

ՄԵՐ ԱՆԿԻՆԵՆ

«ՆՈՐ ՕՐ»Ի ՄԱՍԼՈՅ ԱՍՈՒԼԻՍԻ ԱՌԻԹՈՎ

ՏՕՔԹ. Ա. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Ռամկավար Ազատական Կուսակցության Նորընտիր Կեդրոնական Վարչության Ստեփան Կարապետյանի և Վարչության Ստեփան Կարապետյանի, այցելությանը, կր գտնուի գաղութա մերս, ուր, անշուշտ, ֆաղափարական, եւ շատ հաւանաբար, աշխատանքային հանդիպումներ պիտի ունենայ շրջանի ազգային կառույցներուն հետ:

Համաձայն Մարմինը նորընտիր Ատենապետը գաղութիս ծանօթացնելու եւ այս առիթով, ՌԱԿ-ի ազգային, եկեղեցական եւ հայրենական դիրքորոշումները ներկայացնելու առաջադրությունները՝ «Նոր Օր»ի խմբագրությունը կազմակերպած էր մամուլի ասուլիս մը, որ տեղի ունեցաւ Հինգշաբթի, Յունիս 15, 2006-ի երեկոյան ժամը 8.00-ին, Թեթեան Մշակութային Միության Ալթատեմայի Պեշկեօթիւրեան Կեդրոնին մէջ: Ներկայ ասուլիսին իրենց մասնակցութիւնը կը բերէին: «Մասիս», «Armenian Observer», «Նոր Կեանք», «Նոր Օր» շաբաթաթերթերը, «Նոր Հայաստան» օրաթերթը: Նաեւ՝ ներկայ էր շարքային եւ համակիր կոկիկ հասարակութիւն մը:

«Նոր Օր»ի խմբագրական կազմի Ատենապետ՝ Գեորգ Գեօրգիէանի քարի գալուստի աւուր պատշանի ներածականէն, ՌԱԿ-ի դեկավար շրջանակի անուանուած քիւններէն Փանոս Թիթիկեանի՝ գաղութիս վրայ նետած տեսական ակնարկէն, ՌԱԿ-ի շրջանակայինի Ատենապետ եւ Կեդրոնի անդամ՝ Արա Ահարոնեանի ծանօթացման խօսքէն, եւ «Նոր Օր»ի խմբագրական կազմի անդամներէն, բժիշկ՝ Տօֆ. Գեորգ Գեշիշեանի պատգամելոյքէն ետք, Մայիս Խարապետան հրաւիրուեցաւ, կատարելու իր գլխաւորած կուսակցութեան ապագայ ծրագիրներուն եւ ներկայ կեցուածքներուն նկարագրութիւնը:

Պրն. Խարապետան իր ունեցած ելոյթին մէջ, շեշտը դրաւ ՀՌԱԿ-ի եւ ՌԱԿ-ի միաձուլման ուղղութեամբ տարուող արդիւնաւետ աշխատանքներուն վրայ: ՀՌԱԿ-ի Ատենապետն ու Ատենապետի Արդէն իսկ ներգրաւուած են ՌԱԿ-ի Կեդրոնէն ներս: Այս բոլորը կը կատարուին ՌԱԿ-ը, միանգամընդմիջտ միաւորելու, աւանդապէս ընդունուած ՌԱԿ անուան տակ, եւ Կեդրոնը Հայաստան փոխադրելու հեռանկարին վրայ: ՌԱԿ-ը չ'անտեսէր Սփիւռքի կարեւորութիւնն ու անոր ունեցած ազգային, եկեղեցական, ֆաղափարական ու հայրենական պատ կարեւոր դերակատարութիւնը:

ԱՊՏՈՒԼԱ ԳԻԼ. «ՀԱՅ-ԹՐԵԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻ ԲԱՅՈՒՄԸ ԲՆՆԱՐԿՄԱՆ ԱՌԱՐԿԱՅ ԶԵ»

Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Ապտուլա Գիլ Յունիս 20-ին Պաքուի մէջ յայտարարած է, որ հայ-թրքական սահմանի վերաբացումը «քննարկման առարկայ չէ»:

Գիլ, որ Պաքու կը գտնուէր Իսլամական երկիրներու արտաքին գործոց նախարարներու ժողովին մասնակցելու նպատակով, յայտարարած է թէ Թուրքիա կը փափաքի, որպէսզի Ատրպէյճան եւ Հայաստան բանակցին իրար հետ Ղարաբաղի շուրջ եւ իրական արդիւնքներու հասնին այդ հարցով:

«Սակայն տարած քննարկ գրաւուածին, անշուշտ, պէտք է վերջ դրուի», - աւելցուցած է Ապտուլա Գիլ:

Միւս կողմէ Եւրոպական Միութիւնը քննադատած է Թուրքիոյ յարաբերութիւնները Հայաստանի, Կիպրոսի եւ Յունաստանի հետ: Ըստ թրքական «ձուճուրիէթ» թերթին, քննադատութիւնը տեղ գտած է Եւրոպային Միութեան գեկոյցին մէջ, որ պիտի հրապարակուի յառաջիկայ աշնան:

«Թուրքիան 10 տարիէ աւելի փակ կը պահէ իր սահմանը Հայաստանի հետ: Զինուորականները առաջուայ պէս դերակատարու-

թիւն ունին Թուրքիոյ քաղաքական կեանքէն ներս, բարեփոխումները պատշաճ կերպով չեն իրականացուիր եւ չեն պահպանուիր փոքրամասնութիւններու իրաւունքները», նման քննադատութիւնները կը շեշտուի գեկոյցին մէջ:

Զեկոյցի հեղինակները քննադատած են Թուրքիան նաեւ այն բանի համար, որ Անգարան չ'ուզէր բանալ իր նաւահանգիստները Կիպրոսի նաւերու առջեւ: Եւրոպական Միութիւնը կը պահանջէ բանալ նաւահանգիստները, որմէ յետոյ Եւրոպային Միութիւնը կրնայ վերացնել Հիւսիսային Կիպրոսի նկատմամբ սահմանած պատժամիջոցները:

Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններուն կապակցութեամբ Միացեալ Նահանգներու Գոնկրէսի շուրջ երկու տասնեակ անդամներ նամակ մը յղած են Եւրապանական ժողովի նախագահ Խոզէ Մանուէլ Պարոզոյին՝ կոչ ընելով ճնշումներ բանեցնել Թուրքիոյ վրայ, որպէսզի պաշտօնական Անգարան ճանչնայ Հայոց Յեղասպանութիւնը եւ վերջ տայ Հայաստանի շրջափակման եւ կատարէ Եւրոպական Միութեան անդամակցելու համար անհրաժեշտ պայմանները:

ՄԵԹԻ ՊՐԱՅՁԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԱԾ Է ՄԻՆՍԿԻ ԽՈՒՄԲԻ ՀԱՄԱՆԱԽԱԳԱՅ

ԵԱՀԿ Մինսկի խումբի նոր համանախագահ Մէթի Պրայզա

Հայաստանի Արտաքին գործոց նախարար Վարդան Օսկանեան մամուլին տեղեկացուց, որ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբի նոր համանախագահ է նշանակուած է Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղարի Եւրոպայի եւ Կենտրոնական Ասիոյ հարցերով տեղակալի օգնական Մէթիլ Պրայզան:

«Ամերիկեան կողմը մեզ տեղեկացրել է, որ Սթիւըն Մաննին

Հ.Բ.Ը.Մ. -Ի 100-ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ԾԱՇԿԵՐՈՅԹԸ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵՑ ԱՆՆԱԽՆՆԵՐԱՅ ՅԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆ

Օրուան նախագահ՝ Ռիչըրտ Մանուկեան եւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Շրջանայինի Վարչութեան ատենապետ՝ Պրն. Վահէ Իմաստունեան

Ռիչըրտ Մանուկեանի նախագահութեան տակ դրուած համաձայն միութեան հարիւրամեակի ճաշկերոյթ-հանդիսութիւնը տեղի ունեցաւ Շաբթ 17 Յունիս, 2006ին, Universal Hilton պանդոկին մէջ: Աւելի քան 1200 հոգիներ ներկայ եղան, որոնց մէջ քաղաքական, կրօնական, ազգային դէմքեր եւ մամուլի ներկայացուցիչներ, որոնք բոլորը միասին եկած էին իրենց յարգանքն ու հիացմունքը յայտնելու՝ բոլորանուէր Բարեսիրական

Միութեան, որ պայքարեցաւ հայ ժողովուրդի գոյութեան պահպանման ի խնդիր, եւ բարձր պահեց անոր ազգային արժանապատուութիւնը:

Օրուան հանդիսավարներն էին Լոս Անճելոսի Քաղաքային Խորհուրդի նախագահ Էրիք Կարսէթի եւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի Շրջանային Վարչութեան Ռիչըրտ Մանուկեան: Ելոյթներ ունեցան Հ.Բ.Ը.Մ.ի Հարաւա-

ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ԿԱՐԾԻՔՈՎ՝ ԱՆՁԻ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ ՊԵՏՔ Է ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԻ ԱԶԱՏ ՄԱՍՈՒԼԵՆ

Յունիս 20-ին Հայաստան ժամանեց մամուլի ազատութեան հարցերով ԵԱՀԿ ներկայացուցիչ Միկելո շարաշտի տեղեկութիւն հաւաքելու համար մամուլի իրավիճակի վերաբերեալ:

ԵԱՀԿ ներկայացուցիչը Հայաստան ժամանած էր չիչեցնելու համար Հայաստանի ղեկավարութեան ԵԱՀԿ-ի առջեւ ստանձնած պարտաւորութիւնները՝ «ազատ եւ բազմակարծիք զանգուածային լրատուամիջոցներու գործունէութիւնը խթանելու ուղղութեամբ»:

ԵԱՀԿ ներկայացուցիչը հանդիպած է Ռոբերթ Քոչարեանի, ՀՀ Ազգային Ժողովի նախագահ Տիգրան Թորոսեանի եւ Արտաքին Գործերու փոխնախարար Արմէն Բայբուրթեանի հետ:

Միկելո շարաշտիի հետ հանդիպման ժամանակ Ռոբերթ Քոչարեան կարեւոր նկատած է լրատուութեան ազատութիւնը՝ ըսելով, թէ ազատ մամուլը վճռորոշ առաքելութիւն ունի հասարակական վերահսկողութիւն իրականացնելու եւ երկրի իրական վիճակը ներկայացնելու առումով: Սակայն Քոչարեան, յայտնած է թէ,

ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

ՀԱՄԱՅՆՈՒԿԱՆ ԿՐՔԵՐԸ ԹԵՎԱՆՈՒՄ ԵՆ

Հայերի մօտ ոչ մի կերպ չի ստացւում համահայկական մեծ ու փոքր ծրագրերի կատարումը: Խօսքը որակի մասին է, քանի որ գուտ ֆորմալ տեսանկիւնից համահայկական բազմաթիւ ծրագրեր կան: Մասնաւորաբար, 2005թ. աշնանը «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի մարաթոնից յետոյ սկսուել է բաւական տարօրինակ գործընթաց, երբ Ղարաբաղի դեկավարներն եւ հիմնադրամի միջեւ սկսուեց փոխադարձ մեղադրանքների մի շարք:

Բոլորովին վերջերս Ղարաբաղի վարչապետին հարցրել էին, թէ ինչու «Հայաստան» համահայկական Հիմնադրամի տարեկան հեռուստամարաթոնից մօտ ութ ամիս անց դեռ չի սկսուել Մարտակերտի շրջանի ենթակառուցումները վերականգնման աշխատանքը, որի համար Նոյեմբերի 25-ի համահայկական լրսանջեկեսեան մարաթոնը հաւաքեց մօտ 7,5 միլիոն դոլար: Անուշաւան Դանիէլեանը տուել էր հանճարեղօրէն պարզ պատասխան, մօտաւորապէս այսպէս՝ «հարցրէք Հայաստան հիմնադրամին», եւ աւելցրել, թէ, իր տուեալներով, արդեն հաւաքուել է 5 միլիոն դոլար: Հիմնադրամն անշուշտ կը բացատրի, թէ ինչու Մարտակերտը դեռ չի տեսել միլիոնների առաջին «ցանքը»: Բացատրելու շատ բան էլ չկայ: Կամ միլիոններն իրականում դեռ չեն հաւաքուել, կամ հաւաքուել են, բայց դրանք տնօրինելու ինդիւրը դեռ լուծուած չէ, եւ ոչ ոք դեռ չի ցանկանում աշխատանք սկսել, մինչեւ վերջ համոզուած չլինելով, որ ինքն է այդ աշխատանքի միանձնեալ դեկավարը: Պէտք է մոռանալ, որ գործ ունենք աւելի քան 7 միլիոն դոլարի հետ: Այդ թիւը դեռ պէտք է աւելանայ, քանի որ Մարտակերտի վերականգնման հանգանակութիւնը շարունակուելու է:

Ըստ երեւոյթի, տնօրինութեան համար պայքարն է պատճառը, որ Ղարաբաղի վարչապետը ամբողջ պատասխանատուութիւնը դնում է «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի վրայ: Այլապէս ԼՂՀ վարչապետը կարող էր ինքն էլ բացատրել, թէ ինչու աշխատանքը չի սկսուել: Անուշաւան Դանիէլեանը թերեւս իր աշխատանքային կենսագրութեան ընթացքում ստիպուած է եղել շատ բաներ բացատրել, եւ այդ մի բացատրութիւնը նրա համար երեւի թէ ղեկավարութիւնն չէր ներկայացնի ընդհանրապէս: Բայց եթէ նա ինքն ասէր, որ փողը դեռ չի հաւաքուել, ապա նրա ասածի իմաստը կը կորէր: Իսկ երբ ասուում է «հարցրէք Հայաստան հիմնադրամին», ապա հաւաքագրման պատասխանատուութեան հարցն է բարձրացուում:

Ղարաբաղի իշխանութիւնը, ըստ որոշ տեղեկութիւնների, վաղուց է ցանկանում հասնել «Հայաստան» Հիմնադրամի գործադիր տնօրէնի փոփոխութեանը: Դա գուցէ մի փոքր զարմանալի է, հաշուի առնելով, որ ներկայիս գործադիր տնօրէնը նոյն ԼՂՀ իշխանութեան մաս էր՝ արտաքին գործերի նախարար: Այսինքն, պէտք է ենթադրել, որ գործադիր տնօրէնը չէր կարող աւելի «իւրային» լինել: Բայց միւս կողմից, աշխարհի պատմութեան մէջ ամենաշատ եւ ամենայանդուզն քայլերը չենց իւրայիններն են թուել:

Իսկ ի՞նչ կարող էր պատահել:

«Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի գործադիր տնօրէն Նաիրա Մելքունեանը նոյն Ղարաբաղի դեկավարութեան շնորհիւ երեւանում դարձաւ տանտէր, ԼՂՀ բիւջէի հաշուին գնելով բնակարան: Թերեւս արդէն ունենալով անձամբ իր տնօրինութեան տակ գտնուող բիւջէն, Նաիրա Մելքունեանը մոռացել է իր նախկին դեկավարների մասին:

Ֆորմալ տեսանկիւնից հիմնադրամն ունի գործադիր տնօրէն, որ հաշուետու է Հոգաբարձուների խորհրդի առաջ: Հոգաբարձուների խորհուրդը գլխաւորում է ՀՀ նախագահը: Խորհրդի անդամ է նաեւ ԼՂՀ նախագահը, անդամակցում են նաեւ ՀՀ եւ ԼՂՀ երկրորդ եւ երրորդ դէմքերը: Բայց «Հայաստան» Համահայկական Հիմն-

Կամ միլիոններն իրականում դեռ չեն հաւաքուել, կամ հաւաքուել են, բայց դրանք տնօրինելու ինդիւրը դեռ լուծուած չէ

նադրամի Հոգաբարձուների խորհուրդը թերեւս միակ մարմինն է, ուր Հայաստանի եւ Ղարաբաղի դեկավարները թերեւս վճռորոշ ձայն չունեն: Հոգաբարձուների խորհրդի անդամների զգալի մասը այն մեծահարուստներն են, որոնք ապահովում են հիմնադրամի մոտքերը: Եւ եթէ նրանց ձայնը անտեսուելի, ապա ակնյայտ է, որ այդ մոտքերը կը նուազեն: Հետեւաբար պէտք է ենթադրել, որ այդ խորհուրդը գրեթէ միակ մարմինն է, ուր Հայաստանի դեկավարները չեն կարող իրենց կամքը թելադրել, կամ դրա համար ոչ թէ պարտադրում են, այլ ընդամէնը համոզում: Իսկ եթէ ինդիւրը համոզելն է, ապա արդէն պաշտօնական դիրքն այդքան էլ մեծ նշանակութիւն չի ունենայ, քանի որ համոզելու ընդունակութիւնը տաղանդի պէս մի բան է: Իսկ տաղանդը, ի տարբերութիւն պաշտօնի, լինում է ի ծնէ:

Եւ բաւական տաղանդաւոր կարելի է համարել սեփական իշխանութեան հաշուին ուրիշ իշխանութիւնն ընդգծելու քայլը, յատկապէս այն իրականութեան պարագայում, երբ բոլորը ցանկանում են միայն սեփական իշխանութիւնն ընդգծել: Եւ գուցէ այդ պատճառով էր ԼՂՀ նախագահ Արկադի Դուկասեանը ԱՄՆ-ում համոզում մեծահարուստներին փող տալ հիմնադրամի մարաթոնին, Մարտակերտը վերականգնելու համար: Ինչու էր համոզում, եթէ յետոյ Ղարաբաղի վարչապետը պէտք է պատասխանատուութիւնը դնէր հիմնադրամի վրայ: Ինչու էր այդ դէպքում Դուկասեանը ստանձնել մեծահարուստներին համոզելու պատասխանատուութիւնը: Ընդ որում, մարաթոնից յետոյ Նաիրա Մելքունեանը յայտարարեց, որ ի տարբերութիւն նախորդ տարուայ՝ քիչ են հաւաքուել, որովհետեւ մեծահարուստները քիչ են մասնակցել: Ստացուում է, որ Նաիրա Մելքունեանն անուղակիօրէն նշում էր, որ Արկադի Դուկասեանը լաւ չի աշխատել, այսինքն լաւ չի համոզել մեծահարուստներին: Իսկ գուցէ համոզել է, ո՞վ գիտի:

ՅԱԿՈՒ ԲԱԿԱԼԵԱՆ
«ԼՐԱԳԻՐ»

ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է ԹԱԼԱՆԵԼ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ

Աւելի ու աւելի համոզիչ է դառնում այն կարծիքը, որ դուրսի փոխարժէքի հետ կապուած գործում է մօտաւորապէս հետեւեալ մեխանիզմը. փոխարժէքը նուազեցնում են 5-10 դրամով, սպասում մի քանի օր եւ նորից կրկնում նուազեցման գործընթացը եւ այլն: Ու այդ կերպ, ըստ մեր աղբիւրների, 1 դոլարի փոխարժէքը կը կայունանայ 400-410 դրամի սահմաններում: Այնուհետեւ, ըստ լաւատեղեակ աղբիւրների, հնարաւոր է, որ մի որոշ ժամանակահատուած անգամ դուրսի փոխարժէքի ամ տեղի ունենայ (տղերքը պիտի էժան նախընտրական դոլարներ աշխատեն), որին կրկին կը յաջորդի անկումը: Մեր աղբիւրը չի բացատրում, որ տարին կը եզրափակուի 1 դոլարը 370-380 դրամի սահմաններում: Թէպէտ այս տարուայ բիւջէում 1 դոլարի փոխարժէքը նախատեսուած է 420 դրամ: Իսկ թէ ինչ են կարծում մասնագէտները փոխարժէքի անկման կապակցութեամբ, դիմեցինք տնտեսագիտութեան դոկտոր, փրոֆեսոր, ՀՀ ԱԺ պատգամաւոր թաթուլ Մանասերեանին: Նրա խօսքերով. «Ինչպէս նախորդ գրեթէ բոլոր դէպքերում, այնպէս էլ փոխարժէքի ներկայիս տատանումները քիչ առնչութիւններ ունեն համաշխարհային շուկաների միտումների հետ: Իրականում, այդ, աշխարհում դուրսի արժեզրկման միտում կայ: Սակայն դա տեղի է ունենում շատ մեղմ տեմպերով, մինչդեռ Հայաս-

տանում այդ միտումները տասնապատիկ սուր են ընթանում: Բացի այդ, դրամի արժեւորման պատճառ են համարում Հայաստանի տնտեսութեան աճը: Պէտք է ասեմ, որ այս տարուայ առաջին ամիսներին գրանցուած տնտեսական աճի ցուցանիշները բոլորովին էլ չեն համապատասխանում փոխարժէքի կապակցութեամբ արձանագրուած իրավիճակին: Այսինքն, պէտք է առնուազն 25-30 տոկոս համամասնական տնտեսական աճ նման ազդեցութիւն ունենալու համար: Մինչդեռ այն ճիւղերը, որոնք սովորաբար մեր տնտեսական աճի վրայ մեծ ազդեցութիւն են ունենում (շինարարութիւն, գրքսաշրջութիւն եւ այլն), նոր են սկսում թափ հաւաքել, էլ չասած, որ անցած տարուայ նկատմամբ էական տարբերութիւններ չեմ նկատում: Որպէս եզրակացութիւն, կարող եմ ասել, որ ինչպէս միշտ, այս պարագայում եւս Հայաստանի տնտեսութիւնը զարգանում է ոչ թէ ինչ-որ օրինաչափութիւններից ելնելով, այլ պարադօքսներով, ինչի բացատրութիւնները կարող են տալ նրանք, ովքեր գտնուում են նման խնդիրների լուծման դեկին: Ինչ համար, որպէս տնտեսագէտի, ինչպէս որ անսպասելի էր հայկական դրամի նման կտրուկ արժեւորումը, նոյնքան էլ անկանխատեսելի են փոխարժէքի հետ կապուած իրարարձութիւնների զարգացումները»:

Ք. ՄԱՐԳՍԵԱՆ
«ԻՐԱՌՈՒՆՔ»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴՐԱՄԱՅԱՒԱԲ՝ ՖՈՒՏԲՈԼԻ ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՌԱՋՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՇՈՒՆ

Toto միջազգային բուքմէյքերական գրասենեակը, ըստ մեր տեղեկութիւնների, Հայաստանում գործում է դաշնակցականների բարձր հովանու ներքոյ կամ որ նոյնն է՝ բարձր տանիքի տակ:

Եւ սա տրամաբանական է, չէ՞ որ ՀՅԴ-ն թուլութիւն ունի օ-ով վերջացող բառերի ու անունների հանդէպ: Օրինակ՝ Դրօ, Բենօ, Ափօ, Մարիօ, Կարօ, Կիրօ, Բիւրօ... Հիմա էլ՝ Toto: Եւ մինչ ՀՅԴ հայրենաբաղձ թեւը զբաղուած է հողահաւաքի, ազգայնական բոլլը՝ ազգահաւաքի գործերով, մարզասէր թեւն էլ յաջողութեամբ իրականացնում է փողահաւաքը: Հազարաւոր ֆուտբոլասէրներ, տարուած ֆուտբոլի առաջնութեան տենդով, իտաղաբոլշիներ են կատարում Toto-ի կէտերում: Նրանց զերակշիռ մասը, բնականաբար, տանու է տալիս. չէ՞ որ, ինչպէս ասում են, գնդակը կլոր է, այսինքն՝ ձեւով խիստ նման է դաշնակցականների սիրած օ-ին: Եւ այս կլոր գնդակը յաճախ յայտնուում է ոչ այն դարպասում, որի վրայ խաղադրոյթ են կատարում միամիտ ֆուտբոլասէրները:

Toto-ի ամենաբեղմնաւոր կէտերից մէկը գտնուում է Թատրոնի եւ կինոյի պետական ինստիտուտի շէնքում: Այստեղ, այսինքն, յաջողութեամբ համատեղում են կրթութիւնը եւ դումարը: Նուազագոյն խաղադրոյթը 3000 դրամ է:

Մեզ չյաջողուեց պարզել թատրոնի ու կինոյի անմիջական կապը ֆուտբոլի հետ, բայց ենթադրում ենք, որ համաշխարհային ֆուտբոլին ՀՅԴ-ի այս ակտիւ ինտեգրումն է պատճառը, որ ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Ռուբէն Հայրապետեանը սրամտել էր, թէ

ինքը երեւի անդամագրուելի դաշնակցութեանը:

«ՏԱՐԵԳԻՐ»

<p>ՄԱՍԻՍ ԾԱԲԱԹԱԹԵՐԹ՝ ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝ ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆԶԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի ԽՄԲԱԳԻՐ՝ SOPEA ԱՐԸԱԿ ԳԱՋԱՆՃԵԱՆ</p> <p>ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ ԳԱՐԻԷԼ ՄՈՂՅԵԱՆ ՍԱՅԱԿ ԹՈՒԹԵԱՆ ՎԱԶԳԷՆ ԽՈՏԱՆԵԱՆ ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ Ֆեռ. (626) 797-7680 Ֆաքս. (626) 797-6863 E-Mail: massis2@earthlink.net http://www.massisweekly.com</p> <p>MASSIS Weekly Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA 1060 N. Allen Ave. Pasadena, CA 91104 Phone: (626) 797-7680 Fax: (626) 797-6863 (USPS 667-310) (ISSN 0744-334X) Published Weekly Except Two Weeks in August ANNUAL SUBSCRIPTION RATES: USA \$50.00, Canada \$60 (Second Class), \$75.00 (Air Mail) Overseas \$85.00 (2nd Class Mail), \$125.00 (Air Mail). All payments must be made in US funds & Drawn on US banks. Periodicals Postage Paid at Pasadena CA. Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY 1060 N. Allen Ave. Pasadena, CA 91104</p>

ԼՈՒՐԵՐ

ԴՈՒՆԻ ՓՈՒԱՐԺԵՔԻ ԱՆԿՈՒՄԸ ԿԱՐՈՂ Է ԶԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՂՆԵՐԻՆ ՍՏԻՊԵԼ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՂԱՓՈՒՆԵԼ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»:

Թէեւ արտարժույթի շուկայում վերջին շաբաթների ցնցումներից յետոյ դրամի փոխարժեքը, կարծես թէ, որոշ չափով կայունացել է, սակայն, տնտեսավարողները մտահոգություններ ունեն, թէ ներմուծողների շահերից բխող այս քաղաքականութիւնը կարող է վերջնականապէս կործանել իրենց բիզնեսը:

Այսօր արդէն ամերիկեան արժույթը Երեւանի փոխանակման կէտերը գնում են 418, իսկ տեղաւոր նաեւ 420 դրամով: Ինչ վերաբերում է արտարժույթի վաճառքին, ապա փոխանակման կէտերը «կանաչ» արժույթն սկսել են վաճառել առանց ասանափակումների, ի տարբերութիւն նախորդ ամսուայ, երբ փոխանակման կէտերը միշտ չէ, որ սովորական չափախորդների դրամի դիմաց զգալիորեն է ժանսացած դուրս էին վաճառում՝ ըստ երեւոյթի, գերադասելով շուկայից հաւաքած էֆան դուրաները վաճառել մեծածախ գնորդներին:

Որոշ տեղեկութիւններով, վերջին շրջանում դուրանի կտրուկ արժեզրկումը շարունակել են հաստատանեան մէկ-երկու խոշոր արտահանողներ՝ արտարժույթի շուկայ նետելով դուրանի սովորականից շատ աւելի մեծ խմբաքանակներ՝ հաւանաբար, ներդրանքներով կամայ թէ կամայ խոշոր ներմուծողների դաշտում խաղացող կենտրոնական բանկի քաղաքականութիւնից ու այդկերպ փորձելով ինչ-որ ձևով փոխհատուցել իրենց կրած վնասները:

Արտարժույթի շուկայում այս իրավիճակը շարունակուելու դէպքում տնտեսավարողներից ոմանք նոյնիսկ ծրագրում են փակել իրենց

Գործարար Հրանդ Վարդանեան

գործը Հայաստանում, կապիտալն արտահանել այլ երկրներ, այնտեղ արտադրել ու արտադրածի մի մասն էլ ներմուծել Հայաստան:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ զրոյցում նման կարծիք յայտնուեց, մասնաւորապէս, «Գրանդ հոլդինգ» ընկերութեան նախագահ Հրանդ Վարդանեանը. «Մենք արդէն ծրագիր ենք կազմում, որ ինչ-որ արտադրութեան քանակներ արտահանենք Վրաստան եւ Ռուսաստան, որպէսզի այնտեղ արտադրենք ու ներմուծենք [Հայաստան]: Այս տնայնորով եթէ վալյուտան [դուրան] սկսի ընկնել, մօտակայ 4-5 ամսուայ ընթացքում մենք արդէն կը գնանք նաեւ այդ քայլին, որպէսզի պահպանենք բիզնեսը»:

«Գրանդ Տրեկո» եւ «Գրանդ Սան» ընկերութիւնները արդեն իրենց հաստոյցների ու սարքաւորումների մի մասը տեղափոխել են Վրաստան ու Իրան ու այնտեղ համապատասխան արտադրութիւններ հիմնել, ինչը, նշանակում է, որ որոշակի քանակութեամբ աշխատատեղեր արդէն փակուել են կամ կը փակուեն, իսկ ապրանքների փոխարէն Հայաստանից կ'արտահանուի կապիտալ:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ. «ԿՈՂՄԵՐԻ ԴԻՐՔՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ ՇԱՏ ԶԵՌՈՒ ԵՆ»

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏԻՈՅ»:

Հայաստանի նախկին արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանեանը գտնում է, որ Ատրպէյճանի եւ Հայաստանի նախագահների վերջին երկու հանդիպումները Ռամբոյէում եւ Բուխարեստում ցոյց տուցին, որ կողմերի դիրքորոշումները խնդրի կարգաւորման առումով շատ հեռու են եւ առաջիկայում այդպէս էլ լինելու է, քանի դեռ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտութեան լուծումը «իմպերատիւ չէ եւ կենսական նշանակութիւն չունի միջազգային հանրութեան համար»:

«Մենք մեծ հետաքրքրութիւն առաջիկա չենք ներկայացնում, որպէսզի բոլոր եռանախագահող երկրներն էլ շատ շահագրգռուած լինեն»,- «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ հարցազրոյցում պարզաբանց նախկին արտգործնախարարը: «Լեռնային Ղարաբաղի հարցի չկարգաւորուած լինելը այնպիսի մեծ մի խոչընդոտ չէ, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների ազգային շահերից բխող մի այնպիսի խնդիր չէ, որ ամէն ինչ մի կողմ դնեն եւ միայն ու միայն գրադուեն Ղարաբաղի հարցով: Նոյնը կարելի է ասել Ֆրանսիայի եւ ի դէմս Ֆրանսիայի՝ Եւրամիութեան մասին: Իսկ Ռուսաստանը երբեք չահագրգռուած չի եղել: Վերջին 200-300 տարիների ընթացքում Ռուսաստանը երբեք չահագրգռուած չի եղել, որ փոքր այս տարածաշրջանի երկրները կամ ժողովուրդները միմեանց հետ հաշտ եւ համերաշխ ապրեն: Դա հակասում է ռուսական կայսերապաշտական նկրտումներին»:

Ալեքսանդր Արզումանեանը ասաց, որ դեռ մի քանի ամիս առաջ էր կանխատեսել Ղարաբաղեան կարգաւորման միջազգային միջնորդութիւնն իրականացնող Եւրոպայում անվտանգութեան եւ համագործակցութեան կազմակերպութեան (ԵԱՀԿ) Մինսկի խմբի ամերիկացի համանախագահ Սթիււեն Մաննի փոխարինումը: Մաննին ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի տեղակալ Մեթիւ Բրաւեգայով փոխարինելը, Արզումանեանի խօսքերով, լիովին բխում է բանակցային գործընթացի տրամաբանութիւնից, քա-

Հայաստանի նախկին արտգործնախարար Ալեքսանդր Արզումանեան

նի որ «պարզ էր, որ առաջիկայում դժուար թէ կողմերը առանց քայլի հարցերի շուրջ համաձայնութեան գան»: Իսկ սա գիտակցում են նաեւ համանախագահող երկրները եւ խնդրի կարգաւորման շուրջ լաւատեսական միջնորդող պահպանելու նպատակով ընդամէնը փոփոխութիւններ են կատարում:

«Ինձ համար կանխատեսելի էր, որ եթէ այդ լաւատեսական յայտարարութիւնները արդիւնքի չեն բերում, ապա դէմքը փրկելու ինչ-որ քայլեր պէտք է արուեն», - ասաց նա: «Սա [Մաննի փոխարինումը] ընդամէնը քայլերից մէկն է. այդ շրջանում մէկ օդակ է: Այսինքն՝ նոր համանախագահի նշանակումը պրոցեսի երկարաձգման, վերանայման ուղիների փնտրման ինչ-որ միջոց է»:

1996-98 թուականներին Հայաստանի արտաքին գերատեսչութեան ղեկավարը նաեւ պնդեց, որ Հայաստանի ներկայիս նախագահը որեւէ փաստաթուղթ չի ստորագրել: «Վերջին 8 տարիների ընթացքում որեւէ քայլ, որեւէ յայտարարութիւն, որեւէ արարք Քոչարեանի կողմից մեզ հիմք չի տալիս ենթադրելու, որ նա իրօք ցանկութիւն ունի հարցը կարգաւորել», - փաստարկեց Արզումանեանը: «Ձի կարող լինել բանակցային որեւէ կարգաւորում, որը լիովին բաւարարի կողմերից մէկին: Այս պարագայում ցանկացած կոմպրոմիս կը լինի վատ թէ՛ Հայաստանի եւ թէ՛ Ատրպէյճանի համար: Եւ քանի որ փորձն էլ ցոյց է տալիս, որ Լեռնային Ղարաբաղը դա փայլուն խաղաքար է իշխանութիւն զաւթելու համար, ապա ցանկացած նախագահ տասը անգամ կը մտածի կոմպրոմիսային քայլ անելուց առաջ»:

ԱՍԵՆԱՅՆ ԶԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ԺԱՄԱՆԵԼ Է ԻՍԹԱՆՊՈՒԼ

Երեքշաբթի, Յունիս 20-ի երեկոյեան Իսթանպուլ է ժամանելու Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գարեգին Երկրորդը: Ողջ պատմութեան ընթացքում կաթողիկոսական այս այցը թուով 12-րդն է:

Իսկ վերջին 50 տարուայ ընթացքում Հայոց Եկեղեցու առաջնորդները ընդամէնը երեք անգամ են այցելել Թուրքիա: 1961 թուականին վազգէն Առաջին Կաթողիկոսն էր պաշտօնական այց կատարել Թուրքիա: Անկարայում նա հանդիպել էր Թուրքիայի դեկավարութեան հետ եւ ծաղկեպսակ դրել Աթթաթուրքի գերեզմանին:

Յաջորդ անգամ՝ 1996 թուականին, Գարեգին Առաջինն է այցելել Թուրքիա: Այդ այցը պաշտօնական չի եղել. Գարեգին Առաջինին ընդունել էր Թուրքիայի հայ համայնքը:

Իսթանպուլում հրատարակուող «Ժամանակ» օրաթերթի գլխաւոր խմբագիր Արա Գոչունեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին յայտնեց, որ Գարեգին Երկրորդի ներկայ այցը նոյնպէս ոչ պաշտօնական է, բայց, ի տարբերութիւն նախորդ կաթողիկոսական այցի, Գարեգին Երկրորդը հանդիպելու է Իսթանպուլի նահանգապետին:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը այցելելու է նաեւ Սեւծովեան տնտե-

սական համագործակցութեան կազմակերպութեան հայկական ներկայացուցչութիւն: Այցելութեան առաջին երկու օրերը Վեհափառ հայրապետը հիւրընկալուելու է յուսկական պատրիարքութեան կողմից:

Իսթանպուլում այսօր գործում են 38 հայկական եկեղեցի, 15 վարժարան, որտեղ սովորում են աւելի քան 3500 հայ երեխաներ: Հրատարակում են երկու օրաթերթ եւ մէկ շաբաթաթերթ: Կան նաեւ այլ յարակից հրատարակութիւններ:

Թէեւ ստոյգ հայ ազգաբնակչութեան թուաքանակի մասին պաշտօնական վիճակագրութիւն չկայ, հայկական եկեղեցու եւ զանազան թուրք պաշտօնեաների հաշուարկներով, երկրում այսօր 70-80 հազար ազգութեամբ հայ թուրքիայի քաղաքացիներ են բնակուում:

Հայաստանի անկախացումից յետոյ Հայաստանից Թուրքիա են արտագաղթել տասնեակ հազարաւոր հայեր: Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլա Գիւլը իր վերջին ելոյթներում մէկուժ յայտարարեց, թէ Թուրքիայում շուրջ 40 հազար հայաստանցի կայ: Սակայն, հայկական համայնքի ներկայացուցիչների կարծիքով, այդ թուրքերը չափազանցուած են:

Ըստ Արա Գոչունեանի, Վեհափառ Հայրապետը Թուրքիայում մնալու է մէկ շաբաթ:

ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳԻՐՔԻ ՓՈՓՈՒՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԲԱԲԱՐԱՐ ՉԵՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐԱՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-ՖԷ»: Արժեւորելով Հայաստանի քաղաքական միջնորդի բարելաւումը՝ առաջիկայ համապետական ընտրութիւններից առաջ՝ ԱԺ նախագահ Տիգրան Թորոսեանը՝ Հայաստանում Գերմանիայի դեսպան Հայկէ Ռենատէ Փայչիի հետ հանդիպման ժամանակ նշեց, որ միայն Ընտրական Օրէնսգրքի փոփոխութիւնները բաւարար չեն ժողովրդավարական չափանիշներով ընտրութիւնների անցկացման համար, նա անթույլատրելի համարեց քաղաքական ուժերի թշնամանքը միմեանց նկատմամբ՝ կարեւորելով նրանց մրցակցութիւնը:

Քաղաքական միջնորդի բարելաւումը եւ ժողովրդավարական չափանիշներով ընտրութիւնների անցկացումը, ըստ ԱԺ նախագահի, կը նպաստի նաեւ եւրոպական ինտեգրման հետագայ զարգացումների ապահովմանը:

Անդրադարձ եղաւ նաեւ Հայաստանում գերմանական հիմնադրամների գործունէութեանը՝ կարեւորուեց գերմանական կուսակցութիւնների փորձի ռուսալեզուութիւնն ու փոխանակումը Հայաստանի բոլոր կուսակցութիւնների համար՝ ձեռնպահ մնալով միակողմանի ուղղուածութիւնից:

ԼՈՒՐԵՐ

«ՍԵՒ ԱՐԿՂԵՐԸ» ԳԱՂՏՆԻՔ ԱՅԼԵԻՍ ԶԵՆ ԹՈՂԵԼ

ԵՐԵՒԱՆ, «ԱՅԲ-ՖԷ»: Միջազգային Ալիանսի կողմից կազմակերպված արևելա-արևմտյան ճանապարհորդությունը...

Օդանաւի «պարամետրային» ինքնագործիչում կաջ տեղեկութիւն վերջին ութ թռիչքի մասին...

Տասն» գործակալութիւնը տեղեկացնում է, որ թռիչքի վերջին րոպէն իրականացուել է ղիթեկտորային...

ԱՏՐՊԵՅՃԱՆՅԻ ՊԱՏԳԱՍԱԻՌԻ ՏՊԱԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ»: Ատրպեյճանի Միլի մեջլիսի պատգամաւոր Մուսա Գուլիբեը...

րողիներ մէջ, որոնք բարեկարգ վիճակում են: «Սա հնարաւոր է եղել միայն ԱՄՆ-ում...

Մուսա Գուլիբեը նշել է նաեւ, որ միւս բոլոր վայրերից Երեւանի կենտրոնը տարբերում է իր ճոխութեամբ...

Գուլիբեը նոյնպէս բնակուել է կենտրոնում եւ իր ատրպեյճանցի ու թուրք գործընկերների հետ հարցուփորձ է արել մօտակայքում բնակուող քաղաքացիներին:

ՍԵՐԻ ՊՐԱՅՋԱ

Շարունակուած էջ 1-էն փոխարինելու է Մէթիւ Պրայզան, եւ Վիեննայում հաստատուելուց յետոյ...

Փարիզի մէջ կայացած բանակցութիւններու մասին, Վարդան Օսկանեանը յայտնած է, որ «հանդիպման նպատակն էր՝ փորձել լրացուցիչ եզրեր գտնել այն հարցերում...

«Չեմ կարծում, որ դա մեզ յաջողուց, յամենայն դէպս օգտակար քննարկում էր, եւ շարունակութիւն կը լինի»,- ըսած է Հայաստանի Արտաքին Գործոց նախարարը:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՅԱՆԳՆԵՐՈՒՄ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԵՋ ՄԵՂԱԴՐՈՒՈՂ ԽԱՆՁԱԴԵԱՆԸ ԿՐ ԴԱՏՈՒՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

«ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ՌԱՏՈՒՅ»: ՀՀ նախագահի մամուլային քարտեզագրող Մոդոնեանը «Ազատութիւն» ռադիոկայանին յայտնեց...

Սահմանադրութեան, Քրէական դատավարութեան եւ ՀՀ Քրէական օրէնսգրքի համապատասխան յօդուածների հիման վրայ գործերի նախաքննութիւնը կատարուել է Հայաստանի Հանրապետութիւնում՝ գործող օրէնքներով»:

2005 թուականի Սեպտեմբերին Գլխաւոր Սեպտեմբերի Նահանգների քաղաքացի Օրէթ Մատուրեանի սպանութեան առնչութեամբ քննութիւնն իրականացրել է Հայաստանի գլխաւոր դատախազութիւնը...

Սա նշանակում է, որ Հայաստանի իրաւագահ մարմինները իրաւունք չունեն Արթուր Խանգաղեանին յանձնել Միացեալ Նահանգների իրաւագահ մարմիններին, թէեւ կոնգրեսական Արամ Շիֆը Ռոբերթ Քոչարեանին ուղղուած նամակում գրում է, որ Միացեալ Նահանգների պետերկարտամենտը, արդարադատութեան նախարարութիւնը եւ Գլխաւոր ոստիկանութիւնը համոզուած են, որ արդար դատաքննութիւն իրականացնելու համար աւելի նպատակայարմար է Խանգաղեանին Կալիֆորնիա տեղափոխելը:

Բագրատ Պետրոսեանի փոխանցմամբ՝ Խանգաղեանին յայտնաբերելուց անմիջապէս յետոյ՝ անցեալ տարի Դեկտեմբերի 2-ին, կալանաւորել են: Խանգաղեան իրեն մեղաւոր է ճանաչել եւ խոստովանական ցուցմունք է տուել: Նա կալանաւորուած է, նրան մեղադրանք է առաջադրուել դիտաւորեալ սպանութեան յատկանիշներով:

«Տուեալ յանցագործութեան համար նախատեսուած է ագատազրկում 6-12 տարի ժամանակով, որը (այդ յանցագործութիւնը) մեր քրէական օրէնսգրքով համարուել է ծանրագոյն յօդուած», - ասաց Պետրոսեանը: ԱՄՆ-ի օրէնքներով, ըստ Հետաքննութիւնների դաշնային բիւրոյի գործակալների, տուեալ յանցանքի համար իրենց մօտ կարող է նախատեսուել ընդհուպ մինչեւ ցմահ ազատազրկում», - պարզաբանեց Պետրոսեանը:

«ՕՐԵՆՔՈՎ ԳՈՂԵՐԸ» ՆՈՐԻՑ ՀԱՒԱՔՈՒԵԼ ԵՆ

Այս օրերին Երեւանում են գտնուում արտերկրում բնակուող մի քանի «օրէնքով գողեր», մասնաւորապէս՝ ԱՄՆ-ից ժամանել է Պոլոն: Հաւաքի նպատակը Սերժ Սարգսեանի եղբօր՝ Աժ պատգամաւոր Ալեքսանդր Սարգսեանի հետ ֆինանսական ինչ-ինչ հաշիւներ պարզելն է: Մամուլում արդէն հրատարակուել է, եւ Ալեքսանդր Սարգսեանի միւս եղբայրը Լեոն Սարգսեանն էլ հաստատուել է, որ Ալեքսանդր Սարգսեանը ԱՄՆ-ում կառուցում է բնակելի շէնք: Մեր աղբիւրները լուծ են՝ առնչուած է արդեօք գողականների այս հաւաքը նշուած շէնքի վրայ ծախսուող գումարներին, բայց փոխարէնը, ըստ մեր տեղեկութիւնների, հաւաքը շարունակութիւնն է «Շանթ» ռեստորանում ամիսուկէս առաջ տեղի ունեցած յայտնի միջադէպի:

«Մամուլի ազատութիւնը պէտք է կարգաւորուել այնպէս, որ յստակօրէն պաշտպանուեն անձի իրաւունքները»:

ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ԿԱՐԾԻՔՈՎ

Շարունակուած էջ 1-էն «մամուլի ազատութիւնը պէտք է կարգաւորուել այնպէս, որ յստակօրէն պաշտպանուեն անձի իրաւունքները»: Միկլոշ Հարաչտին իր կարգին շեշտած է կարեւորութիւնը՝ թափանցիկութեան եւ բազմակարծութեան ապահովման, նաեւ լրատուամիջոցներու աշխատանքի համար հաւասար պայմաններու ստեղծումը: Քոչարեանի խօսքով՝ Հայաստանը դեռեւս կը գտնուի անցումային փուլի մէջ եւ ունի իր «առանձնայատկութիւնները»: Կ'երեւի այդ առանձնայատկութիւններով պէտք է պայմանաւորել «Ա1+»-ի հանդէպ հետեւողական հալածանքը՝ նոյնինքն Քոչարեանի պատուէրով: «Ա1+» հեռուստակայանի փակուելին ետք, Հայաստան որ առաջ Freedom House միջազգային իրաւապաշտպան կազմակերպութեան կողմէ կը նկատուէր մասնակիօրէն ազատ մամուլ ունեցող երկիր, արդէն իսկ երեք տարի, կը դատուի ոչ ազատ մամուլ ունեցող երկիրներու շարքին: Միջազգային կազմակերպութիւնները բազմիցս յայտնած են են, որ Հայաստանեան բոլոր հեռուստակայանները կը վերահսկուեն նախագահի աշխատակազմի կողմէ: Համեմատաբար անկախ են թերթերը, որոնց տպաքանակը, սակայն, չափազանց փոքր է:

ԱԶԳԱՅԻՆ

«ՌՈՐԲԵՐԴ ՔՈՉԱՐԵԱՆԸ ՏԱԼԻՍ ԵՐ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐ, ԲԱՅՑ ԴՐԱՆՔ ՔԻՉ ԷԻՆ»

Զրուցեց ՎԻԿՏՈՐԵՆԱ ԱՔՐԱՆՆԱՄԵՆԸ

Հայաստանն ու Ատրպեյճանը կը շարունակեն «դիրքորոշումների մերձեցմանն ուղղուած բանակցութիւնները»...

«Բաց պատուհանի» փակման ժամկէտների մասին յայտարարել է ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Մեթիւ Բրաչլան: Նա նշեց, որ առաջիկայ 2-3 ամիսներին ԼՂ հիմնախնդիրը դեռ հնարաւոր է կարգաւորել: Յաջորդ տարի Հայաստանում ընտրութիւններ են, եւ նախընտրական փուլ մտնելով ԼՂ հիմնախնդիր կարգաւորման մասին խօսելի աւելորդ կը լինի: Բուխարեստեան հանդիպման ընթացքում աւելի շատ շանտարուած էր ԱՄՆ համախառն պահանջները Միւրաթի Մանին, սակայն ԼՂ հիմնախնդիր կարգաւորման հարցում ԱՄՆ-ի հերթական մտտեցումը տապալուեց: Այդ մասին բարձրաձայնեց Օսկանեանը, երբ ասաց, որ այն խնդիրը, որ երկու նախագահների առջև դրուած էր Ռամբոյեում, չհարթուեց նաեւ Բուխարեստում: Կարծում եմ, որ Ռոբերդ Քոչարեանի համար ամենամեծ ապտակը Դանիէլ Ֆրիդի այն յայտարարութիւնն էր, թէ իրենք ցանկանում էին աւելի շատ տարածքներ վերադարձնել Ատրպեյճանին: Այս յայտարարութիւնից հետեւում էր, որ Ռոբերդ Քոչարեանը տալիս էր տարածքներ, բայց դրանք քիչ էին: Կարելի է ենթադրել, որ ԼՂ հիմնախնդիր կարգաւորման գործընթացը մինչեւ 2007-2008 թթ ընտրութիւնների աւարտը կը սառեցուի:

Կարծում եմ, որ երկու կողմերի նախագահների եւս մէկ հանդիպումից յետոյ, երբ բոլորն էլ կը համոզուեն, որ խնդիրը չի կարգաւորուած, միանգամայն այլ մտտեցում կ'որդեգրուի՝ Եւրոպական հարեւանութեան ծրագրի

շրջանակներում: ԼՂ հիմնախնդիր կարգաւորմամբ աւելի լուրջ կը զբաղուի ՀՀ յաջորդ նախագահը: Հայաստանում օբիեկտիւորէն առաջ է գալու նոր նախագահի գաղափարը, որն անպայման պէտք է ընտրուած լինի ժողովրդի կողմից:

- Ըստ Ձեզ, այս տարիներին հանդիպումներում ինչո՞վ էին զբաղուած Քոչարեանն ու Ալիեւը:

- Համատեղ խաբուած էին միջազգային հանրութեանը: Երկուսն էլ սիրովէպի մէջ մտան ԱՄՆ դեսպանների հետ, հաւաստիացրին, որ փաստաթուղթ կը ստորագրեն, բայց չստորագրեցին, իսկ ԱՄՆ-ն ստիպուած եղաւ ետ կանչել իր դեսպաններին:

- Այսօր Ատրպեյճանում այն կարծիքն է, որ եթէ ԼՂ հարցն է քննարկուած, ապա պէտք է հանդիպել Ալիեւն ու Քոչարեանը: Մեր հասարակութիւնն ունի՞ ցման բարոյոյթ:

- Ալիեւն ու Քոչարեանը շատ ընդհանրութիւններ ունեն, երկուսն էլ լեզուի մէջ իրենց իշխանութիւնները պահում են ԼՂ ինդրի գործօնով եւ փորձում են խնդիրը մոնոպոլացուած պահել: Քոչարեանն ու Ալիեւը սիւսական երկուորակներն են նման եւ միմեանց օգնեցին իրենց իշխանութիւնները վերարտադրել: Այսօր Միջազգային հանրութեան վերաբերմունքը ԼՂ հիմնախնդրին օբիեկտիւորէն փոխուել է՝ պահանջուած է լայն հասարակական երկխօսութիւնը հասկացել է, որ կոնֆիդենցիալութեան քողի տակ երկու նախագահների անպտուղ հանդիպումների կարիքն այլեւս չկայ:

- Առաջիկայ ընտրութիւններում ԼՂ հիմնախնդիրը որպէս խաղաքար կարող է ազդել ընտրութիւնների արդիւնքների վրայ:

- ԼՂ հիմնախնդիրը միշտ էլ հզոր ազդեցութիւն է ունեցել, անգամ՝ թուացեալ անտարբերութեան ժամանակ: Այդ քարտը կարող է խաղացնել նա, ով տնօրինում է դրան՝ Արկադի Ղեկասեանը: Ես կ'առանձնացնէի Մերժ Սարգսեանին էլ, նաեւ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանին, Վազգէն Մանուկեանին, Բաֆֆի Յովհաննիսեանին, որոնք երբեք առնչուել են այդ խաղաքարին:

- Ձեր կարծիքով, հայ հասարակութեան համար այսօր ո՞րն է ԼՂ հիմնախնդիր կարգաւորման ընդունելի տարբերակը:

Շար.ը էջ 19

ՔՈՉԱՐԵԱՆԸ ՄՆԱՅԵԼ Է ԱՆՊԱՇՏՊԱՆ ԱՐԴԵՕ՞Ք ՆՐԱՆ ԿԸ ՊԱՇՏՊԱՆԻ «ԲԱՐԳԱԿԱՃ ԸՆՅԱՍՏԱՆ» ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐՄԱՆ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ինչպէս «Արմենպրեսին» տեղեկացրել է ՀՀ նախագահի մամուլի խօսնակ Վիկտոր Սողոմոնեանը, ուրբաթ օրը Ռոբերդ Քոչարեանը ընդունել է ԱԺ ՀՀԿ, ՀՅԴ, ՄԱԿ խմբակցութեան եւ «Ժողպատգամաւոր» խմբի ներկայացուցիչներին:

Ըստ պաշտօնական հաղորդագրութեան, հանդիպման ընթացքում քննարկուել են ԱԺ գարնանային նստաշրջանի արդիւնքները եւ արտահերթ նստաշրջան անցկացնելու հետ կապուած հարցեր: Պաշտօնական հաղորդագրութիւնը, սակայն, պատկերացում չի տալիս հանդիպման բովանդակութեան նրբութիւնների մասին, եւ ասա, լաւատեղեակ աղբիւրներից յայտնի դարձաւ, որ Ռոբերդ Քոչարեանը, որ վերը նշուած ուժերին համարում է իր խորհրդարանական յենարանը, նրանց մեղադրել է իր նկատմամբ տածած անտարբերութեան մէջ: Քոչարեանը ասել է, որ խորհրդարանում եւ ներքաղաքական տարբեր ամբիոններում կտրուկ աւելացել է իր դէմ ուղղուած ելոյթների թիւը, եւ իր քաղաքական գործընկերը համարուող ուժերից ոչ մէկը հարկ չի համարում իրեն պաշտպանել եւ համապատասխան բովանդակութեամբ ելոյթներ ունենալ: Իհարկէ, հանդիպմանը մասնակցող ուժերի ներկայացուցիչները փորձել են ինչ-որ կերպ լղոզել այս թեման եւ չկենտրոնանալ այդ խնդրի վրայ, սակայն Ռոբերդ Քոչարեանը խորհրդարանական գործընկերներից պահանջել է աւելի մեծ ուղղութիւն դարձնել այսօրինակ երեւոյթներին եւ պատասխանել իր դէմ ուղղուած ելոյթներին: Այս պահանջը, սակայն, լրջօրէն անհանգստացրել է հանդիպմանը մասնակցող ուժերի ներկայացուցիչներին, որոնք կարծում են, որ Քոչարեանի այս պահանջի մէջ անագնուութեան էլեմենտներ կան, եւ սա իրենց համար նիւթուող մի նոր որոպայթ է:

ՄՈՒԹ ԽԱՂԵՐ

Հասկանալի է, որ վերը նշուած բոլոր ուժերի համար քաղաքական օրակարգի թիւ մէկ խնդիրը առաջիկայ խորհրդարանական ընտրութիւններն են: Սակայն նոյն այդ ուժերի համար որոշակի չէ, թէ ինչպիսի՞ ուսուրսով են իրենք

մասնակցելու այդ նոյն ընտրութիւններին եւ այդ, այսպէս կոչուած, վարչական ուսուրսից օգտուելու ինչպիսի՞ հնարաւորութիւններ են ունենալու: Ռոբերդ Քոչարեանը շատ յաճախ այս մասին խօսակցութիւնները համարում է վաղաժամ եւ ցոյց տալիս, որ այդ մասին խօսելու աւելի լինելու կը լինեն: Իրենց ղեկավարի այսօրինակ պահուածքը, սակայն, խիստ անհանգստացնում է վերը նշուած ուժերին, որովհետեւ մինչ Քոչարեանը խօսքը կտուրն է գցում, զուգահեռ մեծ թափով ընթանում են «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան տարածման աշխատանքները, որ ակնյայտօրէն ղեկավարում են Քոչարեանի եւ նրա մերձաւոր շրջապատի կողմից: ՀՅժաշակցութեան բիւրոյի ներկայացուցիչ Հրանդ Մարգարեանը դեռեւս տարեկազմին իրենց կուսակցութեան 115-ամեակին նուիրուած միջոցառումների ժամանակ Դաշնակցութեան անհանգստութիւնը արտայայտեց օլիգարխների՝ քաղաքականութիւն մտնելու մղումների կապակցութեամբ եւ վերջերս էլ սուր արտայայտուեց ՀՀ գլխաւոր դատախազի կուսակցականատեղծ գործունէութեան մասին: Ու Դաշնակցութեան այս մտահոգութիւնները արհամարհուում են Ռոբերդ Քոչարեանի կողմից, եթէ ոչ խօսակցութիւնների, գոնէ գործողութիւնների իմաստով: Հէշտ չէ նաեւ Հանրապետականի վիճակը, որը նոյնպէս բաւական չիմար վիճակի մէջ է յայտնուել, քանի որ ՀՀ Պաշտպանութեան Նախարար Սերժ Սարգսեանը այդպէս էլ չի յայտարարում նրանց հետ խորհրդարանական ընտրութիւնների գնալու իր մտադրութեան մասին: Սրան զուգահեռ հանրապետութեան հեռուստաընկերութիւնները լծուած են երկու մարդու՝ Սերժ Սարգսեանի եւ Գագիկ Մառուկեանի գովազդի գործին: Եւ եթէ այսօր պետական ողջ մեքենան փորձում է մնացածից առանձնացնել այս երկու մարդուն, չի՞ նշանակում արդեօք, որ փորձ է արւում 2007 թուականի խորհրդարանական ընտրութիւններից առաջ տեղեկ «Միասնութիւն» դաշինքի պէս մի բան, երբ Սարգսեան-Մառուկեան գոյզը իրեն կը ծառայեցնի ողջ վարչական ուսուրսը՝ իշխանական միւս ուժերին թողնելով հինգ տոկոսի

Շար.ը էջ 19

Insurance advertisement for A.B.A. Insurance Services featuring Bedros, Siamanto Maronian. Includes text: 'INSURANCE COVERAGE CAN HELP YOU FINANCIALLY', 'BEDROS, SIAMANTO MARONIAN', '818 500-9585', 'ONE EIGHT HUNDRED FOUR "HAI-TAD"', and a cartoon illustration of a man in a suit.

ԸՆԴԱՔԱԿԱՆ

ԻՐԱՔԷՆ ԻՍԼԱՄ ԿԱՄ ՅԱԿԱՌԱԿԸ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՂԵԱՆ

ՄՈՒՏՔ

Նոյնիսկ մակերեսային ակնարկ մը «աշխարհ» ճանչցուած մոլորակէն ներս, այս օրերուն, այն սպաւորութիւնը կ'ունենաք որ ասաբեկչական տարբեր տեսակի գործողութիւնները - ռմբակոծում, անձնասպանութիւն, գլխատում եւ մասամբ նորին, մանաւանդ Արեւմուտքի աչքին, ամբողջ իսլամական քաղաքակրթութեան հետ պատերազմ մըն է որ տեղի կ'ունենայ: Այդ պատերազմի շօշափելի եւ գործնական արտայայտութիւնները, վերոյիշեալ դէպքերէն շատ անդին կ'երթան եւ կ'ընդգրկեն երկու ռազմադաշտեր - Իրաք եւ Աֆղանիստան, ինչպէս նաեւ առանձին ասաբեկչական դէպքեր տարբեր ցամաքամասերու վրայ, Եւրոպայէն մինչեւ Մերձատար Արեւելք, Ասիա, Աֆրիկէ, եւ այլն:

Նիւ Եորքի վրայ տեղի ունեցած ասաբեկչութեան վարորդայնին, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու նախագահ Պուշի յայտարարած համաշխարհային պատերազմի պարբերական մագլցումներն են ասոնք, որոնք, եթէ տեղ-տեղ մարդկային իրաւունքներու եւ դեմոքրատի հաստատման անունով կը կատարուին, խորքին մէջ քաղաք-կրթական տարբեր մտածումներու եւ ըմբռնումներու միջեւ պայքարի հանգամանք ունին: Աֆղանիստանի պարագային, իսլամաւարմիտ թալիպաններու իշխանութեան հրապարակէն քշուելուն համար է որ պատերազմ տեղի կ'ունենայ հոն, յատկապէս անոր համար որ թալիպանները Ուսամա Պըն Լատընի ղեկավարած «Ալ-Քայիտա» ասաբեկչական կազմակերպութեան տեղ տուած էին: Եթէ Աֆղանիստանի պատերազմը ինչ որ չափով արդարանալի նկատուի, յատկապէս «Ալ-Քայիտա» պատժելու նպատակով, տակաւին ոչ աշխարհի, եւ ոչ ալ Ամերիկայի համար, այդքան ալ յստակ չեն իրաքեան պատերազմի տուն տուող պատճառները: Եթէ քարիւղի պահեստներու վրայ ձեռք դնելու համար էր այդ պատերազմը, արդիւնքը ճիշտ հակառակը պատահեցաւ, եւ այսօր, աշխարհով մէկ, քարիւղի տակաւին գինը այնքան բարձրացաւ որ, նոյնինքն Ամերիկայի քաղաքացիներու համար, քարիւղի նման կենսական սպառումի ապրանքը անդառնալիօրէն սղեցաւ: Եթէ մասսայական սպանութեան գէնքերու բնաջնջման հետապնդումն էր, այս ալ շինծու պատճառաբանութիւն մը դուրս եկաւ: Իսկ եթէ Սատամ Հիւսէյնի նման բռնատէր մը պատժելու եւ հրապարակէն քշելու սրամադրութիւնն էր, աշ-

խարհի երեսին Սատամի նման շատ մը բռնատէրեր գոյութիւն ունին, որոնք ազատ համարձակ կը գործեն, նոյնինքն Ամերիկայի օժանդակութեամբ: Վերջապէս, եթէ մարդկային իրաւունքներու եւ տեմոքրատի հաստատելու համար էր իրաքեան արկածախնդրութիւնը, ապահովաբար կարելի է հաստատել որ այս երկու երեւոյթները շատ հեռու են գոյութիւն ունենալէ աշխարհի բազմաթիւ երկիրներէն ներս: Յստակ է ուրեմն որ առեղծուածային երեւոյթի մը առջեւ կը գտնուինք իրաքեան պատերազմի իսկական շարժառիթները բացայայտելու: Ընդհանուր կերպով, կը մնայ երկու վարկած - Ամերիկայի աշխարհակալական ախորժակները եւ իսլամական քաղաքակրթութեան դէմ պատերազմ մղելու սրամադրութիւնը:

ՀԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Եթէ նկատի ունենք մարդկութեան անցնող հազար տարիներու պատմութիւնը, անմիջապէս մեր մտքերուն առջեւ կը ներկայանան խաչակիրներու արշաւանքները եւ անոնց առիթ տուող դրդապատճառները, որոնք նոյնպէս քաղաքակրթական էին, կրօնական քողի մը տակ պահուած: Արեւմուտքի համար, ծանօթ պէտք է ըլլայ որ հազար տարիներ առաջ, իսլամական աշխարհը, իմացական գեանի վրայ շատ աւելի զարգացած էր, մինչ նոյն այդ Արեւմուտքը միջին դարերու իսլամին մէջ կը սապտակէր: Այսօր դերերը շրջուած կը թուին: Պէտք է սակայն մոռնալ որ իսլամը, իբրեւ կրօնք եւ քաղաքակրթութիւն, հիմնուած է անորոշ ընդհանրացումներու վրայ, ինչպէս բազմաթիւ այլ կրօններ, որոնք տարբեր արտայայտութիւններ կ'ունենան երկրէ երկիր եւ շրջանէ շրջան: Եթէ քրիստոնեայ Արեւմուտքը նոյն մօտեցումը ունենայ իսլամութեան նկատմամբ, եւ տարբերութիւն չունի անոր տարբեր արտայայտութեանց միջեւ, լուրջ սխալ կը գործէ, եւ իր վրայ կը հրաւիրէ ամբողջ իսլամ աշխարհի ցասումն ու թշնամութիւնը: Դժբախտաբար այս է որ կը պատահի ներկայիս, մանաւանդ իսլամ քաղաքակրթութեան, եւ անոր ներ-

կայացուցիչ տարբեր շրջաններու մէջ: Ինչպէս յաճախ կը պատահի, քաղաքական հաշիւներն են, ոմանք թափանցիկ, ուրիշներ քողածածուկ, որոնք տեղի կու տան սխալ եզրակացութեանց, եւ անոնցմէ բխող գործնական նախաձեռնութեանց:

Ուսամա Պըն Լատըն իսլամական մտայնութեան եւ իսլամական աշխարհի շատ փոքր մէկ մասը կը ներկայացնէ, մանաւանդ ծայրայեղ մէկ մասը: Մեծագոյն սխալը պիտի հանդիսանար Պըն Լատընը պատժելու համար, ամբողջ իսլամական աշխարհը թշնամի նկատելու: Այս շփոթը լուրջ եւ ճակատագրական սխալներու կ'առաջնորդէ, ինչ որ ներկայիս կը պատահի:

Օրինակներ շատ են: Մալեզեան եւ Քատարը իսլամական երկիրներ են եւ սակայն զուրկ են ծայրայեղ մտայնութեան ներկայացուցիչներ ըլլալէ: Անդին, արաբ-իսրայէլեան տագնապի իսկական պատճառները քաղաքական են եւ ոչ մէկ կապ ունին իսլամութեան հետ: Մանաւանդ Ամերիկայի պարագային, պաղեստինեան հարցի նկատմամբ, իսրայէլի հետ երկու չափ եւ երկու կշիռ քաղաքականութիւնը մինչեւ այսօր ողբերգական կացութիւններու առիթ տուած է: Անդին, Տանրմարքական թերթի մը անգղոյզ մէկ ծաղրանկարը, Մուհամմէտի հասցէին, տեղի տուած ծայրայեղ երեւոյթներու իսլամական աշխարհի կողմէ: Արեւմուտքը պէտք է մոռնայ որ իր սահմաններ-

րէն ներս գոյութիւն ունին ոչ-քրիստոնեայ, իսլամ հաւաքականութիւններ, որոնք զգայուն են իրենց կրօնի վերաբերեալ անգղոյզ արտայայտութեանց, որոնցմէ եթէ Տանրմարքայի օրինակը մէկ փոքր դրսեւորումն էր, Աֆղանիստանի եւ Իրաքի պատերազմները շատ աւելի խոշոր եւ շատ աւելի ողբերգական հանգամանք ունին: Ամերիկան պէտք է ընդունի որ մարդկային իրաւունքներու եւ տեմոքրատի ըմբռնումները նոյն ձեւով չեն ընկալուի մանաւանդ իսլամական աշխարհի կողմէ: Ընդհակառակը, յաճախ մարդկային իրաւունքներու քողին տակ, Ամերիկայի ընտանեկան կեանքի սայթաքումները, արգիլուած դեղերու համաճարակային տարածութիւնը, ոճիրներու յաճախ պատահումը, ընկերային ժխտական երեւոյթներ կը վերագրուին նոյն այդ մարդկային իրաւունքներու սանձարձակ գործողութեան: Արեւմտեան աշխարհարկայումբը, ընդհանրապէս քրիստոնէական, նոյնը չէ իսլամի, պուտիզմի եւ այլ կրօններու եւ քաղաքական մտածումներու տեսանկիւնէն: Արեւմուտքը յաճախ չի կրնար հասկնալ եւ բացատրել Արեւելքի տեսակէտները կեանքի տարբեր տարբեր երեւոյթներու նկատմամբ: Քաղաքական մտածողութիւնը պարտադրաբար պէտք է հասկնայ այս նրբութիւնն ու ճշմարտութիւնը, մանաւանդ երբ կը ծրագրուի պատերազմական նախաձեռնութիւններու մասին:

Ձեր
Ծանուցումները
վատահեցէք
«Մասիս»
շաբաթաթերթին

FIFA
WORLD CUP 2006
Final Game

JOIN US ON A 10' X 10' SCREEN
@ Homenmen Agoump Pasadena
1060 N. Allen Ave., Pasadena 91104
Doors open 1 hour prior to Game Time
\$5 Donation
Drinks and Sandwiches served

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՄՏՈՐՈՒՄՆԵՐ ԸՔԸՄ-Ի ԸԱՐԻՒՐ ԱՄԵԱԿԻ ԱՌԹԻ

ԴՈԿՏ, ՓՐՈՖ. ԳԷՈՐԳ ԽՐԼՈՊԵԱՆ

«Բարեգործական Միութիւն» հասկացութիւնը մեր տանն ամէնից շատ յիշատակուած հայ կազմակերպութիւններից էր: Այն մրցում էր եկեղեցու եւ դպրոցի հետ: Այն յիշատակում էր օգնութեան, դպրոցաշինութեան, եկեղեցաշինութեան եւ ընդհանրապէս ազգաշինութեան մասին խօսելիս: Այն կապում էր աղքատահարկային խնամքը, կարիքաւոր աշակերտների ուսման թոշակը ապահովելու, ծերերին խնամելու եւ նման գործողութիւնների հետ: Հայրս, վեր. Տիրգրան Խրլոպեան յաճախ մերժում էր ինձ հետ խաղալու խնդրանքը, պատճառաբանելով որ գնում է բարեգործական հարցեր քննարկող ժողովների: Այսպէս էր իմ գիտակցութեան մէջ ձեւաւորուելու հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը, երբ ես մանուկ ու պատանի էի:

Տարիներ անց, երբ ես ձեռք բերի պատմական ու ընկերվարական գիտելիքներ եւ ծանօթացայ ՀԲԸՄ-ի պատմութեանը սկսեցի վերջինս դիտել այլ հարթութեան վրայ: Բարեգործականը ինձ համար դարձաւ ներազգային եղբայրութեան ինքնատիպ մի կառույց: Բոլոր հայերը եղբայրներ են ոչ միայն արեւակցական առումով, այլ նաեւ նիւթական, ընկերային ու բարոյական: Ամէն մի հայ, Բարեգործականի միջոցով, իրեն պատասխանատու պէտք է զգայ իր միւս ազգակիցների համար ու նրան բաժնեկից դարձնի իր ձեռքբերումների որոշ մասին: Իսկ դա հնարաւոր է, եթէ ազգը դիտուի որպէս մի ամբողջականութիւն, մի միութիւն: Այդ ամբողջականութեան մէջ պէտք է իրագործուի բարիքների բաշխումը: Ցեղասպանութիւնից նուազ տուժուածները պէտք է սատար կանգնեն կոտորածի բովից անցածներին: Նիւթապէս առաւել յաջողակները պէտք է բաժին հանեն կարիքաւորներին, որպէսզի նրանք էլ կարողանան բարձրանալ տնտեսական, ընկերային ու կրթական աստիճաններով: Արտերկիրն ու Հայաստանը ազգային այդ ամբողջականութեան կարեւորագոյն մասերն էին նկատուում ու մայր երկրի բարգաւաճումը դիտուում էր Բարեգործականի գործունէութեան գլխաւոր նպատակներից մէկը՝ մինչեւ Ստալինը արգելակեց, իսթարեց արտերկրի ու հայրենիքի միջեւ բնականոն հաղորդակցութիւնը: Բ Աշխարհամարտը ստիպեց այդ բռնակալին որոշակի կերպով թուլացնել այդ սահմանափակումները: Աստիճանաբար մեծացաւ ՀԲԸՄ-ի ներդրումը Հայաստանի առաջընթացի մէջ, Ամենայն Հայոց կաթողիկոսարանի, ներգաղթի, գիտական կենտրոնների, գրադարանների մշակութային կազմակերպութիւնների ու հայրենակցական միութիւնների խորովակով: Հայ ազգը մի միասնութեան ու ամբողջականութեան մէջ դիտելու Բարեգործականի սկզբունքը խտացուած ձեւով արտայայտեց Պրն. Ալեքս Մանուկեանը, երբ անցած դարի 80-ական թուականներին շեշտեց այն միտքը, որ Բարեգործականը Սփիւռքը պահում ու զարգացնում է Հայաս-

տանի համար: Սոյն հեռու առաջնորդող հայրենասիրական թէզը վերջնականապէս ի չիք դարձրեց Բարեգործականի նկատմամբ խորհրդային ու համայնավարական վերապահումները:

Երբ 1946-ին ներգաղթեցինք Հայաստան պաշտօնական կարծիքը բարեգործականի մասին հինն էր՝ Բարեգործականը բուրժուական մի կազմակերպութիւն է ազգայնամոլական ու արեւմտամէտ միտումներով, թէեւ կառավարական մակարդակով սկսուել էին պաշտօնական յարաբերութիւնները՝ մանաւանդ նիւթական ոլորտում: Ժողովուրդի զգալի մասը չէր բաժանում այդ տեսակէտը, երբ մտերիմ պայմաններում էր գնում գրոցը: Ներգաղթողները աստիճանաբար հաւաստի տեղեկութիւններ տարածեցին սփիւռքահայ կազմակերպութիւնների մասին: Յիշում եմ կուսակցականների միջավայրում տեղի ունեցած հետեւեալ խօսակցութիւնը: Մենք մեր գրուցակիցներին նկատել տուինք, որ խորհրդային Միութեան մեծագոյն պատկերասրահը, որը բացառապէս բովանդակում է ռուսական արուեստի գլուխգործոցները, կրում է Տրետիակովի անունը: Շեշտեցինք, որ վերջինս 19-րդ դարի մեծագոյն ռուս կայուածատէրներից էր, որը յայտնի էր նաեւ իր դաժանութեամբ ու ազգայնամոլութեամբ: Նրանց նաեւ նկատել տուինք, որ Մոսկուայի օգնական կայաններից մէկը կոչւում է Շերեմետովի անունով: Վերջինս նոյնպէս ռուս մեծ կայուածատէր էր՝ յայտնի իր ազգայնամոլութեամբ ու կեղեքմամբ: Ապա վերլուծեցինք փաստերը: Նշեցինք, որ ռուսական կապիտալը գործել է իր երկրում, իսկ հայ կապիտալը հիմնականում արտերկրում: Արտերկրի հայ կապիտալը հոսում է Հայաստան բարեգործութեան ու հայրենաշինութեան ճանապարհով: Ինչո՞ւ թոյլատրում է, որ ռուս մեծահարուստի անունով խորհրդային Միութեան մէջ մեծ հաստատութիւններ գործեն, իսկ չի թոյլատրում, որ հայ մեծահարուստի, ՀԲԸՄ-ի ղեկավարի, անունով աւան (Նուպա-

Մանուկեանն էր: Երբ Սպանիայում ու Պորտուգալիայում տապալոււմ էին բռնատիրական կարգերը ու հաւանական էր դառնում այնտեղ ընկերվարական վարչակարգի հաստատումը, Սփիւռքահայ կոմիտէի Նախագահ Պրն. Համազասպեանը ինձ հարցրեց. «Գէորգ, ինչ կարծիքի ես այդ երկրներում այդպիսի կարգերի հաստատման մասին»: Ես վախեցայ իմ կարծիքը արտայայտել ու լուցի: Նա ժպտաց ու շարունակեց. «Ինչո՞ւ ես զգուշանում: Ես չպիտի ուզեմ այդ: Ռուսաստանում սոցիալիզմ հաստատուեց հայ դպրոցները աստիճանաբար փակուեցին, հայ համայնքները կորցրին իրենց ազգային կառույցները, հայ ազգային կապիտալը դադարեց բարեգործական աշխատանք ծաւալելուց: Մոտաւորապէս նոյնը կատարուեց նաեւ Արեւելեան Եւրոպայում, երբ այնտեղ սոցիալիզմ հաստատուեց: Եթէ Փորթուգալիան սոցիալիստական դառնայ մենք կը կորցնենք կիւլպէնքեանը: Երբ ԱՄՆ-ում սոցիալիստները յաղթեն, մենք կը կորցնենք Բարեգործականը: Սոցիալիզմը մեզ համար չէ»:

Բարեգործականը մեծապէս նպաստեց Հայաստանում գիտութեան զարգացմանը՝ գրադարանները նորագոյն մասնագիտական գրականութեամբ համալրելով ու լայնորատորիաները նորագոյն արքաւորումներով հարստացնելով: Նա մեծապէս սատարեց հայրենիքում քարկղի որոնման աշխատանքներին ու նոյնիսկ Երեւան-Մոսկուա յարաբերութիւնների խորացման: Աստիճանաբար ՀԲԸՄ-ը ներկայութիւն դարձաւ Հայաստանեան կեանքի բոլոր ասպարէզներում: ՀԲԸՄ-ը Հայաստանում արդարացիորէն մկրտուեց որպէս առաջադիմական, հայրենասէր զանդուածային կազմակերպութիւն:

րաշէն) կամ հիւանդանոց (ակնբուժական) պահուի: Ինչո՞ւ Բարեգործականը պիտակաւորուում է, իսկ ռուս կայուածատէրն ու դրամատէրը կանաչ ճանապարհ ստանում: Այսպիսի գրոցները բարի ժպիտ էին առաջացնում: Լինում էին դէպքեր, երբ մեր գրուցակիցներն ասում էին. «Այդ օրն էլ կը գայ»:

Բարեգործականին առարկայորէն ներկայացնելու գործում մեծ դեր ունեցան ՀԲԸՄ-ի դպրոցների ասնները՝ մանաւանդ մեղգոնեանցիները: Նրանք նկատուում էին յատուկ կերտուած քի մարդիկ: Նուազ տապաւորութիւն չգործեցին Հայաստան հրաւիրուած ուսուցիչներն ու աշակերտները: Բոլոր դէպքերում մեծ շրջադարձի ճարտարապետը Ալեքս

«Մասիս»

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԳԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՅ

Նուիրում՝
20 ԿԱԽԱԿՂԱՆՆԵՐՈՒՆ

Կազմակերպութեամբ՝
Հ.Մ.Մ.-ի Խնամակալ Մարմնի

Կատարողութեամբ՝
Սիրում Շրգիշ՝ Հրաշ Պողարեանի

8 Յուլիս 2006
երեկոյեան ժամը 8:30-ին
Հ.Մ.Մ.-ի «Կարօ Սողանալեան» սրահին մէջ
1060 N. Allen Ave., Pasadena

Մուտքի Գուեր՝ \$50.00
Նեղարեալ Մաշ

ՄԱՍԻՍ
ԱՄԵՆԱՎԱՍՏԱԶԵԼԻ ԱՂԲԻՒՐԸ ՀԱՅՐԵՆԻ ԼՈՒՐԵՐՈՒ

ՓԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ԻՆՔՆԱՏԻՊ ԸԱՆԴԻՍՈՒԹԵԱՄԲ
ՆՇՈՒԵՑԱԲ «ՄԱՍԻՍ»Ի
26-ԴՊՏԱՐԵՂԱՐՁ

Այս տարի «Մասիս»-ի տարե-
դարձը նշուեցաւ խախտելով ճաշ-
կերոյթ-պարահանդէսի տարեկան
աւանդութիւնը: Արդարեւ, նախա-
պէս որոշուած թուականը՝ կամքէ
անկախ պատճառներով յետս կոչ-
ուեցաւ, քանի որ կազմակերպիչնե-
րը նկատած էին որ նոյն օրուան կը
գուզադիպէր Հ.Բ.Լ.Մ.ի հիմնադ-
րութեան 100-ամեակի պաշտօնա-
կան հանդիսութիւնը: Ուստի կա-
րելի էր խաչաձեւել նման պատ-
մական միջոցառում մը:

Իրերու այս երեւոյթին առ-
ջեւ «Մասիս» շաբաթաթերթի 26-
րդ տարեդարձի Օժանդակ Մար-
մինը որոշեց հանգանակային ճաշ-
կերոյթ մը սարքել, որ տեղի
ունեցաւ Յունիս 11-ին, 2006, երե-
կոցեան ժամը 6ին, Տէր եւ Տիկին
Պետրոս եւ Լենա Խոտանեաններու
տան գեղատեսիլ պարտէզին մէջ:
Ընկերներու եւ համակիրներու ընտ-
րանի բազմութիւն մը ընդառա-
ջած էր հրաւերին: Ներկաներուն

Օժանդակ Մարմնի ատենա-
պետ՝ Ընկ. Վահէ Աջապահեան բա-
րի գալուստի ջերմ խօսքերով ող-
ջունեց ներկաները, որոնք եկած
էին քաջալերելու «Մասիս»-ի տա-
րեկան ձեռնարկը: Այնուհետեւ Տ.

Հանդիսավար Օշին Քէշիշեան

Նարեկ եւ Տ. Զաւէն Աւագ քահա-
նաներուն կողմէ տեղի ունեցաւ
սեղաններու օրհնութիւնը, որմէ
ետք ինքնասպասարկումի ձեւով
շուրջ հարիւր հոգիներու սպա-
սարկուեցան հայկական եւ եւրո-
պական համեղ ճաշեր: Ընթրիքի
ընթացքին ստեղծուեցաւ ընկերա-
կան հաճելի մթնոլորտ, որ համեմ-
ուած էր Սագոյի ելեկտրոնային
դաշնամուրի հաճելի մեղեդիներու
նուագակցութեամբ:

Օրուան հանդիսավարութիւնն
ստանձնած էր ծանօթ լրագրող եւ
դասախօս՝ «Տը Արմինիըն Օպզըր-
վըր» շաբաթաթերթի հիմնադիր
տնօրէն՝ Օշին Քէշիշեան: Ան շնոր-
հաւորեց պաշտօնակից «Մասիս»-ի
տարեդարձն ու աւելի քան քա-
ռորդ դար մատուցած ծառայու-
թիւնը մեր գաղութին: Այնուհետեւ
խօսք առաւ «Մասիս»-ի գլխաւոր
խմբագիր ընկ. Տօքթ. Արշակ Գա-
զանձեան: Իր ելոյթին մէջ ան
մասնաւորապէս անդրադարձաւ
Հնչակեան օրկանին որդեգրած քա-
ղաքական անշեղ ուղեգիծին եւ
ագգօգուտ առաքելութեան:
«Մասիս»-ը, թերթ մը, որուն մէջ
ընթերցողը կը գտնէ գինք հե-
տաքրքրող հարցերու ճշգրիտ մեկ-
նաբանութիւնը: Այս առթիւ ան
շնորհակալութիւն յայտնեց թեր-
թի յօդուածագիրներուն, խմբագ-
րութեան կազմի անդամներուն աշ-

Խօսք կ'առնէ Վաչէ Արք. Յովսէփեան

մէջ էին Ս.Բ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վար-
չութեան նախագահ Տէր եւ Տիկ.
Ընկ. Սեդրակ Աճէմեան, Կեդրոնի
եւ Շրջանի Վարիչ Մարմնի պա-
տասխանատու դեկավարներ,
Արեւմտեան Թեմի նախկին առաջ-
նորդ՝ Գերշ. Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփե-
ան, Արժ. Դոկտ. Տ. Զաւէն Աւ.
Քհնյ. Արզումանեան, Արժ. Տ. Նա-
րեկ Աւ. Քհնյ. Մատարեան, Հ.Բ.Լ.Մ.ի
Արեւմտեան Ամբրիկայի Շրջանա-
յին Յանձնաժողովի ատենապետ՝
Վահէ Իմաստունեան եւ Կլէնտէյլի
քաղաքապետական Խորհուրդի ան-
դամ Ֆրէնք Գինթերօ:

Բացօդայի հանդիսավայրէն մաս մը

խատակագմին եւ բոլոր անոնց
որոնք իրենց նիւթա-բարոյական
աջակցութեամբ, յարատեւօրէն գօ-
րավիզ կը կանգնին մեր մամուլին:
Երեկոյի գեղարուեստական
յայտագրին իր մասնակցութիւնը
բերաւ շնորհալի երգչուհի
Մարգարիտ Շահինեան, որուն աշու-
ղական եւ գեղջկական երգերը

գնահատեց «Մասիս»-ի եւ գայն
հովանաւորող կազմակերպութեան
օգտաշատ գործունէութիւնը ու հա-
ւատաւոր առողջ կեցուածքը հան-
դէպ նորանկախ մեր Հայրենիքին
եւ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնին:

Տեղի ունեցան սրտաբուխ
նուիրատուութիւններ, որմէ գոյա-
ցաւ շուրջ 18,000 տոլար: Բախտա-
ւոր մը շահեցաւ լուռ աճուրդի
դրուած տաղանդաւոր նկարչուհի
Սիւզաննա Սեւոյեանի մէկ ստեղ-
ծագործութիւնը:

Ներկաներուն հաճելի անակն-
կալ մը եղաւ երբ ծանուցուեցաւ թէ
այդ երեկոյ նաեւ ծննդեան տարե-
դարձն էր Գերշ. Տ. Վաչէ Արք.
Յովսէփեանին: Սրբազանը ինք եւս
անակնկալի եկած էր այս յայտարա-
րութենէն եւ «Ուրախ տարեդարձ»
երգի հնչիւններու ներքեւ մարեց
տարեդարձի մոմերը, արժանանա-
լով հանդիսականներու արեւշա-
տութեան բարեմաղթանքներուն:

Հաճելին ու օգտակարը իրար
միացնող տպաւորիչ եւ յիշարժան
երեկոյ մըն էր, որուն համար
ներկաները իրենց շնորհակալու-
թիւնները յայտնեցին կազմակեր-
պիչ մարմնի ժրջան անդամնե-
րուն եւ հանդիսավայրը տրամադ-
րող հիւրընկալ ամուլին՝ Տէր եւ
Տիկ. Պետրոս եւ Լենա Խոտանեան-
ներուն:

Տօքթ. Արշակ Գազանձեան ելոյթի պահուն

ունկնդրուեցան մեծ ուշադրու-
թեամբ:»

Խօսք առնելով արեւմտեան
թեմի նախկին առաջնորդ՝ Գերշ.
Տ. Վաչէ Արք. Յովսէփեան, բարձր

ՍԱՐԳԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ
ՖԻԼՄ ՖԷՍԹԻՎԱԼ

Ի գիտութիւն հայկական ֆիլմարուեստի
սիրահարներուն, ընթացիկ Յունիս ամսու 26էն
սկսեալ մինչեւ Կիրակի Յուլիս 2, տեղի կ'ունենայ
ֆէսթիվալ մը, որու ընթացքին, իւրաքանչիւր օր,
պիտի ցուցադրուի ծանօթ բեմադրիչ՝ Սարգի
Մուրատեանի պատրաստած ֆիլմերը: Այսպէս՝

- *Երկուշաբթի, Յունիս 26, «Արիւնապարտը»
- *Երեքշաբթի, Յունիս 27, «Պաղտասար Աղբարը»
- *Չորեքշաբթի, Յունիս 28, «Երջանկութեան Արցունքները»
- *Հինգշաբթի, Յունիս 29, «Սասունի Զաւակները»
- *Ուրբաթ, Յունիս 30, «Սիրոյ Խոստումը»
- *Երկուշաբթիէն Ուրբաթ, երեկոյեան ժամը 6:30ին
- *Շաբաթ, Յուլիս 1, «Մուսա Լեբան 40 օրերը»
- *Կիրակի, Յուլիս 2, «Ալեքսիս»
- *Շաբաթ եւ Կիրակի երեկոյեան ժամը 6:00ին

Ցուցադրութիւններուն ներկայ պիտի ըլլայ
Սարգի Մուրատեան, եւ պատասխանէ
հարցումներուն

Մուտքը ազատ

GENERAL CONTRACTOR
BID REQUEST

Qualified "B" licensed General Building Contractors are invited to submit a sealed bid on Project E06-42, Module 8.8 to the Burbank-Glendale-Pasadena Airport Authority by 2:05 PM, July 20, 2006. The project generally consists of the installation of new doors, new windows, air conditioning5 insulation and correction of some code deficiencies in 27 single-family residences and on multi-family residence (consisting of a three unit residence). Bidders may obtain construction documents from the Bob Hope Airport Web site at bobhopeairport.com under Business Opportunities and are encouraged to do so prior to the mandatory pre-bid conference. All Bidders shall register with the Airport Engineering Department either via web site or in person. Bids submitted by firms who have not registered with Airport Engineering will be considered non-responsive. Two Pre-bid conferences have been scheduled for June 29, 2006 and July 6, 2006, at 10:00 A.M. at the Bob Hope Airport Engineering Offices, 2800 N. Clybourn Ave., Burbank, California. Attendance at one or the other conference is Mandatory.

Massis Weekly

Volume 26, No. 22

Saturday, June 24, 2006

Catholicos Karekin II Starts Historic Visit To Istanbul

At the invitation of Archbishop Mesrop Mutafian and Ecumenical Patriarch Bartholomeos, a delegation of Armenian clergymen headed by His Holiness Karekin II, Catholicos of All Armenians, has arrived in Istanbul, Turkey.

During the seven-day visit His Holiness will visit Armenian sacred places, will send his blessings to the Armenian flock in Constantinople, will meet Armenian youth and intelligentsia and will serve a Holy Liturgy at the Surp Astvatsatstn church on June 25.

Karekin II is also expected to have a meeting with the Governor of Istanbul – an event acquiring political significance in view of the fact that even 15 years after proclamation of independence by Armenia the two neighboring countries still do not have diplomatic relations. Turkish nationalist groups have vowed to protest His Holiness visit.

Aleksandr Arzumian Skeptical About Karabakh Peace

YEREVAN -- Armenia's former Foreign Minister Aleksandr Arzumian was on Tuesday highly pessimistic about prospects for a near-term resolution of the Nagorno-Karabakh dispute, saying that it is not considered urgent by both the conflicting parties and international mediators.

Arzumian claimed that the replacement of the U.S. co-chair of the OSCE Minsk Group, Steven Mann, was a clear indication that Washington no longer hopes that the Armenian and Azerbaijani presidents will cut a framework peace deal this year. "It was obvious to me that if those upbeat statements [made by the U.S., Russian and French co-chairs earlier this year] led nowhere, then some face-saving steps would be taken," he told RFE/RL. "This is one such

step."

"The appointment of a new [U.S.] co-chair is just a way to prolong or review the process," he added.

Mann was replaced by a more high-ranking U.S. diplomat, Deputy Assistant Secretary of State Matthew Bryza, following the collapse of the June 4-5 talks in Bucharest.

Arzumian insisted that international pressure on the parties is still not strong enough because Karabakh peace is "neither imperative nor vital" for France, Russia and the United States. "The Karabakh conflict's being unresolved is not a big threat to strategic U.S. interests," he said. "The same is true for France and the European Union in gen-

Continued on page 2

California Murder Suspect To Face Trial In Armenia

YEREVAN -- An Armenian man who took refuge in Armenia after allegedly murdering a woman in California will not be extradited to the United States and will be tried in his hometown instead, prosecutors in Yerevan said on Monday.

U.S. law-enforcement authorities say Artur Khanzadian, strangled his ethnic Armenian girlfriend, Audette Tsaturian, to death in his car in Glendale last September and fled the country two days later. The Armenian police, alerted by their U.S. counterparts, tracked down and arrested him in his brother's home in the northern town of Vanadzor last December.

An Armenian prosecutor investigating the case, Bagrat Petrosian, told RFE/RL that Khanzadian, who had emigrated to the United States in 2001, gave "false testimony" to three FBI agents that questioned him in a Vanadzor jail but later confessed to the crime during subsequent questioning by Armenian investigators. Petrosian said the suspect told them that he murdered the U.S. citizen out of jealousy.

The Los Angeles police, meanwhile, filed an extradition request with Armenia's Office of the Prosecutor-General. Ac-

cording to Petrosian, it was turned down because Armenia's constitutions forbids handover of Armenian nationals to countries with which Yerevan has no extradition agreements. The U.S. is one of them.

Khanzadian, who has been charged under an article of the Armenian criminal code calling for up to 12 years' imprisonment, will therefore go on trial in Vanadzor. It will apparently be the first time that a citizen of Armenia is tried for a crime allegedly committed in U.S. territory.

Khanzadian's extradition has also been demanded by Adam Schiff, a staunchly pro-Armenian member of the U.S. Congress representing a California constituency where Tsaturian's parents live. In a June 13 letter to Robert Kocharian, he argued that the suspect can not face an "effective prosecution" in Armenia.

"The crimes to which Mr. Khanzadian has confessed took place in California, the families of both the victim and the suspect reside in Glendale, and all of the evidence collected in the case has been carefully documented by the appropriate local law enforcement agencies," Schiff said.

Matthew Bryza Appointed New U.S. Co-Chair Of OSCE Minsk Group

BRUSSEL -- Matthew Bryza, U.S. deputy assistant secretary of state for European and Eurasian Affairs, will co-chair the OSCE Minsk Group that mediates between Azerbaijan and Armenia over Nagorno-Karabakh, RFE/RL's Armenian Service reported.

Bryza will replace Ambassador Steven Mann as the U.S. co-chairman. The Minsk Group is co-chaired by the United States, France, and Russia.

Matthew J. Bryza assumed his duties as Deputy Assistant Secretary in June 2005, and has been responsible for policy oversight and management of relations with countries in the Caucasus and

Matthew Bryza

Southern Europe including U.S. efforts to promote the settlement of conflicts in the region, and energy development in the Caspian.

House Panel Blocks U.S. Funding For 'Anti-Armenian' Rail Link

WASHINGTON, DC -- A key committee of the U.S. House of Representatives has voted to ban any U.S. government funding for plans by Azerbaijan, Georgia and Turkey to build a regional railway that would bypass Armenia and add to its economic isolation.

A legal amendment, unanimously approved by the House Financial Services Committee last Wednesday, makes it impossible for the U.S. Export-Import Bank to "develop or promote any rail connections or railway-related connections that traverse or connect Baku, Azerbaijan; Tbilisi, Georgia; and Kars, Turkey, and that specifically exclude cities in Armenia".

The \$400 million project has yet to get off the drawing board but has already prompted serious concern from the authorities in Yerevan. They fear that it would prevent Armenia from becoming a regional transport hub after a resolution of the Nagorno-Karabakh conflict and a normalization of its relations with Turkey. Reports from Washington quoted pro-Armenian members of the congressional panel as echoing these concerns.

"With this amendment, we are sending a message to the governments of Turkey and Azerbaijan that continually excluding Armenia in regional projects fosters instability," said its main sponsor, Congressman Joseph Crowley of New York. "Bypassing Armenia is just another attempt to further suffocate this republic,

which has made great strides in democratic and economic reforms notwithstanding its neighbors' hostility."

Another New York Democrat, Carolyn Maloney, referred to Armenia as a victim of Turkish-Azerbaijani "aggression." "Allowing the exclusion of Armenia from important transportation routes would stymie the emergence of this region as an important East-West trade corridor," she told the House committee.

The measure will most probably be endorsed by the full House later this year. The U.S. Senate is expected to discuss a similar bill and may well follow suit. That would be a major blow to efforts by Ankara, Baku and Tbilisi to attract external financing for the proposed rail link. The Export-Import Bank could help to raise much of that funding. Its credit guarantees have already been essential for the construction of the Baku-Tbilisi-Ceyhan oil pipeline that was completed earlier this year.

The U.S. administration, which has been pushing for the normalization of Turkish-Armenian ties, seems to disapprove of the controversial railway project. The European Union also opposes the construction of the Kars-Tbilisi-Baku railroad. "A railway project that is not including Armenia will not get our financial support," EU External Relations Commissioner Benita Ferrero-Waldner said during a visit to Yerevan last February.

Armenian Plane 'Did Not Malfunction Before Crash'

The Armenian airliner that crashed into the Black Sea last month killing all 113 people aboard was intact, had its engines operating normally and had enough fuel to land, a Russian commission said Monday.

The Armavia Airbus A-320 was under manual control of its pilots up to the moment of the May 3 pre-dawn catastrophe near the Russian port of Sochi, the Transport Ministry commission investigating the disaster said in a statement. The commission, which based its conclusions after analyzing the plane's "black box" flight recorders, did not attribute blame for the crash.

Prosecutors have dismissed the possibility that terrorists brought the plane down, and officials point to rough weather or pilot error as the likely cause. Armavia officials have suggested that air traffic controllers were at least partly to blame, giving the pilots improper instructions.

The commission said it planned further analysis of the recorders and computer modeling to determine a cause. The flight was en route to Sochi from the Armenian capital, Yerevan.

Vahakn Dadrian Honored While Lecturing in Armenia and Karabakh

During his two-week-long stay in Armenia Dr. Vahakn Dadrian was accorded a number of accolades from academic as well as governmental instances in recognition of his continuous achievements in the field of Armenian Genocide Studies. He first participated in the two-day seminar on the domestic and international criminal law aspects of the Armenian Genocide that was organized by the Moscow-based Armenian Institute of International Law and Political Science. The seminar was chaired by Prof. Yuri Barsegov, that Institute's Director, and was sponsored and financed by Moscow-based Armenian mogul Ara Aprahamian, the president of World Armenian Organization.

At a reception at the Armenian Genocide Museum and Institute that was held following the completion of his work at the seminar, Dr. Dadrian was decorated by the Museums Director, Dr. Lavrenti Barsegian, with the Nansen gold medal that is designed to honor outstanding humanitarian services to mankind. In bestowing this award Dr. Barsegian underscored the deep humanitarian impulses in Dadrian's involvement in the sustained study of the Armenian Genocide. The Armenia TV station in Yerevan thereafter interviewed him. The one hour program was rebroadcast 3 more times upon popular request, including in the Los Angeles set-up. Dr. Dadrian then proceeded to travel to Artsakh-Karabakh in response to an invitation by the Prime Minister Anushavan Danielian whose guest he became for three days. This was his third visit to that legendary country and once more it became a most eventful visit. Upon the invitation of Karabakh's Minister of Education, Gamo Atayan, Dadrian undertook a long and edifying trip to the Hatrut region, in the south of Karabakh. Accompanied by the Minister himself and a coterie of intellectuals and publicists, he visited the schools in such remote and forlorn villages as Azokh, Kishlakh, Seydishen, and Vank. Neatly dressed grade school and high school pupils in all these schools entertained the guests with recitations, songs, and dances-in total oblivion to the want and acute poverty surrounding them. Inspired by the spectacle of heroic pride, Dr. Dadrian addressed all these gatherings that included the teachers and administrators, with a sense of marvel and admiration, occasionally offering to them his own recitations of Armenian poems he had learned as a pupil of Armenian schools in Istanbul. This unforgettable festival of culture and patriotism ended with a huge luncheon celebration where speeches and songs punctuated the climax of that festival. Availing of this opportunity, the Minister, while making concrete suggestions, promised to help overcome some shortcomings through new budgetary allocations.

Upon returning to Stepanakert, Artsakh's capital, Prof. Dadrian was invited to deliver two lectures, am and pm, at the State University there-one to the students, the other to the faculty. At the end, the Rectorate of the University, with the participation of several faculty and administrators, in a special ceremony bestowed upon Dr. Dadrian, who in a previous visit was already given an honorary doctorate, the University's highest gold medal and a pin. The act of pinning

Dr. Vahakn Dadrian

was performed by Ashod Ghulian, the President of Karabakh's Parliament who, along with the Education Minister, was attending the ceremony. The next day Dadrian was invited to attend a special athletic event sponsored by Karabakh's Parliament. Grade school and junior high-school pupils from several schools competed in a variety of athletic games that were supervised and refereed by a team of teachers. Several Deputies and Cabinet Ministers attended the games.

The next visit involved a trip to Kantzasar monastery, a marvel of medieval Armenian architecture and a citadel of imposing Armenian piety. Plans are in the works to make it a venerable center of seminarians to be trained as guardians of Armenian Christianity in heroic Artsakh. It has already distinguished itself as an epic bastion of defense in the war of the 1990's. From there, the visit extended to Shushi, the epitome of Karabakh's invincibility that was tested again and again during that war. It is a pity indeed that this jewel of natural landscape, so rich in cultural tradition and martial legacy, seems hopelessly abandoned to its misery and destitution for want of financial resources. Rampant unemployment, a depleted population, and impassable roads with so many uninhabitable dwellings, seem to present a picture of mocking irony when visualizing the heroic legacy of Shushi. The trip culminated in a visit to the museum of Nicole Duman, a brave fedayee fighter, whose modest homestead is in stark contrast to the legend with which his name and fame is marked.

Two events marked the end of Karabakh sojourn that had all the features of a pilgrimage. The Karabakh State television conducted a lengthy interview about Dr. Dadrian's work on the genocide and his views and assessments on the prospects of its eventual recognition by a future Turkey. He was further interviewed about such problems as assimilation, mixed marriages, in the Diaspora, U.S. foreign policy, and the outlook of U.S. -Turkey relations. The apex of his trip to Karabakh was, however, the lecture he delivered to some 30 general staff officers of Karabakh army. Organized by General Seyran Ohanian, Defense Minister and that Army's Chief of General Staff, the lecture dealt with the subject: "The Role of the Turkish Military in the Organization of the Armenian Genocide." With rapt attention the officers, ranging in rank from major to general, listened to the one-hour lecture, and posed questions at the end of it. He was introduced to the group by Dr. Gamo Atayan, the Minister of Education. Commented

Continued on page 4

International Media

Integrity and Determination - All About the Nation

By Raffi K. Hovannisian
The Moscow Times
June 14, 2006

With the purpose of keeping people informed, newspapers can and should publish, side by side or in sequence, comment pieces offering points and counterpoints concerning conflict situations that affect peace and security.

At some juncture, however, partisan polemics must give way to the consideration of hard facts in order to resolve contemporary divides inherited from the ebb and flow of history. The truth is often harsh and can cause pain to both the messenger and recipient.

None of us — Armenians, Azeris, Turks — can boast a spotless register of state-building, mutual respect for human rights, or even regard for the liberty and dignity of our own citizens. We must do better in having our deeds match our words both individually and in concert.

With regard to Nagorno-Karabakh, understanding the following points is vital:

- In no way discounting Azeri cultural affinities, Nagorno-Karabakh has been historically and will be in modern times part of the Armenian patrimony. Its forcible inclusion by Stalin in Soviet Azerbaijan had, and continues to have, no juridical basis under international law. For those who might argue that it does, then so should Nagorno-Karabakh's response to the aggression by Azeri forces, in the form of its 1991 referendum on independence from Soviet Azerbaijan. The referendum was held not only according to universal principles of self-determination and other standards of international practice, but also pursuant to the Soviet Constitution and relevant law on secession.

The question at issue is not the indisputable right of today's Azerbaijan to its territorial integrity, but specifically the lawful frontiers of that integrity. Nagorno-Karabakh's legitimate quest for decolonization and for sovereign control of its own identity, security and destiny is anchored both in fact and in law. Whether acknowledged or not, it is a precedent established in East Timor, Montenegro and other places yet to come and requires no further foundation.

- The Organization for Security and Cooperation in Europe's 1992 mediation mandate and the tripartite 1994 ceasefire bear witness, no matter how or how many times you slice it, to the fact that there can be no enduring settlement to the conflict without the full-fledged participation of the republic of Nagorno-Karabakh. That is the bottom line. For its own reasons, the Azerbaijani government in Baku can whip up militant xenophobia, raze the medieval Armenian cemetery at Julfa to the ground and then try with a straight face to deny it. But if it ever means to negotiate, it has to talk to the Nagorno-Karabakh capital of Stepanakert just as much as the Armenian capital of Yerevan.

- No comprehensive solution on Nagorno-Karabakh will ever be achieved without a synchronized normalization of the Turkish-Armenian relationship based on an honest and brave assessment of history and its contemporary consequences. We cannot build a peaceful and prosperous region, where all political actors are on the same page with regard to security and cooperation, by seeking an escape hatch from the record of genocide and its derivative legacy, however sensitive or inconvenient dealing with this history may be. We're all grown men and women. It's time to face the music.

- Finally, we will be unable to forge a meaningful reconciliation — one that touches the lives of all of the region's nations and people — without the victory of democracy and rule of law in every jurisdiction, whether considered separately or taken together. There can be no peace, security, realization of national interests or international partnership where tyranny triumphs over liberty and where semi-feudal, post-Soviet verticals of power prejudice the future of forward-looking generations in Azerbaijan, Nagorno-Karabakh, Armenia, Turkey, and the world beyond.

The promise of freedom, justice and equity belongs to all of us, but the long road to its fulfillment must start at home.

Raffi K. Hovannisian is the former foreign minister of Armenia and director of the Armenian Center for National and International Studies.

Arzumanian Skeptical About Karabakh Peace

Continued from page 1

eral. As for Russia, it has never been interested in seeing the small nations and peoples of the region live in peace."

Arzumanian, who had served as foreign minister in the cabinet of former President Levon Ter-Petrosian from 1996-98, also claimed that both Baku and Yerevan are not interested in a compromise settlement. "Any compromise would be painful for both Armenia and Azerbaijan. And because experience shows that the Karabakh issue is a brilliant trump card for seizing power, any president will think twice before accepting a compromise solution," he said.

The ex-minister was clearly referring to the fact that Ter-Petrosian was forced by his key ministers, including then

Prime Minister Kocharian, to step down in 1998 after advocating more concessions to Azerbaijan.

Ter-Petrosian allies are convinced that Kocharian has been happy with the apparent rejection by Azerbaijan of peace proposals made by the Minsk Group in recent years. "He came to power to drag out a settlement," said Arzumanian.

Arzumanian also reiterated Ter-Petrosian's belief that the Karabakh status quo is more detrimental to Armenia than its oil-rich foe. "The [1998] regime change pushed Armenia several years back," he said. "As a consequence, Armenia is in complete international isolation and not involved in any regional project, and Armenian democracy is now far more comparable to the political systems of Azerbaijan and Turkmenistan."

A newly published Turkish book about the arrest, interrogation and trial of members of Union and Progress Party during 1918-1919 by the Turkish Courts, has again proved that, those who committed these crimes were masters of deception.

The book that I am referring to is by a Turkish historian Osman Selim Kocahanođlu, titled "*İttihat-Terakki'nin Sorgulanması ve Yargılanması 1918-1919*" (The Interrogation and Indictment of Union and Progress [Party, S.K.] 1918-1919), published in Istanbul in 1998 by Temel Yayinlari. It is 648 pages and as far as I know, has not been translated into any foreign language. The author, Osman Kocahanođlu- a none academic historian- has published several books about Ottoman history of 19th and 20th centuries, as well as edited a few history books by other writers.

In every book devoted to the history of First World War, one reads that on May 24, 1915 The Entente nations, namely France, Great Britain and Russia made known publicly to the Ottoman Sultan's Government that they will hold personally responsible, all the members of the Turkish government, as well as those officials who have participated in the deportations and bestial massacres of Armenians. This stern declaration of the Entente Powers did not make any difference in the genocidal acts of the Ottoman government, planned and executed by the Tala't, Enver, Jemal pashas and the inner criminal core of the Union and Progress party. Here I may add, in parenthesis, that Great Britain was against the Entente Declaration for punishing the Ittihadists as early as 1915. Nevertheless His Majesty's government signed it, to show a united front against the German-Turkish alliance. (On this point, see Hasmig Karamanougian "Zoravar Aram Karamanougian Gyankn ou Kordze", [The Life and Work of General Aram Karamanougian] New Jersey, 1998 p. 254, quoting French Foreign Office unpublished document no. 887-95). The reservation of Great Britain to sign the above declaration to punish the Ottoman government was most probably due to the fact that the Ottoman Sultan was not only King of the Empire, but also, as Calif or Khalif, the spiritual head of all the Moslems of the world. Great Britain had millions of Moslems in his Empire, and punishing their spiritual leader would be against the national interests of England.

The post World War I trials of the leaders of the Ittihad and Terakki Party, by special Turkish Courts, was organized by a decree of the Ottoman Sultan Mehmed 6th Vahideddin. Needless to say, it was initiated under the pressure of the occupying Entente forces, mainly Great Britain and France. The minutes of the proceeding were published in parts, in the Official Ottoman Government Journal, *Takvimi Vekayi* of 1919-1920. It has been difficult to find a complete series of this Journal, even by scholars, apparently destroyed by the Turkish government during 1920ies.

Writers About These Trials

One of the earliest writer about these trials has been Haygazn K. Ghazarian in his book, "Tseghasban Turke" (The Genocidal Turke) Hamazkain press, Beirut 1968, pp.369-75. Ghazarian, was born in Sivas (Sepastia), worked as a code clerk and archivist of the British occupation author-

From the Book Shelf

The Union And Progress Party: New Evidence About The Masters Of Deception

By Sarkis Karayan M.D.

Union and Progress Party leadership

ity in Constantinople in 1920ies. As such he collected a good deal of important data on the Armenian genocide of 1915-1923. and wrote the above mentioned book. He has contributed articles also in English about the same historical events. To men-

Masterminds of the Armenian Genocide: Enver, Jamal and Talaat

tion only his one article about the trials of Ittihadist leaders, see "The Malta Episode: How the Turkish Criminals Escaped Punishment in 'The Armenian Review', (Summer, 1982, pp.192-95) I want to quote from Ghazarian's article the following summary of what happened as a result of these arrests:

"Out of the thousands of criminals accused of genocidal acts against the Armenians in the massacres of 1915, only 144 Turks were arrested in Istanbul, including the Turkish Prime Minister, the Egyptian, Prince Said Halim Pasha, a few members of his cabinet, Turkish governors, military officers and some deputies of the Parliament- scarcely one thousandth of the actual criminals. Many others, tens of thousands of Turkish criminals, were in hiding or had fled to unknown destinations...

"In March of 1920, after a few of the authors of the genocide had been tried, the remainder were transferred to the Polverista prison, on the island of Malta. Why were they transferred (from Istanbul) to Malta?. It is our considered opinion that the subterfuge was executed in order to facilitate their escape through various means, both from the inside and outside, and through the exercise of personal influence".

Thus the trial of the Turkish criminals turned out to be a farcical comedy. Today, most historians are of the opinion that Hitlerite Germany would not dare to massacre 3 million ethnic Polish people

and 6 million Jewish people during the Second World War, had Ittihadist leaders were punished for their crimes.

For the first time, the most complete record of the proceedings of the trials, was published in Armenia in 1988,

by Prof. Avedis Papazian, in a book titled, "Hayeri Tseghasbanutiune esd Yeridturkeri Tadavarutyanyan Pasdatghere". (The Genocide of Armenians according to the Proceedings of the Trials of Young Turks). It was published upon the decision of the Scientific Council of the Institute of Oriental Studies of the National Academy of Sciences of Armenia. The first printing was 80,000 copies and was sold out in a short time. It created a great interest among scholars as well as with general readers. Recently, 2005, it was reprinted in Los Angeles, a publication of "Nor Hayasdan" Daily,

This very important work was translated into English by Levon Fermanian in 1990, in Los Angeles, and into the Arabic language by Alexander Keshishian in Aleppo in 1992. Prof. Papazian is a historian, specialized in history of Ottomans and Turkish-Armenian relations. In addition to teaching Ottoman history, he has thought the Ottoman Turkish language, that was written with Arabic characters.

Prof.V.Dadrian, in his book, "The History of the Armenian Genocide" (Berghahn Books, 1997), pp.303-343 deals in great detail about the trials in Istanbul, and gives the reasons for the failure of the Turkish Courts to punish the criminals of the Ittihad and Terakki party for committing the first genocide of the twentieth century.

The book by Osman Kocahanođlu "İttihat-Terakki'nin Sorgulanması ve

Yargılanması (1918-1919) has these subtitles on the cover page: The Verifications by the Fifth Section of the Court; Te'kilat-i Mahsus: Deportation of Armenians; The Trial by the Military Court. There is no separate chapter for Deportation of Armenians, but as we will see below, during the questioning by the judges, questions about deportations [a euphemism for massacres] of Armenians are repeatedly raised and its tragic consequences mentioned.

The Trial Of Prime Minister and Its Ministers

The first part of the book is about the trials of the members of the Imperial Ottoman Council of Ministers, headed by Said Halim Pasha. The second part is about trials of the principle members of Ittihat and Terakki Party by the Military Tribunal.

I have not seen any review of Kocahanođlu's book by professional historians, nor by amateur writers. It is not an easy book to read, even if your mother tongue is Turkish, because the proceedings of the trials are in Ottoman Turkish, and the legal terms used in Courts are not easily understood. The author often explains, in parenthesis, Ottoman Turkish words – specially those that are Arabic or probably Persian, thus not understood by the modern Turkish reader.

Author's 28 Page Introduction to The Book

The author has a twenty eight page preface, with a title "Why should the Ittihat and Terakki party be questioned and judged in History". He says he has used Official Ottoman Court records as well as archival data to write this book. He gives a short history about the rise of the Party, as follows:

"The Ittihat and Terakki Party was established to oppose the oppressive regime. It worked secretly underground. It adopted the concepts of freedom, justice and brotherhood. It found adherents to these concepts among the young and military officers. The members learned the methods of guerrilla warfare and terrorism in Balkan Mountains. It obliged Sultan Abdul Hamid to declare Constitutional Monarchy, and finally forced him to abdicate his throne on March 31, (1909). It even forced the government cabinet to resign, and won at elections. In short they used every method, to come to power.

"Some of the party members were true patriots, others were good-for nothing fellows, spending there time in Paris and Salonika. They were inexperienced. They caused the disintegration of the Ottoman Empire in four years by forcing the nation to enter the greatest bloody war. They waged war like a gambling game and lost all. They destroyed both the Empire and themselves. They were questioned in the Courts, and indicted in Military Courts for Crimes. Some were condemned to death, others got less severe sentences. And some were killed later by Armenians. The adventures of Ittihat-Terakki is full of lessons for us." Kocahanođlu adds that (p.18.) the Ittihad party was very secretive, and its members had to swear on the Kuran and their guns that they will never give out a secret. They had to obey the Turkish saying "*Ser Vermiş, sır vermeyiplerdır*". [To die rather than disclose a secret].

Continued on page 4

Tufenkian Foundation Unveils New Health Clinic In Karabakh's Lachin District

Official opening of a new health clinic in Lachin

ISHKHANADZOR, NKR—Friday, June 9 was a day of celebration for the people of southern Kashatagh (Lachin), as the Tufenkian Foundation held ceremonies marking the official opening of a new health clinic here. The clinic will serve several thousand Armenians living in a remote cluster of villages resettled during the 1990s, following the Karabakh war, and marks the Foundation's latest effort to foster social security and economic development in this vital-yet-vulnerable strategic area.

The June 9 ceremonies drew the attendance of nearly 100 local inhabitants, who often traveled on foot from neighboring villages, along with NKR officials including Minister of Health Zoya Lazaryan and Kashatagh District Administration Head Hamlet Khachatryan. The officials were greeted by children of the Ishkhanadzor village bearing traditional offerings of bread and salt. During the ensuing program, Tufenkian Foundation Director Antranig Kasbarian began by recounting the clinic's overall importance to the region.

"All of you know the difficult conditions we encounter here in southern Kashatagh," Kasbarian noted. "Our hope is that this clinic, in some small way, will raise public health standards in this district, while helping to bring it out of its isolation and toward further integration with the rest of Karabakh. Above and beyond its medical functions, this clinic should serve to instill hope that there is a

future for us on these lands; that Armenians will not merely survive, but will grow and prosper here."

Kasbarian then invited Minister Lazaryan to offer remarks on the occasion. She emphasized the important role of the Armenian diaspora in Armenia's rehabilitation, and urged all to respond by making full use of the facility. She was followed by Dr. Artsakh Buniatian, Director of the Kashatagh Regional Hospital, who described the clinic's primary care functions in greater detail. He noted that during the initial phase, the clinic will be staffed by one half-time doctor position, two fulltime nurses, one fulltime midwife, and one fulltime guard positions, with the intent to expand into other functions during the coming years. Concluding remarks came from Hamlet Khachatryan, who praised the cooperative spirit of all those who brought the project to fruition.

The program was followed by a ribbon-cutting ceremony, after which all were invited to tour the facility and partake in a luncheon celebration.

The Tufenkian Foundation gratefully acknowledges the help it received from various partners in furnishing and equipping the facility. Special mention goes to the Armenian American Health Professionals of Greater Washington, "Friends of Armenia" of Montebello, CA, and Mrs. Martha Mekaelian, who secured the participation of the Connecticut-based relief organization, AmeriCares.

Vahakn Dadrian Honored While Lecturing in Armenia and Karabakh

Continued from page 2

Dadrian, "There is no substitute for the kind of exhilaration one experiences with addressing a group of high-ranking officers who are identified with uncommon and even spectacular military victory achieved in recent past. For a people who for centuries lived in a state of subjugation and even proto-slavery, cultivating the art of survival through abject submissiveness, the pride emanating from the presence of the staff officers is for every Armenian something to behold."

Upon his return to Yerevan, the Armenian Academy of Sciences had a surprise for him. Prof. Radik Mardirosyan, the new President of the Academy, and a physicist by training, had organized a special ceremony at the Academy. The Supreme Council of that Academy had decided and voted to honor Prof. Dadrian

with its highest gold medal in celebration of his manifold contributions to the emerging field of Armenian genocide studies. Several members of the Academy in brief speeches lauded the quality of his work and in particular his pioneering role in the promotion of Armenian genocide studies at a level that is both international and of high caliber. It was emphasized in this connection that the International Association of Genocide Scholars last year in Boca Raton, Florida had through a special award ceremony decorated Prof. Dadrian for the same reason. In his acceptance speech Dadrian outlined the many obstacles he had, and still has, to overcome to elevate Armenian Genocide Studies to the level of international academic standards. Evidence of this is at hand as his major 500-page study on the Armenian Genocide, now in its eighth printing, has appeared in Paris, in French,

New Evidence About The Masters Of Deception

Continued from page 3

Questioning of the Accused By the Courts

The following ten questions were asked by the Court to the accused:

1. Why did Ottoman government enter the war without any cause or reason and at an inopportune time.

2. Why did the government give the Ottoman General Assembly information contrary to the real reason for the Ottoman entry to the war.

3. Why did the government refused the honest and honorable proposals by the Entente governments, and entering on the side of Germany, without a definite commitment from the latter.

4. Why was the conduct of the war entrusted to incapable people, who lacked any integrity or purpose. This resulted in waging a war in a crazy (illogical) (*mecnunane* is the word used, S.K.) way, without the accepted rules of warfare, and by seizing power by force, produced lots of wastage (or misery) among the people.

5. Why did the government pass temporary laws and regulations, contrary to laws and contrary to humanity and specially contrary to the spirit and clearly stated rules of our constitution. These temporary laws and regulation, led the country into a catastrophe. (The temporary Law of Deportation of Armenians was written by Tala'at Pasha on May 26, 1915 and sent to Grand Vezier Halim Pasha, for approval. Four days later, the Ottoman Council of Ministers confirmed the Law as a necessity S.K.).

6. This question is not clear to me.

7. Why did the government refused repeatedly offers of peace by the Entente powers, specially after the collapse of the Russian Empire (in 1917), leading to our ill-fated condition of our country today.

8. Why did the authorities, in spite of difficult economic conditions created by the war, did not try to find solutions to problems created, but let some people in high places to obtain privileges, to abuse and misuse their power, and obtain materials needed by the people, thus economically bankrupting the country.

9. Why did the Ottoman political and military authorities, enforced a strict censorship that was not needed and without any legal basis. No news could be gotten what was happening in Europe.

10. The Ottoman government created confused and disordered conditions,

(the term used in Turkish is *hercümerc-i*) that let the irregular armed men (Tcheteler) to kill, to rob people and occupy properties and therefore the government became a direct contributor to the calamity created at present in our country.

The accused were asked the above ten questions, and the Courts were supposed to give a verdict and give a pun-

ishment, if found guilty.

In general, these high ranking officials that were at the head of the Ottoman government, tried to avoid giving answers that would incriminate them as Criminals. These answers took several forms :

1. I was not informed of important developments, or was informed after a catastrophic situation has occurred.

I will give examples from the questioning of the Prime Minister Said Halim Pasha: The accused stated that he was not aware of the happenings in the country or on the war fronts. Example: on page 59 of the book, while being questioned about important events during the war, Halim pasha said that "He was not aware that military preparations were made on the Caucasus front, and that the tragedy at Sarikamish had taken place (30,000 Turkish soldiers froze to death, and 50,000 died of disease during the winter of 1914-15 S.K.).

2. A second kind of answer by the accused- Our orders were not carried out properly. (See page 82). When Halim Pasha was asked about the deportation of Armenians—adults women and children from the Caucasus front, he gave the often repeated answer that these were necessary for military reasons and the order came from the high command. However, he said, the order was "to deport [the Armenians, S.K.] and not to kill them". He concluded that "The implementation of the deportation order was bad". Then to clear his name and responsibility, he asked a semi-rhetorical stupid question to the judge, "If you pass a law and the officials implement it badly, do you become responsible for passing the law?" [Note. Halim Pasha was the Prime Minister, and should have been responsible for proper implementation of the laws].

3. A third kind of answer given to the tribunal was "the command was coming from above, I was only carrying the orders from high authorities. (This is evident in the preceding paragraph above). This kind of evasive answer was used at the Nuremberg trials of Chief Nazi leaders in 1946 and came to be known as the "Nuremberg argument or maneuver" Of course it was not accepted at Nuremberg trials, and major criminals were punished.

4. Ignorance of the method used by the Turkish authorities to massacre the Armenians. When Halim Pasha was questioned about the criminal activities of *Tepkylat-i Mahsusa*, [the Special Organization Ittihadist leaders formed, one of whose principle mission was to ambush and destroy convoys of Armenian deportees], he answered that he was not aware of existence of such an organization, and that when he heard -during 1917- that this was a very bad organization, he asked Enver Pasha to abolish it. However, he says that Enver Pasha did not answer him.

(Continued next week)

twice; in Rome in Italian; in Athens in Greek; the Russian edition is due shortly; and the Turkish translation is in progress. Dr. Dadrian deplored, however, the fact that Armenia is terribly lagging in terms of establishing and developing a Center exclusively focusing on the study of the Armenian Genocide and on the training of the new and young cadres. Thereafter, there was a reception in one of the

adjoining halls of the Academy where Armenian coniak and delicacies offered an atmosphere of joviality and traditional Armenian speech-making while raising glasses for it.

The Armenia-Karabagh visit ended with a trip to the picturesque Dilijan where majestic mountains and forests offer a unique spectacle of nature in its splendor.

ԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ԸԱՅ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ 26-ԴՊ ՏԱՐԵԿԱՆ ՃԱՇԿԵՅՈՐԹ

ՌԻԹԱՐԱՄ ԴԱԻԻԹԵԱՆ

Մայիս 7, 2006ի երեկոյեան, երբ ներս մտանք Արարատ Տան Տէօքմէճեան սրահին, մեզ դիմաւորեցին ժպտողէմ երեք ազնուամասն տիկիններ՝ Վարդուհի Աւետիքեան, Մարիա Վարդանեան եւ Արտա Իփէքեան, որոնք Սահակ-Մեսրոպ Վարժարանի կայուն սիւներէն են: Հսկայ սրահը շքեղօրէն զարդարուած էր, Մնողաուսուցչական մարմնի ճաշակաւոր ծնողներու կողմէ, որոնք ջանք չէին ինչպէս զարդարել շքեղ տարեդարձը փառաւոր կերպով նշելու:

Այս ճաշկերոյթին հանդիսավարուհին էր Տիկ. Բէթի Պալեան, որ հոգաբարձութեան նորընտիր անդամներէն մին է: Ան շնորհալի կեցուածքով եւ հարազատ ոճով տնօրինեց երեկոյեան յայտագիրը սահունութեամբ: Բարիպալուստի խորհուրդի խօսքէն վերջ, Տիկ. Պալեան ներկայացուց Սահակ-Մեսրոպ Վարժարանի նուագախումբը, որ վաստակաւոր արուեստի ուսուցիչ՝ Արտաշէս Սիւնանեանի առաջնորդութեամբ նուագեց ազգային գոյգ քայլերգները: Բացման աղօթքը ըրաւ Վեր. Ռան Թովմասեան՝ հովիւ Միացեալ Հայ Ժողովական Եկեղեցոյ: Ապա սպասարկուեցան շատ համադամ ախորժաբեր ուտեստեղէններն ու ճաշերը, պատրաստուած Վիզն Քէյթրիկի կողմէ: Ընթրիքի ընթացքին ներկայ հիւրերը ըմբռնեցին Բենիամին եւ Արամ Գասպարեաններու ջուրհակի ընտիր նուագը: Հինգերորդ կարգի սիրասուն աշակերտները ներկայացուցին երգերու գողտրիկ փունջ մը դեկավարութեամբ տաղանդաւոր երաժշտութեան ուսուցչուհի՝ Տիկ. Հիլտա Մնակեանի, դաշնակի ընկերակցութեամբ ազնուամասն Տիկ. Ժաննա Սիւնանեանի:

Օրուայ հիւր բանախօսն էր իրաւաբան՝ Տիար Բիթրը Դուկասեան, որ այս ճաշկերոյթին համար հրաւիրուած էր Նիու Եորքէն: Այս ազնուական հայրորդին ներկայիս AMAAի փոխ տնօրէն է: Ան շատ իմաստալից պատգամ մը տուաւ: Նախ հիացումով արտայայտուեցաւ Սահակ-Մեսրոպ Վարժարանի նկատմամբ, ուր հայկական Քալիֆորնիոյ պայծառ երկնակամարին տակ կրնան հայեցի եւ քրիստոնէական ուսում ստանալ, մինչ Արեւելեան Միացեալ Նահանգներու մէջ ուր հասակ առած էր Բիթրը, գրկուած էր նման առանձնաշնորհումէ: Ան լիջեց թէ անցեալի հայերուն համար կարեւոր էր որտեղացի ըլլալին լիջեն պարծանքով, սակայն այսօր այս աշակերտները Ամերիկայի մէջ կը սորվին իրենց անցեալի պատմութիւնը, կը պատրաստուին պաշտպանել հայ դատը մինչ Տէր Յիսուսի առաքելական պատուէրը կը կատարեն իրենց հաւատքի ջանք փոխանցելու համայն աշխարհի: Ահա այսպիսի բարձրորակ դաստիարակութեամբ նոր սերունդի աշակերտները կ'ըլլան իսկական Ամերիկացի քաղաքացիներ պատիւ բերելով մեր ազգին ու երկրին:

Ներկաները ուշադրութեամբ ունկնդրեցին բանախօսին եւ ծափերով գնահատեցին անոր տուած պատգամը:

Քանոնի վրայ հայկական գեղեցիկ նուագներով ներկաները թիւթեց Լիլիթը, որմէ վերջ դարձողիս տնօրէն՝ Պրն. Լեւոն Ֆիլեան իր սրտի խօսքը փոխանցեց ներկաներուն: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց նախ Աստուծոյ, ապա դարձողի հոգաբարձութեան, ուսուցչակագմին եւ գրասենեակի անձնակազմին, որ առանց անոնց աջակցութեան կարելի պիտի չըլլար Սահակ-Մեսրոպ Վարժարանի հսկայ նաւը յաջողութեամբ նաւարկել ովկիանոսի կոհակներուն ընդմէջէն: Պրն. Ֆիլեան ուրախութեամբ պարզեց դարձողի երկրորդական բաժնի ծնունդին եւ աճումին մասին, ապա խանդավառութեամբ յայտարարեց երկրորդական դարձողի որակաւորման ուրախալի լուրը: Տէրը կամի, յառաջիկայ տարեշրջանին Սահակ-Մեսրոպ Վարժարանի Երկրորդական Դարձողի առաջին հունձքը պատրաստ պիտի ըլլայ աւարտելու Յունիս 2007ին:

Այս առթիւ հոգաբարձու՝ Տիար Արա Ասիլեան, հիւրերուն համար պատրաստած էր Սահակ-Մեսրոպ Երկրորդական Վարժարանի անունով շապիկներ, որոնք ծնողաուսուցչական կազմի ազնիւ տիկիններուն կողմէ յանձնուեցան բոլոր ներկաներուն:

Նուիրահաւաքի կողմ ուղղուեցաւ ժողովուրդին, որոնցմէ շատեր արդէն իրենց բաժինը բերած էին, ինչպէս որ արձանագրուած էր այս տարեդարձին առթիւ պատրաստուած շատ ներկայանալի բարձրորակ գրքոյկին մէջ:

Ապա տնօրէնը՝ հոգաբարձութեան կողմէ յուշատախտակ մը յանձնեց դարձողիս հիմնադիր անդամ եւ տարիներու անխոնջ հոգաբարձու՝ Վեր Յովսէփ Մաթոսեանի, նաեւ ծաղկեփունջ մը իր ազնիւ տիկնոջ՝ Սիլվիին: Ներկաները ծափողջոյններով գնահատեցին Աստուծոյ այս խոնարհ ծառան, որ տասնըհինգ տարիներէ աւելի կը ծառայէ հայ դարձողին, վասն Յիսուսի եւ վասն հայրենեաց:

Այս հաճոյքի տարեդարձ, ճաշկերոյթը վերջ գտաւ Փաստտիւնայի Սբ. Սարգիս Եկեղեցոյ հովիւ՝ Տէր Խորէն Քհնյ. Պապօշեանի պահպանչով: Հինգ հարիւրի շուրջ ներկայ եղող Սահակ-Մեսրոպ Վարժարանի ընտանիքի եւ բարեկամներու խումբը գոհունակութեամբ բաժնուեցան Արարատ Տան շքեղ սրահին, փառք տալով Աստուծոյ այս յատուկ ուսումնարանին համար ուր 375 աշակերտներ, երկուքէն մինչեւ տասնըվեց տարեկան-մանկամտուրէն մինչեւ երկրորդական կը ստանան հայաշունչ եւ հոգեշունչ ամէնօրեայ դաստիարակութիւն, փորձառու եւ նուիրեալ 45ի շուրջ ուսուցչակազմով, որոնք կը գործեն տնօրէնութեան կողքին, ապահով դարձողացիներու մէջ:

Յոտնութիւն մինչեւ յաջողութեամբ:

Յաջողութիւն Սահակ-Մեսրոպ Հայ Քրիստոնէայ Վարժարանին:

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ ՌԻՏԻԸՐԻ ՄԷՋ

Տ. ԱՍՈՂԻԿ ՔԶՆՅ. ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈՎԻԻ ՌԻՏԻԸՐԻ

Մայիս ամիսը նուիրուած է ամբողջ աշխարհի մայրերուն անխտիր: Ամբողջ աշխարհը մեծ շուքով կը տօնէ այս տօնը, հոգ չէ թէ տարբեր թուականներով, բայց հիմնականը այն է, որ մայրեր (մեր պարագային հայ մայրեր) կը մեծարուին եւ պատուի կ'արժանանան: Առաջին կատարեալ եւ սուրբ մայրը եղաւ Սուրբ Մարիամ Աստուածածին Կոյսը, որ մայրութեան ճշգրիտ օրինակը դարձաւ Նալպանտեան աշխարհի բոլոր մայրերուն համար:

Ուխտիւրի ծուխը եւ Հայց. Եկեղեցին եւս անմասն չմնացին այս տօնակատարութեանց մէջ: Ծառայութ, Մայիս 13ին, 2006 գոհացուցիչ թիւով մայրերու եւ հիւրերու ներկայութեան տօնեցին «Մայրերու Օր»ը, Ուխտիւրի Ս. Ստեփանոս Եկեղեցոյ (ուր կը մատուցուին հերթական Ս. Պատարագները) սրահին մէջ:

Տօնակատարութեան կը նախագահէր Ուխտիւրի Հոգեւոր Հովիւ՝ Արժ. Տ. Ասողիկ Քհնյ. Ժամկոչեան, ներկայ էր նաեւ Ս. Ստեփանոս Եկեղեցոյ Հովիւ՝ Արժ. Մէրի Թրէյնը, որ Տէր Հօր հրաւերով կատարեց սեղաններու օրհնութիւնը: Ծիսական Խորհուրդը

Տիկ. Մարի Իմաստունեան եւ Տիկ. Պերճուհի

եւ Տիկնանց Միութիւնը ոչ միայն ներկայ էին լման կազմով՝ այլ աշխուժութեամբ կը սպասարկէին ներկաներուն: Հիւրերը գուարճացան եկեղեցոյս դարապետ՝ Գրիգոր Գասպարեանի եւ Նազդի երգով ու նուագով:

«Տարուան Մայր» ընտրուեցան Տիկին Մարի Իմաստունեան եւ Տիկին Պերճուհի Նալպանտեան, որոնք պարգեւատրուեցան փոքր խաչերով եւ ծաղկեփունջերով: Տիրամայր էֆրոն ժամկոչեան եւս ծաղկեփունջ ստացաւ բարի ապաքինման առիթով:

Ներկաները ուշ գիշերին եւ շատ գոհ մնացած վերադարձան իրենց տուները սպասելով յաջորդ ձեռնարկին:

Հ.Բ.Ը.Մ.-Ի 100-ԱՄԵԱԿԻ ՀԱՆԳԻՍԱՎՈՐ ԾԱՇԿԵՐՈՅԹ

Շարունակուած էջ 1-էն

յին Գալիֆորնիոյ Շրջանային Վարչութեան ատենապետ՝ Պրն. Վահէ Իմաստունեան, Հ.Բ.Ը.Մ.ի նախագահ՝ Պերճ Սեղրակեան, Պրն. Տիգրան Թելրիգեան, Չաք Փուչիկեան եւ օրուան նախագահ՝ Ռիչըրտ Մանուկեան: Օրուան հանդիսավարներ՝ Կարսէթի եւ Եթենէքեան ձեռնհասօրէն վարեցին ամբողջ ձեռնարկը, որ գործադրութեան դրուեցաւ Արեւմտեան Թեմի Բարեջան Առաջնորդ Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի սեղաններու օրհնութեան վերջ:

Շրջանակայինի նուիրեալ ատենապետ՝ Պրն. Իմաստունեան գոյգ լեզուներով (Անգլերէն եւ Հայերէն) իր ողջոյնի խօսքը ուղղելէ ետք հանգամանօրէն ներկայացուց օրուան գլխաւոր բանախօս Հ.Բ.Ը.Մ.ի նախագահ Պրն. Պերճ Սեղրակեանի նուիրական աշխատանքը՝ հայագրի մեր մեծ Միութեանէն Հ.Բ.Ը.Մ.-էն ներս:

Պրն. Սեղրակեան անդրադարձաւ Հ.Բ.Ը.Մ. դիմագրաւած մարտահրաւերներուն եւ իր գլխաւորած միութեան 100-ամեայ իրագործումներուն վրայ: Պրն. Փուչիկեան կարգաք նախագահ Պուշի շնորհաւորագիրը յղուած՝ Հ.Բ.Ը.Մ.ի հարիւրամեակին:

Աւելի քան շահեկան ելոյթ էր հանրաճանաթ դատախազ Պրն. Թեւրիգեանի գնահատական խօսքը ուղղուած Մանուկեան գերդաստանի եւ մասնաւորաբար Ռիչըրտ Մանուկ-

Հ.Բ.Ը.Մ.ի նախագահ Պրն. Պերճ Սեղրակեան

եանի գործնական մտքին եւ իրագործումներուն մասին:

Ծափողջուններով բեմահարթակ բարձրացաւ Պրն. Ռիչըրտ Մանուկեան, որ սահուն, պարզ ու ժպտուն նկարագրեց իր ծնողաց՝ Ալէք եւ Մարի Մանուկեաններու ազգային եւ հայրենասիրական արումները, որոնք օրինակ ծառայած են իրենց գաւակներուն՝ Լուիզ Սիմոնին եւ իրեն:

Գերազանցապէս յաջող նախաձեռնութիւն մը հանդիսացաւ Հ.Բ.Ը.Մ.ի շաբաթ օրուայ ձեռնարկը, որուն համար կը շնորհաւորենք յոբելինական կեդրոնական յանձնախումբը:

Announcement

With the growing need of engagement towards the Armenian youth, the Gaidz Youth Organization has founded a new chapter in Glendale. Meetings are held on a weekly basis. For more information please call 818- 242-5064

ԱՆԿԵՐԾ ԹՈՒՐՔ

ՀԱՅԿ ԱՊՊԱՏՆԱՆ

Աւելի քան երեսնամեակ մը առաջ էր, երբ կինս եւ անչափահաս, տղաս միասին ասած՝ Պէյրութէն ճամբայ ելանք մինչեւ Փարիզ երթալու նպատակով: Թուրք տարրին հետ մեր առաջին հանդիպումը տեղի ունեցաւ Սուրիա-Թուրքիա սահմանին վրայ, հայկական Քեսապ ավանին մօտ: Սահմանէն քիչ անդին դարձեալ հայկական Սուէտիոյ գիւղերն են, որոնք ժողովուրդներու ճակագրին հետ խաղացող եւ աշխարհի քարտէսը վերագծող քանի մը Ֆրանսացի գաղթական պաշտօնատարներու քմահաճ եւ շահագիտական տնօրինութեամբ յանձնուեցան Թուրքիոյ: Մեծն Տիգրանի փառքի օրերէն մնացած հայու բեկորներ են Կասիոս լեռան երկու կողմերը ապրող, գրեթէ նոյն բարբառ խօսող եւ նոյն ավանդութիւնները ունեցող Քեսապի եւ Սուէտիոյ գիւղերուն բնակիչները:

ՊԱՏԿԵՐ ԱՌԱՋԻՆ

Սուրիոյ սահմանը անցնելէ յետոյ Թուրքիա մուտքի ձեռնարկութիւնները կատարելու համար կարգի մտայ: Առջեւին ինձնաշարժը պելճիքական թուառախտակ ունէր, երիտասարդ ու վայելուչ կին մըն էր վարորդը՝ շուրջ 10 տարեկան իր մանչուկով: Այդ օրերուն մինի ճիւղի վրէպը ըլլալով, պելճիքուհին կարճ փէշին վար ու վեր գեղեցիկ սրունքներ կ'երեւային: Ասիկա շատ հաճելի տեսարան մըն էր մաքսապետին համար, որ հանդիպակաց պատին տակ, սնտուկ մը սեղանի վերածած, բաժակ մը օղիով երկար կերուխուսով զբաղած էր, գործը յանձնելով իր օգնականին: Կինը մեքենային սնտուկին մէջ ծրարներ ունէր՝ նախապէս քննուած եւ կնքուած, որպէսզի, սահմաններու անցքը դիւրին ըլլար: Բայց մաքսապետ Մուսթաֆա էֆէնտին գուարճանալ կ'ուզէր:

- Ուրան ԱՏմէ'տ, պրա'ք, սէն օղրաշմա, քէնտի քալտրարն էնտերսին, (Մօ, ԱՏմէ'տ, դուն մի' զբաղիր, ձգէ ինք թող վերցնէ իջեցնէ) հրահանգեց Մուսթաֆա էֆէնտին:

- Անատրմ էֆէնտիմ (հասկացայ էֆէնտիա) իմաստալից ժպիտով մը պատասխանեց ԱՏմէ'տ, իր կարգին հրահանգելով կնկան որ կառքէն դուրս հանէ ծրարները, ցոյց տայ իրեն ու ետ տեղաւորէ զանոնք, եւ այս քանիերորդ անգամ ըլլալով, մինչ այդ ցուցադրող սրունքներով զինովցած է էֆէնտին հաճոյք պատճառելով: Ի վերջոյ համբերութիւնը հատած պելճիքուհին պոռթկաց.-

- O'mon Dieu, ca suffit, fe'? (Օ', Աստուած իմ, կը բաւէ', հէ'):

- Չարարը եօք մատամ, պերտեֆատասա գահմէթ չէքինիզ (վնաս չունի Տիկին, անգամ մը եւս ձանձրոյթ կրեցէք):

Ի տես այս երկարատես տեսարանին կինս «սրիկաներ» ըսելով ակուսները կը կոծտացնէր, իսկ ես թորքը իր հուրիւն մէջ տեսնելով, տեսակ մը վայրագ գոհունակութեամբ կը դիտէի:

Սահմանը անցնելու եկած ինքնաշարժերու շարքը երկարելով ջղալի վարորդներէն ոմանց ձշակները, ի վերջոյ, ստիպեցին որ Մուսթաֆա էֆէնտին վերջ տայ իր խենեշ գուարճուկեան:

ՊԱՏԿԵՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

Կէսօրը հագիւ անցած Ատանա հասանք: Ուզեցի տեսնել նախկին հայաբնակ այս քաղաքը: Կինս եւ տղաս ինքնաշարժին մէջ թողելով

մտայ առաջին փողոցին վրայ գտնուող աղքատիկ խանութ մը, որուն առջեւ ճերմակ մօրուքը մինչեւ գօտկատողը հասած ձերուկնի մը բանջարեղէն կը ծախէր, փոքրիկ գնում մը ընելէ յետոյ թրքերէնով հարցուցի, թէ հայեր կա՞ն այս կողմերը: Թուրք ձերուկը ապշած՝ երեսս նայելով պատասխանեց.-

- Վախտընտա չօք վարըտ ըլտոր.... քէօքիւնտէն թեմիզլետիք (ժամանակին շատ կային... արմատէն մաքրեցինք...):

Ամբողջ մարմնով սարսուցի եւ ըրած սխալիս անդրադառնալով աճապարեցի հեռանալ, «հասկացայ» ըսելով: Մինչ ես կը հեռանայի ձերուկը կը շարունակէր խօսիլ զիս թուրք կարծելով. «Դուն չես գիտեր այդ տաները, գուցէ ծնած ալ չէիր այդ ժամանակ» ըսելով:

Ինքզինքս հագիւ ինքնաշարժ հասցնելով, դողացող ոտքերով ու ձեռքերով կարելի եղածին չափ արագ քշեցի ինքնաշարժը, վայրկեան առաջ հեռանալու համար, դժոխային քաղաքէն:

ՊԱՏԿԵՐ ԵՐԿՐՈՐԴ

Ատանայէն յետոյ ճամբան բաւական ժամանակ Տաւրոսեան լեռներէն կ'անցնէ: Դարձարձիկ ու նեղ ճամբայ մը՝ բանուկ ու վտանգալից երթեւեկով: Լեռներէն իջնելէ յետոյ, ճամբան Անատոլի տափաստանը կը կտրէ, ուր այլեւս երթեւեկի ակներեւ վտանգները չկան, սակայն տեղ տեղ կան օտարատես լաճեր ու խմբակներ, որոնք գաւազան ճօճելով, կամ քար նետելով ընթացք կուտան իրենց առհասարակ բնագրին: Նկատի ունենալով Թուրքիոյ ապահովական ոչ շատ բաղձալի կացութիւնը, սկզբունք ըրած էի չմիջացած դադրեցնել ճամբորդութիւնը, ի հարկին, գիշերելով որեւէ գիւղի համեստ մէկ պանդոկին մէջ: Եւ երբ հասանք Ուլուքըշյա ըստած գիւղը, փնտռեցի այն «Թուրիսթիք օթելը», որ յանձնարարուած էր Ատանայի մէջ ոստիկանէ մը: Ծուրջս պանդոկի նման շէնք չտեսնելով, երկարկանի եւ ձեփը թափուած տան մը մօտ վառելանիւթի կայան մը, մտայ եւ հարցուցի այդ «Թուրիսթիք»ին մասին: «Ահա, այս է այդ պանդոկը պատասխանեց վաճառորդը, ցոյց տալով կիսաւեր այդ երկարկանի տունը: Նախընտրութեան հարց չկար, վեր ելլելով դիմաւորուեցանք շալվար հագած պտուաէ մը, որ հայ մամիկներու պէս գուրգուրալից ընդունեց մեզ եւ կնոջս, գիւղը քնացող երախան տեսնելով, ուզեց զայն առնելով հանգիստ անկողին մը տեղաւորել: Կինս թրքերէն շատ քիչ գիտէր, եւ ջարդերէն ազատուած բեկորներու պատմութեանց հիման վրայ իր երեւակայութեան մէջ հիւսեր էր թուրքի արիւնարբու պատկեր մը, որ թէեւ չէ համապատասխաներ այս պառու տիպարին, բայցեւ այնպէս, ամբողջ հոգիով կ'ընդգիմանար իր ձագը անոր յանձնելու: Քիչ յետոյ մէջտեղ ելաւ կարկտանաւոր տափատով ու քասքեթաւոր մարդ մը, որ մեզի ցոյց տուաւ մեր ննջասնեակ ըլլալիքը: Սենեակին դուռը, ի հարկէ, կողպանք չունէր, բայց անոր փոխարէն, դուռը ներսէն փակելու սողնակ մը կար: Զոյգ անկողինները ծածկուած էին պատերազմի օրերէն մնացած անգլիական բանակի մոխրազոյն ծածկոցներով: Երբ սաւաններուն աղտոտ վիճակը ցոյց տուինք, թուրք պանդոկապետը անկեղծ համոզմով ըսաւ.

- էֆէնտիմ, տակաւին մէկ հոգի մէկ գիշեր պառկած է այս

անկողինն մէջ, մաքուր է....:

ՊԱՏԿԵՐ ՉՈՐՐՈՐԴ

Ուլու Բըշյայի «Թուրիսթիք օթելը» գիշերելէ յետոյ, առաւօտ կանուխ ճամբայ ելանք դէպի Պոլիս եւ երեկոցեան հասանք Թուրքիոյ «Եւրոպականացած» խաւին եւ յոյն, հայ եւ այլ օտար ժողովուրդներու բնակավայրը՝ Սթամպուլ: Աւելորդ է վկայել որ գեղեցիկութիւնը կը պարտի նախ եւ առաջ բնութեան եւ ապա, մեծ մասամբ, բիւզանդացի, յոյն եւ հայ ժողովուրդներուն, որոնք դարերու ընթացքին շինեցին ու շինցուցին գայն:

Մեր ինքնաշարժը լաստանաւի մը վրայ դնելով կը ձեղկենք Մարմարան՝ հիացումի հետ տրամանոջ մտածուներով յիշելով Պէշիկթաշլեան, Դուրեան, Ջօհրայ ու Շահուր եւ ուրիշներ, որոնք ապրեցան այս գեղածիծաղ փերուկ վրայ: Գիշեր մը Պոլիս մնալով եւ անձամբ անծանօթ ազգականներու հետ տեսնուելէ յետոյ, յաջորդ օրը կ'ուղղուինք դէպի Պուլկարիա, Թրքական սահմանը անցնելէ յետոյ, կը հասնինք Պուլկար սահմանագիծը, որուն առջեւ ճամբուն լայնքին փորուած ու ջուրով լեցուած էր, պարտադրելով որ եկող ինքնաշարժերը անոր մէջէն անցնին: Պուլկար սահմանագիծը նկատել տուաւ թէ Թուրք պաշտօնակիցը թերացած է ելքի կնիքը դնելու, թելադրելով որ վերադառնանք մեր անցագրերը կնքել տալու համար: Թուրք պաշտօնատարը կնիքը կը զարնէր, կը հարցնէմ իրեն թէ ի՞նչ է նշանակութիւնը այդ ջրափոսին: Յանկարծ կը խոժոռի թուրքը կը յարէ.

- Փիս պուլկարլար պիզիմ միքրոպլարը քըրտոլատըմը: (Աղտոտ պուլկարները մեր միքրոպլները կը կտրեն կոր եղեր):

ՊԱՏԿԵՐ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

Պուլկարիոյ սահմանէն քիչ հեռանալէ յետոյ, երբ առաջին գիւղը կը հանդիպինք, կը կենանք պահ մը: Ի հակադրութիւն Թուրքիոյ, ակնբախ է մաքրութիւնն ու կանաչի տիրապետութիւնը, քիչ ետք տեսնուելու համար նաեւ ժողովուրդին ազնուութիւնը: Արդարեւ, տեսնելով որ ինքնաշարժին մէջ երիտասարդ կին մը եւ մանչուկ մը կար, խումբ մը նորահաս աղջիկներ կը պաշարեն մեզ՝ փունջ մը ծաղիկ եւ պտուղ ու լեցուն սափոր մը հրամցնելով: Փոխադարձելով անոնց հիւրասիրութիւնը, կինս անոնց կը բաժնէ արդիւզարդի մէկ ամսուան պազարը՝ մեծ գոհունակութիւն պատճառելով պատանի աղջիկներուն: Դէպի Սոֆիա ճամբուն երկար բաց հաճելի է: զայն եզերող գիւղեր ու պտղաստաններ մեզ հետաքրքիր կը պահեն: Ճամբուն եզերող ծառերը մեծ չեն սակայն, ինչպէս կ'ըլլան ընդհանրապէս: Անոնք պտղատու ծառեր են՝ տանձ, խնձոր, սալոր ու ծիրան: Օգոստոսի առաջին օրերն էին եւ պտուղները՝ հասած: Այո՛,

բայց կրնանք ու տել: Վարանումս վերջ կը գտնէ մտածելով որ համայնալար երկրի մը մէջ ենք եւ հայաստանեան փորձառութիւնս կը յուշէ որ հոս ալ կարելի է օգտուիլ համայնական բարիքներէն: Քիչ յետոյ վարանումս կը փարատի տեսնելով որ ճամբորդներ ազատ համարձակ կը վայելեն պտուղները:

ՊԱՏԿԵՐ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

Շուրջ մէկ ամիս Եւրոպան պտտելէ յետոյ, կը բռնենք վերադարձի ճամբան, այս անգամ էսփրնէի սահմանէն մտնելով Թուրքիա: Սահմանը խճողուած է խումբ մը հիփիներով, որոնք աշխարհ կը պտտին քալելով, կամ հիչհայքին ընելով՝ օգտուելով բարեացակամ մարդոց փոխանդամիջոցներէն: Անհրաժեշտ ձեւակերպութիւնները ընելու համար յայտնապէս լեզուական դժուարութիւն կար, քանի որ, հիփիները թրքերէն չէին գիտեր անշուշտ, իսկ թուրք պաշտօնատարները ոչ մէկ օտար լեզու՝ բացի մէկէն, որ իր կոտորած գերմաներէնովը կը փորձէր այդ բարեւոյնեան խառնարանին մէջ թարգմանութիւն ընել: Այս աշխատանքին յոգնած թուրք պաշտօնատարը յանկարծ պոռթկաց.

- Ուլան, պու հայվանլար տա հիչ լիսան պիլմէյօլլար: (Մօ, այս կենդանիներն ալ բնաւ լեզու չեն գիտեր կոր):

Անճրկած թուրքին ծիծաղելի այս խօսքը ակամայ խնդուք պատճառեց ինձի, թուրքին առիթ տալով որ օձիկիս կառչէ, կռահելով թրքերէն գիտնալու եւ խղրելով թարգման ըլլամ, սկամայ ծառայելով թուրք պաշտօնատարին, կը տառապէր Օսմանեան օրերու ամբարտաւանութեամբ:

ՎԵՐՋԻՆ ՊԱՏԿԵՐ

Վերջին թուրքը, որ տեսայ Մոնթրէյալի մէջ էր, երբ սովորակաւնին պէս առաւօտեան սուրճ կ'առնէի մօտակայ mall-ին մէջ: Միջին տարիքով երիտասարդ մը նստաւ մեր մօտ եւ պահ մը յետոյ, ֆրանսերէնով սիկառէթ մը առաջարկեց ինձի: Երբ մերժեցի, հարցուց թէ սուրճ մը կրնայ հրամցնել: Կիսատ բաժակս ցոյց տալով երբ սուրճն ալ մերժեցի, պահ մը լռեց ան: Քիչ յետոյ, «թրքերէն գիտէ՞ք հարցուց, ակներեւբար, ենթադրելով որ հայ ըլլալով կրնանք նաեւ թրքերէն գիտնալ, «Այո», պատասխանիս վրայ ողբերգեցաւ թուրք երիտասարդը եւ կրկնեց հիւրասիրութեան առաջարկը: Դարձեալ մերժելով հարցուցի թէ ե՞րբ եկած է Գանատա: «Մօտաւորապէս երկու տարի կ'ընէ» ըսաւ ան, որուն վրայ ինդալով աւելցուցի «յայտնի է»:

- Ինչէ՞ն յայտնի է, հարցուց ան: - Սուրճն ու սկառէթ հրացմնեւէր, պատասխանեցի ես, որ պահ մը զարմանք պատճառեց յետոյ, ինդուք պատճառեց թուրքին:

Հասկցած էր պատասխանիս իմաստը:

HARUT DER-TAVITIAN
License #0B28270

1807 W. Glenoaks Blvd., Suite 202
Glendale, CA 91201

Tel.: 818/502-3233
Fax: 818/502-3244
Pgr.: 818/608-9898
info@excelhype.com
www.excelhype.com

AUTO • HOME • LIFE • HEALTH • DISABILITY • COMMERCIAL

ԿԱՊՈՅՏ Է ՄԵՐ ԾԱՌՈՒ ԿԵՆԱՅ

ԳԱՐՈՒՇ ՀԱՐՆԱՆԾ

Քաղաքային գեղատեսիլ, դիլիջանեան բնութեան հանգոյն մշտադաւար ու փարթամ անկիւններինց այս մէկը՝ մեծ ու խաղաղ ովկիանոսի ափին ծուարած գմրուխտէ, թաւշէ բլուրների ծաղկականաչ խաղաղութեամբ օծուն Մալիպու քաղաքն է: Եւ, ի հարկէ, նրա համբաւաւոր, ֆիլիբերդայն կուչուող համալսարանը շատերին է մեծ կեանքի ուղեգիր շնորհել, ճշմարտութեան խոստումնալից ճանապարհ մաղթել: Այս կրթօճախի օտար ազգութեան երիտասարդների հետ հաւասարի իրաւունքով ուսանում են նաեւ հայ պարմանապարմանուհիները: Բազմազգաց միջավայր, ընտիր կարգապահութիւն, կրթական բարձր մակարդակ, հաճելի, ինքնիշխան մթնոլորտ: Միանգամից իր լաւագոյն կողմերով աչքի ընկած, հեղինակութեամբ առանձնացող այս ուսումնատանն են ապրում ու սովորում ակնարկիս հերոսուհիները: Հարագատացած, անկաշկանդ ջերմ անցուդարձը

ցումն ակնբախ է, յուսադրող: Գրեթէ բոլորի՝ տասներկու շրջանաւարտների գեղանկարչական աշխատանքներում էլ իշխում է որոշակի արհեստավարժութիւն, գուհնային համադրման ճաշակ, խիզախում:

Մեծ ու բովանդակալից կեանքն առջեւում, ուսանողների պայծառ ապագան թակում է նրանց դռները՝ շրջանաւարտների սրտի թրթռոցով արբշիւ: Այնքան խորն է իմ ծնողական հիացմունքն ու տրամադրութիւնը, որ ջանում անվերջ գովաբանութեան ներբողներ չղել մեր երիտասարդութեանը: Յանձին նրանց յուզաթաթախ ներկայութեան, բոլորն էլ կայտառ են, կենսախինդ, հպարտ, որ աւարտում են ուսումնառութիւնը եւ մտնում են կեանք՝ լի ստեղծագործելու աւելումով: Կասկած չկայ, որ ըստ արժանուցն հերթափոխի ելած սերունդը նոյնպէս ունի բազմակողմանի իմացականութիւն, կանոնագրուած խղճահարութիւն, մարտունակ ինքնասիրութիւն՝ յաճախ յանուն ինքնահաստատման: Իրօք,

րի նախաբանս, որ կարօտ առաջացնեմ անունները տալու: Մեր գորովագութ երեխաները մեծանում են շիտակ, ազնիւ, հպարտ, ազնուական, առողջ հոգով ու մարմնով նպատակասլաց՝ պատշաճը հատուցելով պատմականօրէն անհրաժեշտ այն ժամանակին, որի մէջ էլ ապրում եւ արարում են նաեւ իրենք, մեր վաղուայ արուեստագէտները, ովքեր այսօր կանգնած են մեծ կեանքի շէմին եւ ունեն

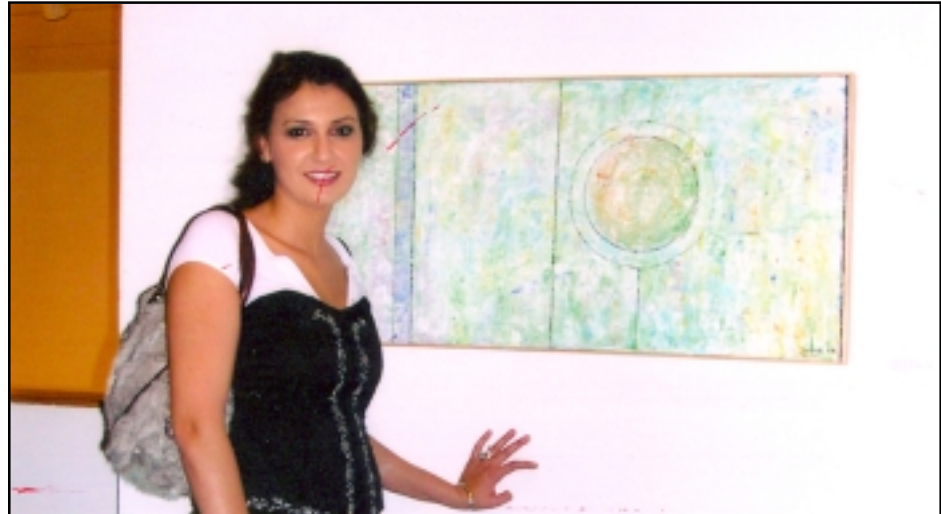
յատուկ գծերով է ներկայացնում իւրաքանչիւրին եւ ընդգծում, որ մի քանիսը արուեստի շքամուտքից են ներս մտնում, հաճելիօրէն ազատ են մտածում, հեն երկնչում, համարձակ են, գիտեն գոյների փոխարարբերութեան գաղտնիքները, սեփական ձեռագրի են տիրապետում: Այս նախադրեալները կան այսօր: Անհատականութեան կայացման գործընթացի յաջող սկիզբը եւ ընթացքի հեռանկարն է այս

Աստղինէ Հարեանց իր ստեղծագործութեան առջեւ

զգալի է ամենուրեք: Ուսանողական նախանձելի եռուզեւը տանում է ամէն մի այցելուին դէպի իր երիտասարդութեան անմար վերջուշը, քանզի այնքան պարզ է ամէն ինչը, այնքան մարդամօտ, այնքան առինքնող: Բառեր չեմ գտնում, որ կարողանամ ընդգրկել մէկ ակնարկի սահմաններում տեսածներս: Մի խօսքով, բոլոր հնարաւորութիւնները կան իւրաքանչիւր ուսանողի կարողութիւնները բացառապէս իր համար: Հայցեցի արժանապատուութեան վառ դրսեւորումներից է կերպարուեստի բաժնի շրջանաւարտների աշխատանքներից կազմուած գոյտրիկ այս ցուցահանդէսին ազգային ոգու մասնակցութիւնը: Ինքնավստահ մի դիրքորոշում, լաւագոյնի պարտադրանք համարձակութեան տօնահանդէս ահա այն ընդհանուր տպաւորութիւնը, որն առաջին հերթին է պաշարում մեզ: Յիշարժան, խոստումնալից, ապագայի յոյս ներշնչող, կենսական պահանջմունք թելադրող այս ցուցահանդէսի բացմանը ներկայ ենք նաեւ մենք՝ ի շարս այլազան ծնողների խանդավառ ներկայութեան: Համոզուում ենք, որ մարդակերտմանը գուզահետ հատունանում է մի նոր սերունդ եւս, որին միանգամայն կարելի է վստահել, խորհրդակցել, կիսուել նրա հետ ցանկացած հարցերում: Գեղանկարչութիւնից մինչեւ քաղաքականութիւնը, բարոյագիտութիւնից մինչեւ միջազգային յարաբերութիւնները եւայլն: Ինքնահաստատման ճանապարհն առկայ է, լայն ու լուսաւոր: Ծտապեմ ասել, որ մասնագիտութեան անսպթաք ընտրութեան կայա-

որ ծնողի համար զաւակի ճշմարտացի եւ ազգային դաստիարակութեան յաղթանակից առաւել հոգեպարար բան չկայ: Յաջող մեկնարկ, հայրենասիրական պարծանք, յոյսի աչգեկութ կարելի է անուանել հայ գեղանկարչուհիների աշխատանքները: Հպարտութեան շարունակական զգացում ես ապրում՝ հայեացքդ կտաւից կտաւ տեղափոխելով, համոզուում ես, որ քո հարագատ զաւակը հասունացել է, կրթուել, ձեռք բերել գեղագիտական դասնանք: Այս առումով էլ եմ ես երջանիկ, որովհետեւ իմ երկու դուստրերն էլ ունեն նկարելու, ստեղծագործելու, արուեստով արբելու բնածին շնորհք: Իմ խոստովանութիւնն այս է ապացուցում, ոչ մի բան արժէք չունի, եթէ չես կարող գնահատել, անկեղծութեան, անմիջականութեան այն տեղատուութիւնը, որը պաշարում է քեզ՝ երեխաներիդ հասունացած ջերմութեամբ: Ահա մի գրաւական եւս, որ այս ցուցահանդէսի ընկալման բանալիներից է: Եւ սա այն մեծ սոսն է, որը տանում ես քեզ հետ առաջ: Զաւակիդ քաղաքացիական պատասխանատուութեան յաղթարշաւը թեւեր է տալիս նաեւ քեզ՝ ծնողիդ, որ հոգիդ ճիսայ ի փառս ազգային արժանապատուութեան արթնացման եւ ծաւալման: Կողմնակի հասկացողութիւնների հետ ունեցած թեթեւակի աղերսը բնաւ չի խանգարում, քանզի դրանք անցողիկ են, մնայունը մարդու սեփական նկարագրի կայունութիւնն է՝ անձնուրացութեան բոլոր դրսեւորումներով ձեռքբերուած: Երաւ են իմ ոգեւորութեան ելելէջները, ուստի ես ակամայ երկարաց-

Լուսինէ Յակոբեան իր ստեղծագործութեան առջեւ

անհատականութեան անցնաթուղթը: Մեր ազգային մշակոյթի գալիք նուաճումների առաջամարտիկ-մոնետիկները, մեր յոյսի հօր հաւատաւորները, մեր հաւաքական գոյութեան անձեռնմխելի, ինքնահաստատ ապացոյցն ու ապակնը՝ ուսանող, թէ շրջանաւարտ: Հետեւելով նրանց կեանքին ու կենցաղին տանը, հասարակական վայրերում, եկեղեցում, չես կարողանում չզգայուել եւ գիմբագրել ուսւ գրողի յայտնի ասոյթը՝ «Հայ, բարձր է հնչում»: Ազգային գիտակցութեան արժանի ժառանգորդը լինելու բախտաւորութիւնն է ընծայուած մեր աճող սերունդին: Նրանք են, վաղն իսկ պիտի ամբարեն կեանք ու գիտելիք, կենսափորձ ու վարպետութիւն՝ վճռադէմ կազնելով ծնողների կողքին եւ անգամ նրանցից առաջ: Երբեք էլ դա նուաստացուցիչ չպէտք է համարել, ընդհակառակը՝ պէտք է գօտեպնդուել շարասեան խտացմամբ: Հարկաւոր է անվերջ գորավիզ լինել, սատարել, ձեռք մեկնել, առաջ տանել ցանկացած հայորդու ցանկացած ձգտումը, եթէ այն բխում է քո ազգայնականման շահերից: Ուծացման միակ պատնէշն ու շանթարգելը սա է, որին էլ ապահանած ենք ապրում եւ ստեղծագործում, օրինակ ծառայում մեր իսկ զաւակներին:

ցուցահանդէսի կայացումը: Ահա-լասիկ, համոզուում ենք նրանց գեղանկարչական աշխատանքները դիտելիս:

Փրոֆէսորը կանգ է առնում Աստղինէ Հարեանցի աշխատանքների շուրջ ու ոգեւորուած ինձ պատմում հայկական ցեղասպանութիւնից: Երիտասարդ գեղանկարչուհու գործերն արտացոլում են այս թեման: Նա եռանդով բացատրում է կատարման արուեստն ու նպատակը, գծի դերն ու նշանակութիւնը, երանդի խորհուրդը, վերապրման հրաշքը: Յեղասպանութեան իւրովի մեկնաբանութիւնը հիացնում է ակնատեսը, տանում իր հետ, խթանում արդարութիւնը: Ի պատիւ ստեղծագործական վառ անհատականութեան՝ մեծ է արուեստի ուժով պայքարելու ձգտումը, որը ուսանողական այս ցուցահանդէսին տուել է նաեւ յստակ ասելիք, ոչ թէ վերացական շրջագայութիւն: Տաղանդաշատ նկարչուհու գոյնն ու գիծը ինքնատիպ են, կայուն, աներեր, արտայայտիչ, մտապատկերում դաջուող ոճականութեամբ: Վարպետութեան որոշակի պաշարն արժանի է խրախուսանքի: Վրդով են դրուած գոյները, նպատակասլաց են դրուագները: Երիտասարդ արուեստագիտուհին անվարան իր վրձնահարուածներով դիտորդին տանում է պատմում մէջ, մասնակից դարձնում պայքարի գուհարմանը, համախմբուելու իրաւունք տալիս: Աստղինէ Հարեանցի բաժինը երկմասանի է: Քանդակային, ծիծեռնակարբերդի յուշարձանի պատերի խոնարհումը լիչեցնող, բայց լուծմամբ տարբեր եօթ սահմանափակները դրուած են յաջորդաբար, միմեանցից հեռու, որոշակի խորացող, ծաւալային նկարչութեան խոստապահանջութեամբ: Եւրջ երկու մետրանոց, թեք հարթութեան վրայ շարուած սալիկներ են ասես, կարմիր ու գուգը, կողերին՝ աջից Հայաստանի պատմական երբեմնի մայրաքաղաքների անուններն են գրուած, ձախից՝ Քրիստոսի աշակերտ-առաքեալների մեղաւոր ու անմեղ անունները որպէս ողբերգութեան համը վկայութիւն, բառի լի յոյութեամբ իմաստաւորուող... իսկ եօթ պատ-սարբուունցները

ՎԱՍԲԱՐՁՈՒՄ

ՊՕՂՈՍԼԱԳԻՍԵԱՆ

Հայկական բարձրալեզու, լեզուների երկիր Նախիրեան, դէպի երկիրն ք ճախրող լեռներ, որ աստղերը քաղէին ու այն բերէին իրենց գագաթներին բազմելու: Նրանց ընդերքից կրակ էր ժայթքել, լոյսով ցօղելով երկիրն Արմէններին: Դաշտավայրի երկիրների բնիկներ, գմայլած նրանց հրացուքով, կրակի երկիր՝ Նախիրի էին կոչել այն, դրախտի երկիր, մարդկութեան օրրան էին կոչել այն եւ իրենց դաշտերը ու իրենց տապը մեղմող գետերը՝ Եփրատ, Տիգրիս, Արածանի, Արաքս դրախտի գետեր անուանել: Մայիս, գարնան հէքի-աթն էր գրկել լեռները, արեւն էր իջել իր կրակ վարսերով համբուրելու նրանց լանջերը՝ լոյսի կրակ ցօղելու իրենց ափերով պահած դաշտերին, այգիներին: Զարթնում էր հայոց աշխարհը, լեռները արեւներ գրկած թօթափում էին իրենց ափտակ հանդերձը: Գարնան շնչով էին հէքիաթացել լեռները, ձիւնն էին պատուում կարմիր, սպիտակ, կապույտ ծաղիկները: Մողկում էին դաշտերը, պայթում էին ծառերը, ծաղկած ծիծառնով էին քօղում, ծաղկում էր հայոց աշխարհը, ծաղկում էին Արմէնների սրտերը, յաւերժութեան խորհրդանիշ նունենիներն էին պայթում կարմիրով, արիւն էին ժայթքում հոնի ծառերը:

Իմաստուն Արմէնները պաշտամունք էին նուիրել բնութեան գարնանային սքանչանքին՝ արեւի ու աստղերի լոյսից պայթած ծաղիկներին, որոնք լեռների լանջերին, դաշտերին, այգիներին էին իջել, ծառերից յուռթակով անուշ ժպտում անցորդներին՝ իրենց դաշտերին, այգիներին էին իջել, ծառերից յուռթակով անուշ ժպտում անցորդներին իրենց լոյսը շաղկելով մարդկանց սրտերին, նրանց հոգիներին լոյս գուարթութիւն էին ցանում: Բնութիւնն իր տիեզերական հրայրքն էր ցօղել ծաղիկներին, որ նրանք էլ յորդեն սիրով, գգուեն իրար ու մայրանան: Եւ մայր բնութեան սքանչանքով արբեցած Արմէնները, ամէն տարուայ Մայիսին պաշտամունքի խրախճանք էին նուիրել՝ բնութեան առեղծուած ծաղիկին, արեւն էր իջնում համբուր շաղկելու նրանց շրթներին: Կանաչով էին պոռթկում ծառերը, լեռների լանջերը կանաչով էին շաղկում, ծաղիկները իրենց ծիծառնով հրավառում այն, եւ ինչպէս չպոռթկային հայոց սրտերը ծաղիկների սիրով: Իմաստուն Արմէնները առեղծուած ծաղիկը պաշտեցին, Արարատի լանջերի ճնծաղիկների կարմիր բոցերից իրենց գեղեցկութեան ու սիրոյ Աստղիկ դիցուհին յառնեց, բնութեան պաշտամունքից մայր Անահիտ արարեցին, բուքից ու խոնջանքից մարդկանց իր խրճիթներում ապաստանելու համար հիւրընկալ վանատուր ստեղծեցին, իրենց երկրի եղեգան բոցից վահագն պատերազմի աստուածը յառնեց, որ իրենց հետ պատերազմի դաշտ իջնէր, իրենց սրտերին բանաստեղծութիւն ցօղեց աստուածների սուրհանդակատեսնադպիր Տիրը:

Եւ մարդացած Յիսուսը սիրոյ շողերի, խաղաղութեան անդորրի, յոյսի, հաւատքի, բարութեան լոյսը բերեց տիեզերքից եւ այն ցօղեց մարդկանց հոգիներին: Շուստապարտ աշխարհին տիեզերքի բարութիւնը ցանեց: Դպիրները ու փարի-

սեցիները խաչեցին մարմինը նրա, սակայն նրա շողած սիրոյ լոյսի խորհուրդը ծաղկեց մարդկանց հոգիներում: Խաչուելուց յետոյ, քառասուն օրեր նորէն եղաւ իր աշակերտներին հետ, պատգամեց նրանց գնալ աշխարհներ սէր ու խաղաղութիւն քարոզելու, որից յետոյ համբարձեց դէպի իր տիեզերական կացարանը:

Արեւմտեան մշակութիւնով ու գիտելիքներով իմաստացած հայոց քաջ թագաւորն Տրդատ, հայերին առաջնորդեց նոր հաւատքի լոյսին: Իմաստուն արքան պահպանեց նախնիների աւանդութիւնները, որոնց արձագանգները ցայսօր դողանում են հայոց սրտերի ծովակներում: Նոր հաւատքի լոյսի շղարշով քօղեցին հայոց հեթանոսական տիեզերական պաշտամունքի բոլոր, բոլոր տօնախմբութիւնները: Մայիս ամսուայ հեթանոս հայերի ծաղկի պաշտամունքի տօնը փոխարինել էին՝ կարմիր լոյսի սիւններով դէպի տիեզերք մեկնող՝ Յիսուսի հրաշափառ Համբարձման փառաբանման տօնակատարութեամբ, որպէս կեանքի յարատեւութեան խորհրդանիշ:

Եւ հայ աղջիկները ամէն Մայիսին բարձրանում են իրենց լեռների լանջերը, Բիւրակնից դէպի ձիւնոտ Արագած, Լոռուայ կախարդական սարեր, ծաղիկներ քաղելու, այն որպէս հարսանեկան պսակներ իրենց ճակատներին կապելու, բազում տեսակի ծաղիկներ նետելու փարչերի ջրի մէջ, որ ջրուեն նրանով, որ հայկեան հողի սարսուռն իջնի իրենց հոգիներին: Ով է հիմա հայոց գերուած լեռների՝ Արարատի, Սիփանի, Նեմրուտի լանջերի ծաղիկներին հպում, երեւի անժամանակ թառամում են, թօշնում են ցաւից: Հայոց աղջիկները ենր ուր են որ հպեն նրանց, քաղեն նրանց, ժպտան նրանց, իրենց լանջերին փարեն ծաղիկների փունջերը: Հայոց պատմութիւնը աւարտուած է, դեռ հայոց աղջիկները պիտի քաղեն Արարատի ճնծաղիկները, հայոց լեռների լանջերի փրափոն ծաղիկներ պիտի ձօնեն հայոց քաջերին:

Տարազիր, անհող հայ, քու նոր հանգրուանում, դու այսօր արդեօք տօնախմբում ես քու Յիսուսի Համբարձման տօնը, քու նախնիների ծաղիկի պաշտամունքը, քու սարերի «Համբարձում Եայլա»ն: Որտեղից ես դու ծաղիկ քաղելու, քու լեռների լանջերի, հանդերի մայր հողի ծաղիկ չիք այստեղ: Քու մտքի թռիչքով սաւառնիր Յովհաննէսի Լոռուայ աշխարհ, նրա լեռների լանջերի ծաղիկների մէջ ընկղմիր, քաղիր մայր հողից ծաղիկներ, ըստ ուր այն քու յոգնած մարմինն, տես ինչքան պիտի գորանաս: Գնայ Անուշի հովուական վրանի բացատ, «Ջան Գիւլում»ի եկած աղջիկների հետ բոլորակ կազմիր, խենթացիր երգով ու ծիծաղով: Նրա լանջերի պայթած աղբիւրներից կուժերով ջուր բեր, ծաղիկների բոյրը լցրու այստեղ, քու հիւսած ծաղիկների պսակները նետիր Դեբետի փրփրած ալիքներին, իջիր նրա ջրերին, մի պսակ ճանկիր այստեղից, որ քու սիրածին տիրելու ցանկութեանը տիրանաս:

Ոչ, Յովհաննէսն ու իր Անուշը, Սարոն, Մօսին այստեղ չեն գալ, նրանց խորհուրդը իրենց լեռների լանջերի ծաղիկներէ մէջ է, լացող ուռենիների ստուերներում սպանուած սէր են երգում, Դէբետի

ՎԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐԸ (ՅՈՒՆԻՍ 18, 2006)

ՎԱՐՈՒԺԱՆ ԳՐԱՃԵԱՆ

Հայրերու նուիրուած օր մը տօնելը, ծնունդ առաւ առաջին անգամ 1909ին՝ Ուաշինկթըն նահանգէն ամերիկուհիի մը կողմէ: Ան կ'ոգէր պատուել իր հայրը, քանի որ մայրը մեռած ըլլալով, հայրը առանձինը մեծցուցած էր զինք եւ միւս 5 գաւակները:

Մինչեւ 1910, Մայրերու Օրը կը յիշատակուէր եւ կը տօնուէր: Այդ տարուոյն Յունիս 19ին, առաջին Հայրերու Օրը տօնակատարուեցաւ Ուաշինկթըն նահանգի Տրաքս քաղաքին մէջ: Յաջորդ տարիներուն, Ամերիկայի գանազան մեծ ու փոքր քաղաքներուն մէջ սկսան տօնուիլ տարին օր մը՝ որպէս Հայրերու Օր:

1924ին, Միացեալ Նահանգներու նախագահը թիկունք կը կանգնի ազգային Հայրերու Օրի մը գաղափարին, բայց ոեւէ դրական քայլ չ'առնէր: Այդ տարիներուն ընտանեկան կապերը տակաւին գօրաւոր էին, գաւակները գրեթէ ամէն օր կը տեսնէին կամ կը հաղորդակցէին իրենց հայրերուն հետ, եւ հետեւաբար բացառիկ օր մը նշանակելու այդքան ալ պէտքը չէր տեսնուեր:

Վաթսուական թուականներուն, ծնողներէն անջատ եւ հեռու ապրող գաւակները բազմացան, եւ միայն Մայրերու Օրը տօնը չէր բաւեր ծնողք գաւակ յարաբերութիւնները ամուր հիմերու վրայ դրուելու համար:

1966ին նախագահ Lyndon Johnson հռչակագիր մը կը ստորագրէ եւ Յունիս ամսուայ Յրդ կիրակին Հայրերու Օր կը յայտարարէ:

1972ին, նախագահ Nixon այս Օրը օրէնքի կը վերածէ:

Այս օրը, գրեթէ ամբողջ ամերիկայի տարածքին, գաւակները, յաճախ իրենց մօր մասնակցութեամբ, կը պատուեն իրենց հայրերը կամ տան մէջ մի քանի ընտանիքներով, կամ ալ ճաշարան մը տանելով գանոնք: Եթէ մօտակայ քաղաքի մէջ ըլլան, հայրերը ծերանոցէն կամ ծերատունէն իրենց տունը կը բերուին, եւ ուրախ օր մը կ'անցնեն միատեղ: Նոյնիսկ բանտերը բացառիկ դիւրութիւններ կու տան հայրեր այցելելու համար: Հայրերը կը ստանան նուէրներ եւ ծաղիկներ մը: Ամերիկայի ընտանեկան կապերը թուրջալու համար: պատճառով ընկերային գիտութեանց մասնագէտներ եւ մանկավարժներ, նոր սերունդին մէջ կը գարգացնեն այն գաղափարը, որ այս նշանակուած օրը պէտք է պատուել ոչ միայն իր իսկ հայրը, այլ նաեւ բոլոր անոնք որոնք հօր մը դերը կատարած են (հօրեղբայր, խորթ հայր եւ այլն):

Փափաքելի է որ, ինչպէս Մայրերու Օրը, հայերու Օրն ալ զարգանայ եւ ընդհանրանայ հայրեր ու մօտ: Հայ նոր սերունդն ալ կ'ամերիկանանայ հետզհետէ, եւ տարուէ տարի, քիչ մը աւելի հայրերը մոռացութեան կը տրուին:

ՄՈՒԱՆՈՒՄ ԵՆՔ ՇԱՐՈՒՆԱԿ ՆՈՒՐՈՒՄ ԵՆ ԲՈՒՈՐ-ԲՈՒՈՐ ԼԱՒ ՎԱՅՐԻԿՆԵՐԻՆ ԱՐՄԵՆՈՒԿԻ ՊՈՅԱՄԵԱՆ	
Ո՞վ չգիտէ, որ աշխարհում, Մայրն անգին է՝ քանկազին, Կեանքի դժուար անէմ պահին Կարծես նա է մեր կողքին:	Տուն են գալիս գործից յոգնած Մեզ տեսնելով խոնջանում
Երբ նեղուած ենք, կամ էլ անյոյս Ա՛խ մայրիկ ենք մենք կանչում, Ինչն՞ համար ոչ մի անգամ Ա՛խ հայրիկ ջան չենք ասում:	Նրանց ամուր մուրճի զարկից Կամուրջներ են կառուցում, Անշունջ քարը շունչէ առնում Ստանում իմաստ ու խորհուրդ:
Արի ու տես, որ այս կեանքում Մոռանում ենք շարունակ, Սօրից բացի հենց մեզ համար Կայ գեղեցիկ այլ աշխարհ:	Ջրանցքներ են նրանք փորում Ջուր են բերում շատ հեռուից, Լոյս են տալիս ողջ քաղաքին Տեսք են տալիս աշխարհին:
Բայց զգում ենք նուրբ մղումով Կեանքն առանց հօր ի՞նչ կարժիր, Նրանց խորխոր հայեացքի տակ Լռել ենք ու թաքնուել:	Մեծ գործերը արուեստների Ստեղծում են հենց իրենք, Նրանց մտքի դարբնոցներից Դուրս են ժայթքում լաւաներ:
Միշտ գործունեայ ու լռակեաց Յայեացքի տակ միշտ խորհուրդ, Ուղիղ, շիտակ ու առնական Կաղնու նման միշտ կանգուն:	Ո՞վ կարող է ժխտել արդեօք Յօր մեծ դերը մեր կեանքում, Նրանց մեղմիկ ժպիտի տակ Մենք մեզ զգում բախտաւոր:
Իրենց հօր բազուկներում Մեզ միշտ զգում ապահով,	Առանց հայրի ո՞ւմ ենք մենք պէտք Այս դժմոյս աշխարհում, Յայրն էլ մօր պէս գիտէ սիրել Սակայն լուռ ու փաղաքուշ:

Ջրերի փրփուրները գրկած կանչում են՝ Անուշ, Սարօ, բարձր սարերից ձեն են տալիս, Արագածի լանջերին ծաղկի պաշտամունքի ու հրաշափառ Համբարձման տօն «Ջան Գիւլում» են ոգեղէն սարուռով, պիտի երգեն Մայիսի Նովու սիրոյ երգերը, պիտի երգեն հովիւներին, պիտի երգեն իրենց սարերը եւ ծաղիկների պաշտամունքի հրայրքից արբեցած, նորէն պար պիտի բռնեն ցնծան սիրոյ կանչերի դողանչներից, թող խնդան հայերը, թող ցնծան հայոց սրտերը, թող իրենց անկախացած երկրի դրօշի

ծիծառնը լոյսի ու սիրոյ լոյս փուր իրենց դէմքերին:

Հայ, այստեղ չիք հայոց լեռներ, չիք նրանց լանջերի ձիւնոտ ծաղիկ, պայթող աղբիւրներ, սակայն տօնախմբիր քու նախնիներ ծաղկի պաշտամունքը, քու Յիսուսի հրաշափառ համբարձումը, բոլորիք շուրջը քու մանչերին, երգիր նրանց, քու նախնիների պաշտամունքը ցանիր նրանց հոգիներին, որ նրանց հայկեան արմատները ամբանան եւ որպէս հայ տողանցեն այս մոլորակում...:

ՄԱՇՏՈՅ ԳՈՒԼԵՃԻՆ ՆՈՒԷՐԸ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՐԵՐԱՐ՝ ՕՆՆԻԿ ՄԵՇՐԱՊԵԱՆ ԿԸ ՊԱՐԳԵԻԱՏՐՈՒԻ ՏՈՔՏՈՐԱՅԻ ՏԻՏՂՈՍՈՎ

ՎԱՐԴԱՆ Ա.Ի. ՔՉՆՅ. ՏԻԻԼԿԵՐԵԱՆ

Կիրակի, 14 Մայիս, 2006թ.,
երեկոյան ժամը 7-ին, Վերտիկո
Հիլզի շքեղազարդ ճաշարանին
մէջ, մեծաշուք հանդիսաւորու-
թեամբ տեղի ունեցաւ, Մաշտոց
Քոլէճի տնօրէնութեան նախաձեռ-
նութեամբ, Տոքթորալի տիտղոսի
տուչութեան արարողութիւնը, ի
պատիւ Ազգային Բարերար Տիար
Օննիկ Մեհրապեանի:

Երեք հարիւր մասնաշատուկ
հրաւիրեալներ՝ ծաղկեփունջերով,
յիշատակի նուէրներով, շնորհաւո-
րագիր քարղերով յարգեցին այս
հանրաճանաչ, բարեհոգի ու բարե-
գործ հայ գործատէրը սիրալիբ
ծափերով, ամէնքն ալ՝ իր կեանքի
ու գործի սերտ ու սեղմ բարեկամ-
ները:

Մեծատարած սրահին բոլոր
սեղանները գրաւուած էին, առանց
աթոռ մը թափուր թողնելու: Բա-
ցառիկ առիթ մըն էր բարեմօյն ու
դրական տրամադրութիւն:

Ան՝ Ըլլայ հայ կամ օտար,
բարեկամ կամ հակառակորդ, ու-
նեւոր կամ չբաւոր, չգրկեց ո՛չ մէկը
իր յարգանքէն ու նախասիրութե-
նէն:

Իր բարոյական չափանիշով՝
շատերէն մէկը չէ, այլ բացառապէս
Մէհն է, քրիստոնէական եւ ազգա-
յին առաջինութիւններով, խոնարհ-
ներուն մէջ խոնարհագոյն եւ հա-
յասիրութեան մէջ՝ անգերագանցե-
լի:

Հայերէն լեզուի հարուստ բա-
ռամթերքին մէջ, միավանկ բառ
մը կայ՝ մարգարտաշար տառերով,
որ ոչ մէկ բառ չունի անոր ձգտա-
կան հրապոյրը, չունի այդ բառին
գորութիւնը եւ ճառագայթումը,
այդ պարզ ու միավանկ բառը կը
կոչուի-ԱՅՈ:

Այդ հրաշակերտ բառը իր
չրթունքին եւ գործաւնութեանց
յայտագրին վրայ՝ մշտակեցողան կը
ճառագայթէ, անով պսակեց իր
յաջողութիւնները, անով բազմա-
պատկեց բարեկամութիւնները եւ
անով գրեց իր կեանքին պատմու-
թիւնը ու կերտեց ապագան:

Հասարակութիւնը, որ միա-
հողոյն յարգանքով մեծարեց գին-
քը իր բոլոր հատուածներով, ման-
րանկար պատկերացումն էր, հայ
ժողովուրդի ներկայութեան:

Սրահին մէջ կը տեսնէիր միայն
քսանէն վեր ու եօթանասուն տա-
րեկանէն վար՝ սերունդ մը կենսու-
րախ ու մշտաժպիտ, չափահաս եւ
զարուհանամեայ:

Անտովոր հասարակութիւն մը,
որ հագուադէպ կը տեսնես կազմա-
կերպութեանց ձեռնարկներուն, որ
յարգէ կարգապահութիւնը եւ լար-
ուած ունկնդրութեամբ հետեւի գե-
ղարուեստական յայտագրին գոր-
ծադրութեան եւ աստենախօսներու
ուղերձներուն:

Թեմակալ Առաջնորդ՝ Գերշ. Յովնան Արք.Տէրտէրեան, յոտն-
կայս օրհնեց սեղանը եւ պերճախօս
ուղերձով դրուստելէ ետք, մեկնե-
ցաւ, ներկայ ըլլալու ուրիշ հանդի-
սութիւններու, որ կը կատարուէին
իր նախագահութեամբ:

Երեկոյթը եւ Յոբելիարը կը
պատուէր հայրենի պետութեան
ազնուայարգ հիւպատոսը իր շնոր-
հալի Տիկնոջ հետ:

Ներկայ էին կրօնականներ,

կուսակցութեանց ղեկավարներ, մա-
մուլի խմբագիրներ, հանրաճանաչ
գործատէրեր, մտաւորականներ,
բժիշկներ, փաստաբաններ, ար-
ուեստագէտներ, պետական եւ քա-
ղաքական անձնավորութիւններ, գե-
րաստիճան ուստիկաններ, Յոբելի-
արին կեանքին ու գործին հետ
առնչուած հայ եւ օտար դէմքեր,
ընտրանի բազմութիւն մը, որ հա-
մաթողովրդային պատկերացում կու-
տար երեկոյթին:

Պէտք է առանձնապէս շնորհա-
ւորել Մաշտոց Քոլէճի տնօրէն՝
Պ.Կարպիս Տէր Եղիայեանը, որուն
փորձառութեան եւ անխոնջ ջան-
քերուն շնորհիւ՝ կարելի եղած էր
ապահովել ընտրանի բազմութեան
մը ներկայութիւնը:

Տպաւորիչ էր տոքտորայի
տիտղոսի տուչութեան արարողու-
թիւնը, որուն հետեւեցաւ հասարա-
կութիւնը լարուած ունկնդրու-
թեամբ:

Բեմին վրայ՝ կրօնական տա-
րագով գգեստաւորուած փրօֆէ-
սորներ՝ Կարպիս Տէր Եղիայեան եւ
Հրայր Տէօքմէճէանը կատարեցին
ընթերցումներ եւ ուղերձներ, ապա՝
յանձնեցին վկայագիրը Պ.Օննիկ
Մէհրապեանին խանդավառ ծափե-
րու մէջ:

Ամենայն Հայոց Վեհափառ
Հայրապետին Գրիգոր Լուսաւորի-
չի բարձրագոյն շքանշանին շնոր-
հումէն ետք, Յոբելիարը կը պար-
գեւատուէր Մաշտոց Գոլէճի Տոք-
տորայի տիտղոսով, որով՝ առաւել
չլացում կը տրուէր իր հանրային
դիրքին:

Ան՝ իր բարձրագոյն ուսումը
ստացած էր՝ իր ծննդավայր Թեհ-
րանի մէջ: Հոն եւս յարգանքը եւ
զնահատանքը անբաժան եղան իր
անձէն ու գործաւնութիւններէն:

Հաւատքով եւ աշխատանքով
յաղթահարեց իր մաքառումներուն
առջեւ ցցուած խոչընդոտները,
միշտ ապաւինած Աստուծոյ գորու-
թեան եւ զօրակցութեան:

Իր երիտասարդ կեանքին բո-
լոր օրերը արդիւնաւորեց աշխա-
տալից գործունէութեամբ եւ ժա-
մանակի ոչ մէկ ըրուպէն չթողուց որ
թափուր անցնի:

Փորձութիւններէ զուսպ եւ
զգոյշ կեանք մը ապրեցաւ եւ այսօր
ալ կը շարունակէ ապրել բարոյա-
պէս անարատ կեանք մը, առողջ
պահելով իր երիտասարդութիւնը,
որ կարենայ շահիլ ծերութիւնը
կենսուրախ եւ առողջ:

Դրամին բրգացումը մագա-
չափ չփոխեց իր բնութիւնը: Պա-
հեց իր ողորմած հոգին խղճահա-

րութեան զգացումով եւ մնաց խո-
նարհութեան մէջ վսեմացած:

Կլէնտէլլի Ս.Պետրոս Եկեղե-
ցին, որ իր զաւակին անունը կը
կրէ, եղաւ իր կիրակնօրեայ յաճա-
խավայրը: Իր տան նման կը գուր-
գուրայ ու հոգ կը տանի:

Աւետարանի մեղապարտ մաք-
ասաւորին պէս, ժողովուրդէն առաջ
կուգայ եկեղեցի ու կը կանգնի
մուտքին, մինչեւ վերջին Աւետա-
րանին ընթերցումը:

Կը խուսափի հաւատացեալնե-
րու տեսողութենէն՝ համեստութեան
խթանուած: Կը շտապէ անոնցմէ
առաջ դուրս ելլել եւ անհետանալ:

Ո՞ր հարուստը ներկայիս Կի-
րակիին սրբութիւնը կը յարգէ եւ
ժամանակը կը գործէ: Աստուծոյ
համար:

Կիրակին, դադրած է անոնց
համար արթնանալ օր մը ըլլալէ
եւ դարձած է ժամանցներու եւ
շահագործումներիու առիթ:

Ուրախ մարդ մըն է մեր
բարերարը եւ կ'ուզէ ուրախացնել
ամէն մարդ իր խրախուսական
ժպտովը:

Իր խօսքերը եւ խոստումները
անհերքելի են, բերդի ամրութիւն
ունին, յուսախաբութիւն չեն պատ-
ճառեր ոչ մէկուն: Հարիւրէ աւելի
հայ գործաւորներ եւ պաշտօնեա-
ներ գործի լծած է եւ ամէն կէսօր
կը կերակրէ գանոնք իր գործատան
ճաշարանին մէջ:

Հակառակ որ գործաւորնե-
րուն լոկ կէսը միայն կը գործէ,
միւս կէսը կը պահէ որ անոնց
ընտանիքները ապրուստի դժուա-
րութիւններու չմատուիրեն:

Զեմ գիտեք, եթէ կան ուրիշ
հայ գործատէրեր, որ ցոյց տան
համանոյն խղճահարութիւնը իրենց
գործաւորներուն: Շատ է թիւը
մեծահարուստ հայ ընչաքաղցնե-
րուն, որոնք կը դողան իրենց
բրգացած հարստութեան դպչելու,
որ փէշի մը չպակասի դրամագլու-
խէն:

Օննիկ Մեհրապեան կը հաւա-
տայ զոհողութեան եւ զիտէ, թէ
բարեգործելով, ոչ միայն չի նուա-
գիր դրամագլուխը, այլ առաւել
կ'աճի ու կը շատնայ:

Ան՝ չուզեր կորսնցնել ոչ մէկ
յաճախորդին, մինչեւ անգամ իր
շահը անտեսելով:

Մեղքին գիտակցութիւնը ու-
նի եւ գոյշ է մեղանչելէ: Արեւտու-
րի մէջ պարկեշտ ու անկեղծ է, չի
փորձեր խաբել յաճախորդը ստե-
լով ու շողոքորթելով:

Այս վկայութիւնները ես չէ,
որ կը հաստատեմ, որ յաճախորդ
մը չեմ իրեն, այլ երկար տարինե-
րու իր բարեկամները, որոնք կը
հաւատան ու կը վստահին իր
գործաւնութիւններուն:

Ներկայիս, մեր վեհանախ Բա-
րերարին կենաց տարիները կը
կշռեն կէս դար: Աստուած՝ եթէ
մինչեւ դարագլուխ շնորհէ երկար
կեանք, կրնամ նախատեսել իր
բարեգործութիւններուն փառահեղ
յաղթանակը:

Երեկոյթին առիթը ունեցայ
խօսելու իր բարեպաշտ տիկնոջ՝
Արմենուհիին հետ, որ պարզու-
թեան մէջ ճառագայթում կուտար
իր համեստ կերպարին՝ հարցուցի
իրեն.

-Ու՞ր են զարդեղէններդ, որ
ոսկեղէններով պճնագարդուած այս
կինները տեսնեն քեզ:

-Տէր Հայր, իմ զարդս եւ
փառքս, իմ Երկնաւոր Հայրս է: Իսկ
ոսկեղէններս՝ իմ զաւակներս ու
ամուսինս, եղաւ իր կտորուկ պա-
տասխանը:

Նկատեցի միակ ոսկեղէն գար-
դը իր մատին վրայ ամուսնական
մատանին:

Երեկոյթին իրենց գովելի մաս-
նակցութիւնը բերած էին մենեթ-
գով, նուագելով եւ ներբողալից
ուղերձներով հանրաճանաչ բազ-
մատաղանդ արուեստագէտներ:

Գրականագէտ՝ Փրօֆ. Օշին
Քէշիշեան, անհամեմատելի խօս-
նակը կազմակերպութեանց ձեռ-
նարկներուն, բեմ հրաւիրեց վեր-
ջին աստենախօսը երեկոյթին, որ
այս յօդուածը ստորագրող՝ ծերու-
նագարդ դարամերձ տարիքով քա-
հանան էր:

Գերաշնորհ Արսէն Արք.Պէր-
պէրեանի փակման խօսքով ու արթ-
քով՝ հանդիսութիւնը հասաւ իր
աւարտին:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք
հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկանաք զանոնք նուիրել Կայծ
Երիտասարդական Միութեան գրադարանին՝ ապա
առաքեցէք հետեւեալ հասցեով
G.Y.O. 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104

**ԼՈՍ ԱՆՃԵԼՈՍԻ ԻՐԱՆԱՐԱՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՅԻՍՆԱՍԵԱԿ**

Այս գրութեամբ զալիս ենք յայտարարելու, որ 2006 թուին
լրանում է Լոս Անճելըսի Իրանահայ Միութեան հիմնադրութեան
յիսնամեակը:
Կէսդարեայ մեր ազգանուէր ու բազմաբովանդակ գործունէու-
թիւնը (գլխավորաբար կեդրոնացած Լոս Անճելըսում, այժմ նաեւ
տարածուած Հայաստան ու Արցախ) շարունակաբար հովանաւորուել ու
զնահատուել է Հայ համայնքի ու մամուլի կողմից:
Միութեան Կեդրոնական Վարչութիւնը ծրագրել է, այս տարուայ
ընթացքում, կազմակերպել զանազան ձեռնարկներ աւուր պատշաճի
նշելու յիսնամեակը: Այդ առթիւ նաեւ հրատարակուել է մի հատոր,
ուր, ընդհանուր գծերով, ներկայացուել է միութեան գործունէու-
թիւնը:
Համայնքիս բոլոր ազգային մարմինները, հաստատութիւնները,
կազմակերպութիւնները, միութիւններն ու անհատ-բարեկամները սի-
րով հրաւիրուեմ են մասնակից դառնալու տարուող աշխատանքներին:
Այն միակորներն ու անհատները, որոնք կը ցանկանան մասնակ-
ցութիւն ունենալ ուղերձներով ու գրութիւններով, պարտին այդ
յանձնել մեզ, ոչ ուշ քան 15 Սեպտեմբեր, 2006 թիւը, ժամանակին
զրքում ներառելու համար:
Մեր հասցէն է՝ Armenian Society of Los Angeles
320 West Wilson Ave. #107
Glendale CA 91203

«ՌՈՒԲԵՐԴ ՔՈՉԱՐԵԱՆԸ ՏԱԼԻՍ ԷՐ

Շարունակում էք 5-էն

- Հակամարտութեան ընթացքում հայկական կողմն այնքան է առաջ գնացել, որ ետդարձի ճանապարհ չկայ: Երբ Ատրպէյճանը յարձակուեց, հայ ժողովուրդը պաշտպանուեց եւ ազատագրեց իր տարածքները: Այս պարագայում հայկական կողմն ուղղակի կարող է ակնկալել, որ ատրպէյճանական կողմը հաշուի նստի հակամարտութեան հետեւանքների հետ: Այս տարի հրատարակուած Աշոտ Խաչատրեանի եւ Լեւոն Շահնազարեանի «ԼՂՀ-ն միջազգային իրաւունքի լոյսի ներքոյ» աշխատութիւնը մի քանի առումներով կարող է ԼՂ հիմնախնդիրի կարգաւորման հարցով քննարկումների հրաշալի առարկայ լինել: Առանցքային ուղղութիւններից մէկն այն է, որ մի կողմից ներկայացուած է ԼՂ-ի անկախացման գործընթացի օրինականութիւնն ու համապատասխանութիւնը միջազգային իրաւունքի սկզբունքներին, իսկ միւս կողմից՝ ջարդուհիշուր է անուամբ Ատրպէյճանի տարածքային ամբողջականութեան թէկզը:

- Ձեզ համար պարզ է ԼՂ հարցում մեր իշխանութիւնների կողմից վարուող քաղաքականութիւնը:
- Մեր իշխանութիւնները չունեն

հեն հայեցակարգ: Նրանք գտնուած են, որ եթէ ժամանակ ձգեն, Ատրպէյճանը կը հաշտուի հակամարտութեան արդիւնքների հետ, կամ ժամանակի ընթացքում այնքան կ'ուժեղանանք, որ տարածքների վերադարձի մասին խօսք չի լինի: Վերջին շրջանում Ռոբերդ Քոչարեանը սկսել է հասկանալ սեփական դրոյթների ոչ կիրառելիութիւնը եւ շեշտադրումներ է անում Արցախի ինքնորոշման գաղափարի վրայ, սակայն ստիպուած է լինում գողանալ այս կամ այն քաղաքական ուժերի կամ անհատների տեսակէտները՝ չհասկանալով, որ դրանք համատեքստից դուրս առանձին-առանձին հնարաւոր չէ օգտագործել:

- Դուք վստահ ե՞ք, որ ԼՂ հիմնախնդիրը մինչեւ 2007 թ-ը չի լուծուի:

- ԼՂ հիմնախնդիրը այսօր լուծում չի կարող ունենալ բազմաթիւ պատճառներով: Ոչ լեզիտիմ նախագահները չեն կարող որոշում կայացնել: Խնդիրը կապուած է նաեւ այն միջազգային շահերի հետ, որոնք միահիւսուած են ԼՂ ինդերին, եւ ներկայիս իշխանութիւնները չեն կարող արմատական փոփոխութիւններ կենթարկել երկրի արտաքին քաղաքականութիւնը:

ՔՈՉԱՐԵԱՆԸ ՄԱՅԵԼ Է ԱՆՊԱՇՏՊԱՆ

Շարունակում էք 5-էն

նախաշեմին: Ստեղծուած այս վիճակը չի կարող չանհանգստացնել ՀՀԿ-ին եւ Դաշնակցութեանը: Նոյնը թերեւս կարելի է ասել նաեւ ՄԱԿ-ի մասին, որը աշխատում է իր համար ինքնուրոյն քաղաքական ուժի իմիջ ստեղծել: Եւ մեծ հաշուով, այսօրուայ պայմաններում, երբ վարչական ռեսուրսի օգտագործման իմաստով խորհրդարանական մեծամասնութիւնը ներկայացնող ուժերին լուրջ մրցակիցներ են յայտնուել, նրանք պէտք է ունենան նաեւ պահեստային տարբերակ, երբ ստիպուած կը լինեն ապահինել միմիայն ընտրական ռեսուրսին, այսինքն՝ ՀՀ քաղաքացիների ընտրութեանը: Մանաւանդ որ, ըստ վենետիկեան Սահմանադրութեան, 2007 թուականի ընտրութիւնների նախաշեմին Ռոբերդ Քոչարեանը կարող է պաշտօնանկ անել կառավարութեանը եւ նոր վարչապետ նշանակել: Ահա այս պայմաններում իշխանական ուժերի համար ամենեւին էլ խելամիտ չէր լինի այս փուլում պաշտպանել Ռոբերդ Քոչարեանին եւ նրա վարած քաղաքականութիւնը, որովհետեւ իշխանական ուժերը տպաւորութիւն ունեն, թէ Քոչարեանը ուզում է իր իշխանավարման տարիներին տեղի ունեցած բացասականի պատասխանատուութիւնը ժառանգել ՀՀԿ-ին, ՀՅԴ-ին եւ միւս «հարիֆներին»՝ միեւնոյն ժամանակ վարչական ռեսուրսները եւ իշխանական միւս լծակները տրամադրելով «Բարգաւաճ Հայաստանին», որը ոչ միայն փողի ու ծաղկի սիրահարների ձայներն է

ուզում վերցնել, այլեւ ընդդիմադիր տրամադրուածների: Ամէն ինչ տանում է նրան, որ «Բարգաւաճ Հայաստանի» անդամ Վիկտոր Դալլաքեանին նախընտրական շրջանում հնարաւորութիւն կը տրուի քլնգել իշխանութիւններին, հանրապետականներին, դաշնակներին, տեղ-տեղ նաեւ Քոչարեանին՝ յանուն «ԲՀ»-ի համար մեծամասնութիւն ապահովելու խնդրի լուծման: Եւ այս պայմաններում, բնականաբար, ո'չ ՀՀԿ-ն, ո'չ Դաշնակցութիւնը չեն ուզում կորցնել իրենց հերթին իշխանութեանն ու այդ թւում Քոչարեանին լքելու հնարաւորութիւնը: Պատկերացրէք՝ ի՞նչ ծիծաղելի վիճակում կը յայտնուեն այս ուժերը, եթէ մինչեւ տարեվերջ կրճքով պաշտպանեն Ռոբերդ Քոչարեանին, իսկ դրանից յետոյ լրիւ հակառակ տրամաբանութեամբ առաջնորդուեն: Սա, իհարկէ, ակնյայտ տանուլ տուած վիճակ է, եւ այսօրուանից մեր ճիշտանական ուժերը փորձում են հնարաւորինս հեռու մնալ Քոչարեանին պաշտպանողի դերից՝ անհրաժեշտ պահին նրանից տարանջատուելու հնարաւորութիւնը չկորցնելու համար: Յ.Գ. Նախագահականում տեղի ունեցած հանդիպման մասնակիցներից մէկը մեզ պատմում էր, թէ երբ Քոչարեանը սակ է, որ խորհրդարանական ուժերը պէտք է պատասխանեն իր դէմ ուղղուած ելոյթներին, ինքը ասել է՝ թող Գազիկ Մառուկեանն ու «Բարգաւաճ Հայաստանը» պատասխանեն: «Չենց էլ պէս էլ ասէ՞լ ես», մեր այս հարցին նշուած հանդիպման մասնակցած գործիչը անկեղծօրէն պատասխանեց՝ հա, բայց մտքումս:

ԽՆԴԱԿՅՈՒԹԻՒՆ
ՍԱԳՕ ԵՒ ՆՈՐԱ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆՆԵՐՈՒ պատկազրութեան ուրախ առթիւ Հ.Մ.Մ.ի Տիկնանց վարչութիւնը կը շնորհաւորէ ամուսնացեալ գոյգին ընտանեկան պարագաները, յատկապէս Ընկ. Նազարէթ Աջապահեանը եւ Տէր եւ Տիկ. Յակոբ եւ Անահիտ Խպոյեանները:

ԽՆԴԱԿՅՈՒԹԻՒՆ
Տէր եւ Տիկ. ՌԱՅՅԻ ԿԻՐԱԿՈՍԵԱՆՆԵՐՈՒ պատկազրութեան ուրախ առթիւ Հ.Մ.Մ.ի Տիկնանց վարչութիւնը կը շնորհաւորէ ամուսնացեալ գոյգը, յատկապէս Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Ժիրայր եւ Սիմա Կիրակոսեանները:

ՇՆՈՐՀԱԽՈՐՈՒԹԻՒՆ
ՌԻԹԱ ԱԶԱՊԱՀԵԱՆԻ Pasadena City Collegeէն վկայուելուն ուրախ առթիւ Հ.Մ.Մ.ի Տիկնանց վարչութիւնը կը շնորհաւորէ Տէր եւ Տիկ. Ընկ. Վահէ եւ Մարո Աջապահեանները:

«ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ»
ՇՆՈՒՄՏԱՏԵՍԻԼԻ ՅԱՅՏԱԳԻՐԻ
ԺԱՄԱՆԱԿԱՅՈՅՅԸ
CHARTER CABLE 26-ՐԴ ԿԱՅԱՆ
(ԿԼԵՆՏԵՅԼ, ՊԸՐՊԵՆԶ, ԼԱ ԶՐԵՍԵՆԹԱ)
ԶԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՍԸ 10:00-11:00

ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ
ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ
Ամէն Կիրակի երեկոյեան
ժամը 11:00-ից 1:00
Կլէնտոյլի 26-րդ կայանից

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ
(200 ԸՈԳԻ ԸԱՄԱՐ)
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՄԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՍԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ
(626) 797-7680 (626) 398-0506

ՄԱՍԻՍ **ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ**
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to
Massis Weekly
Enclosed a check for (one year) * \$50,00 for USA
* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.
* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.
Name: -----
Address: -----
City: ----- State:----- Zip Code:-----
Country: -----
Tel :----- Fax :-----

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ■ ARMENIAN GENERAL BENEVOLENT UNION

Բեղմնաւոր Անցեալ, Լուսաշող Ապագայ:
Proud Past, Exciting Future.

AGBU PASADENA HIGH SCHOOL

Affiliated with AGBU Manoogian-Demirdjian School

REGISTRATIONS FOR 2006-2007 IN PROGRESS

- High School Prep grade (8th grade equivalent)
 - Ninth grade
 - Tenth grade
 - Eleventh grade
- First graduating senior class in June, 2008

AGBU High School in Pasadena will provide...

- A challenging college preparatory program in a safe, caring and supportive environment
- Honors and Advanced Placement classes for accelerated students
- Qualified and experienced faculty dedicated to student learning
- Instruction in Armenian language, history and culture
- Small class sizes and low teacher to student ratio
- Professional guidance and counseling
- Affordable tuition fees

Call (818) 883-5379, (626) 794-0363, or (818) 883-2428 for immediate assistance

2495 E. Mountain Avenue, Pasadena, CA 91107
(Corner of Altadena and Mountain)

www.agbuphs.org

AGBU CENTENNIAL SPONSOR

6131 E. Telegraph Rd. • Commerce, CA 90040 • 323.721.2100 • 714.879.2100 • commercecasino.com

